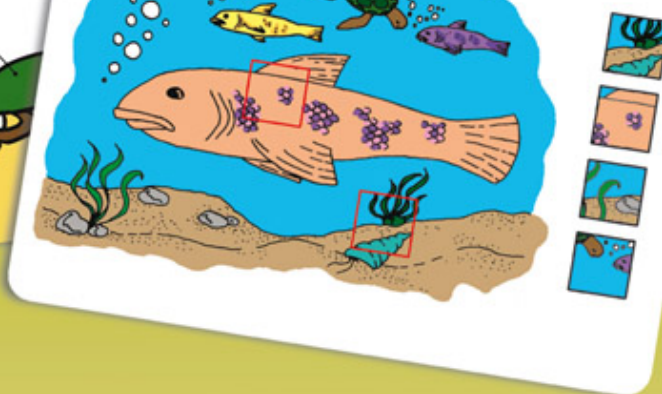
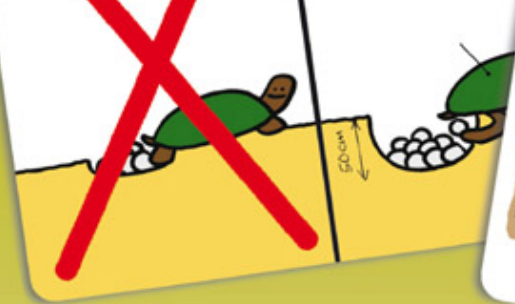

Concentreer en Leer

Beter leren en concentreren
voor kinderen van 11 tot 14 jaar

Concentreer en leer 3

Beter leren en concentreren voor leerlingen
van 11 tot 14 jaar

Titel **Concentreer en leer 3**

Beter leren en concentreren voor
leerlingen van 11 tot 14 jaar.

Auteur Uta Stücke (www.lernschule.de)

Illustraties Björn Swidergall: pag. 5, 6, 7, 13, 14, 28, 37, 41, 42,
43, 50, 52, 72, 73, 84, 89, 97, 98, 99, 100, 102, 123

Jens Müller: pag. 53, 54, 57, 62, 66

Alle overige illustraties: Magnus Siemens

Vertaling Aly Schirring

Productie TiekstraMedia

Eindredactie Siem van der Sluijs sr., Siem van der Sluijs jr.

Uitgever Uitgeverij Schoolsupport
Postbus 21, NL-9800 AA Zuidhorn
T +31 - (0)594 500145
F +31 - (0)594 528099
E info@schoolsupport.nl

www.schoolsupport.nl

Voor België Abimo Uitgeverij
Europark Zuid 9, B-9100 Sint-Niklaas
T +32 - (0)3 760 31 00
F +32 - (0)3 760 31 09
info@abimo.net
www.abimo.net

ISBN 9076233-77-2

© Verlag an der Ruhr - www.verlagruhr.de

voor de Nederlandse vertaling:

© Schoolsupport - 2de druk

Alle kopieerrechten zijn voorbehouden aan de uitgeverij m.u.v.
de vermenigvuldiging voor lesgebruik door de kopieerlicentie-
houdende instelling.

■ VOORWOORD

7

■ WEET JIJ, HOE JE LEERT?

9

Waarover gaat dit werkboek

9

Tips voor het werken met de verschillende stappen

12

■ Stap 1: OPLETTEN en KIEZEN

13

Zo kun je concentratie oefenen

16

Tips voor het werken met concentratieoefeningen

17

Concentratieoefeningen

18

Terugblik: leertips

24

■ JE EIGEN CONCENTRATIEOEFENINGEN MAKEN

29

■ Stap 2: ORDENEN en INDELEN

37

Hoe kun je veel informatie beter onthouden?

39

Oefeningen om te ordenen in groepen

41

Hoe kun je de leertechniek 'Ordenen en indelen' gebruiken
om leren gemakkelijker te maken

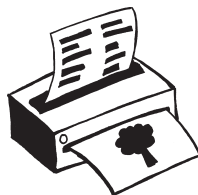
46

Concentratieoefeningen

47

Terugblik: leertips

50

■ Stap 3: Maak LEERPLAATJES

51

Hoe kun je veel informatie beter onthouden

53

Meerdere woorden in een plaatje

55

Meerdere plaatjes bij een onderwerp

57

Verander zinnen in plaatjes

59

Vul de plaatjes aan

60

Regels voor het maken van plaatjes

62

Verbeter deze plaatjes

63

Zo kun je de plaatjes voor leren op school gebruiken

64

Kopieerblad 'leerplaatjes'

65

Concentratieoefeningen

66

Terugblik: leertips

72

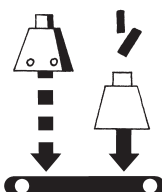

■ Stap 3:	
VERBINDEN	73
Eerste oefeningen om kennis te verbinden	75
Zo kun je 'leerplaatjes' verbinden tot een 'overzichtsbeeld'	76
Overzichtsbeeld 'Klimaatzones'	79
Overzichtsbeeld 'Wetenschap'	80
Overzichtsbeeld 'Steden en dorpen'	81
Overzichtsbeeld 'Oerwoud'	82
Overzichtsbeeld 'Paarden'	83
Zelf een overzichtsbeeld maken	84
Overzichtsbeelden 'Afval' en 'Vrije tijd'	85
Kopieerblad 'Verbinden'	86
Samenvatting: van leerplaatjes naar overzichtsbeelden	87
Concentratieoefeningen	88
Terugblik: leertips	89

■ Stap 5:	
UITVERGROTEN	90
Voorbeelden 'Oerwoud' en 'Alpen'	92
Kopieerblad 'Uitvergroten'	93
Themaopdracht 'Bij de eskimo's'	95
Concentratieoefeningen	102
Terugblik: leertips	106

■ Stap 6:	
TOEPASSEN	107
Zo kun je van overzichtsbeelden 'toepassingsbeelden' maken	109
Naar toepassing op 'Hoe het leven vroeger was'	111
Naar toepassing op 'Informatie doorgeven'	112
Hulp bij het maken van eigen toepassingsbeelden	113
Kopieerblad 'toepassingsbeeld'	114
Overzichtsbeelden en parallelle thema's waarop ze kunnen worden toegepast	116
Concentratieoefeningen	117
Terugblik: leertips	120

■ WEET JE NU HOE LEREN GAAT?	121
Samenvatting 'Leren'	121

■ BELANGRIJKE OPMERKINGEN VOOR BEGELEIDERS	122
Zo kun je de aangeleerde techniek in de begeleiding gebruiken	122

OM TE BEGINNEN

Julian heeft eigenlijk geen grote problemen om nieuwe situaties te begrijpen. Ook aan vlijt ontbreekt het hem niet: het komt vaak voor, dat hij een hele middag achter zijn boeken doorbrengt. Toch zijn zijn leerresultaten niet zo goed; ze staan in elk geval niet in verhouding tot de moeite die er hij ervoor doet. Heel vlug vergeet hij weer wat hij geleerd heeft. Ook ziet hij heel vaak over het hoofd wat bij een bepaald thema hoort. Zo onthoudt hij b.v. meestal alleen de bijzaken - en niet het echt belangrijke.

Misschien denkt u nu: deze leerling moet gewoon nog 'leren-hoe-te-leren'! Hij* moet leren, hoe hij zich beter kan concentreren en de echt belangrijke informatie kan opslaan.

Natuurlijk is deze conclusie juist, toch is het in de praktijk meestal niet zo eenvoudig als het lijkt. Het is nu eenmaal niet voldoende om leerlingen die ongestructureerd en doelloos werken verschillende technieken in sneltreinvaart aan te leren. Wil deze actie zin hebben, dan is het noodzakelijk om het geleerde vervolgens te oefenen. De ervaring leert dat een leerling de aangeleerde technieken alleen zinvol kan inzetten en gebruiken, wanneer hij deze voldoende heeft toegepast.

Om die reden worden in dit werkboek een overzichtelijk aantal technieken gepresenteerd. Voor elke techniek zijn veel en veelzijdige oefenmogelijkheden opgenomen.

Bovendien bevat dit werkboek een ruime keuze in de voorgestelde technieken. Daarvoor is bewust gekozen zodat de behandelde leerstappen in het dagelijkse leven van kinderen op vele manieren kunnen worden ingezet:

- voor het opnemen van nieuwe informatie
- voor het structureren, ordenen, verfijnen en beschrijven van een thema
- voor het toepassen van het geleerde bij vergelijkbare situaties

Op deze wijze vergemakkelijken de voorgestelde technieken niet alleen het leren van een bepaald thema, maar helpen ze ook het totale leerproces te optimaliseren.

* Met het oog op de leesbaarheid hebben wij in dit boek steeds de mannelijke vorm gebruikt. Vanzelfsprekend zijn daarmee ook steeds vrouwen en meisjes bedoeld. Wij verzoeken daarom onze vrouwelijke lezers om zich eveneens aangesproken te voelen.

VOORWOORD

■ BESLIS ZELF, HOE U DIT BOEK WILT GEBRUIKEN:

... als zelfstandige leertraining, die uw leerlingen uitgebreid zelfstandig volgen - bijv. als ze eerder klaar zijn dan hun medeleerlingen.

... als een systematisch oefenprogramma, dat uw leerlingen systematisch stap voor stap doornemen en aansluitend in de praktijk van alle dag toepassen.

... als hulpmiddel voor uzelf. Dat het gebruik van reeds beschikbare werkvormen begrijpelijker maakt en plaatst in een leersystematiek.

... als

■ 'KENNIS VERWERVEN' BETEKENT:

... veel afzonderlijke informatie opnemen

... deze ordenen en de belangrijkste samenhang 'duidelijk' te maken

... een eerste indruk krijgen van het betreffende kennisthema

... je verdiepen in afzonderlijke delen en deze uitvergrooten

... het geleerde bij parallelle, vergelijkbare thema's toepassen!

■ KORTE BIOGRAFIE VAN DE SCHRIJFSTER

Uta Stücker, 1970, heeft na de lerarenopleiding en een promotie het boek 'Lernen mit Pfiff und Kniff!' ('Leren met trucjes en kneepjes!') geschreven en is o.a. hiermee een cursus gestart. (www.lernschule.de) Hier leert ze kinderen en volwassenen leer- en concentratietechnieken. Zo biedt dit haar vele mogelijkheden om de in haar boeken gepresenteerde oefeningen, technieken, tips en trucs steeds opnieuw zelf te testen en voortdurend te verbeteren.

■ WAAROVER GAAT DIT BOEK?

Dit boek laat je zien hoe je gemakkelijker kunt leren. Misschien denk je nu: 'Hoezo? Ik weet toch zeker wel hoe ik moet leren! Je leert toch elke dag op school?'.

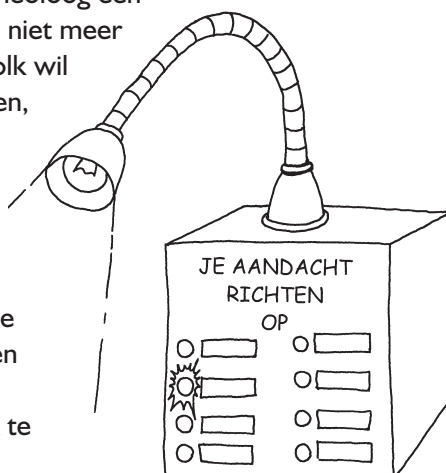
Het is je daarbij beslist al eens opgevallen, dat leren dikwijls heel gemakkelijk gaat - en dat het soms helemaal niet goed lukt. Heb je je al eens afgevraagd waar het aan ligt, dat leren niet altijd goede resultaten oplevert? En of het mogelijk is om leren makkelijker te maken?

Hoe dat kan, dat wordt in dit boek verteld!

Het legt uit dat leren-met-succes erg lijkt op het werk van een archeoloog. Een archeoloog is geïnteresseerd in oude volkeren. Daarom graaft hij in de grond en zoekt bijvoorbeeld naar resten van deze mensen: hij zoekt naar scherven, oude munten, resten van leer en sieraden!

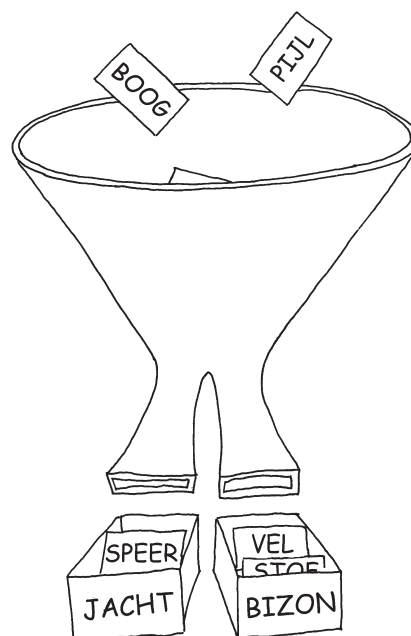
■ Hoofdstuk 1: OPLETTEN EN KIEZEN!

Als een archeoloog een vreemd, nu niet meer bestaand volk wil onderzoeken, dan moet hij heel goed opletten om in de bruine aarde alle scherven en munten van dit volk te ontdekken.

Deze 'oplettendheid' is voor het leren in het algemeen heel belangrijk. Anders kan het namelijk gebeuren, dat je veel interessante dingen over het hoofd ziet. En als je ze over het hoofd ziet, dan kun je ze ook niet leren. Dat is toch logisch? Daarom moet je leren om oplettend te zijn. Wat je daarvoor moet doen, dat leer je in dit eerste hoofdstuk!

■ Hoofdstuk 2: ORDENEN EN INDELEN

Als een archeoloog veel scherven bij elkaar heeft gezocht, dan ordent hij ze in groepen: alle scherven die bij een pot zouden kunnen horen, sorteert hij in dezelfde vitrinekast.

Dit 'ordenen' is voor het leren in het algemeen heel belangrijk: als je veel informatie hebt verzameld, dan moet je uitzoeken welke informatie nauw met elkaar samenhangt. Het is nu eenmaal eenvoudiger om een paar grote 'pakketten informatie' te onthouden dan veel afzonderlijke kleine 'pakketjes'.

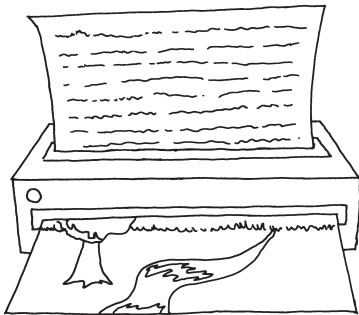
Hoe dit in groepen indelen in zijn werk gaat, daarover gaat het tweede hoofdstuk.

WEET JIJ, HOE JE LEERT?

■ Hoofdstuk 3: MAAK LEERPLAATJES

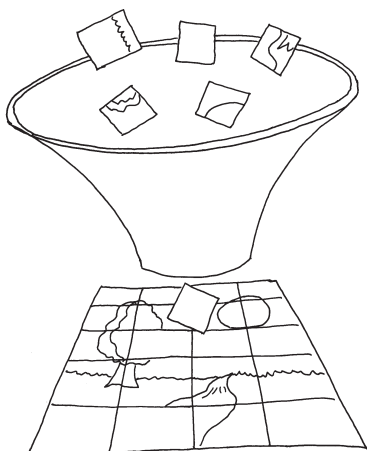

Nu moet de archeoloog bedenken, hoe hij van de vele afzonderlijke scherven, die bij een pot horen, een geheel maakt: hij moet uitvinden hoe hij de scherven bij elkaar kan voegen door zich een voorstelling te maken van het geheel.

Dit 'voorstellen tot een geheel' is voor het leren in het algemeen eveneens zeer belangrijk. Anders kan het namelijk gebeuren, dat je veel afzonderlijke woorden en informatie kent. Maar je weet niet, wat er werkelijk wordt bedoeld. Je hebt geen totaalbeeld. Het is je niet duidelijk waar het werkelijk om gaat.

Het derde hoofdstuk laat dus zien wat je moet doen, zodat een bepaald thema je duidelijk wordt.

■ Hoofdstuk 4: VERBINDEN

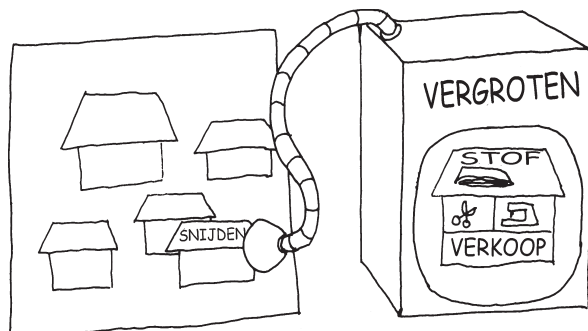

Als een archeoloog met de vele afzonderlijke scherven meerdere potten heeft samengesteld, dan moet hij bedenken hoe de potten een relatie hebben met andere dingen die voor zijn thema van belang zijn: Uit welke tijd stammen ze? Hoe hebben de mensen ze gebruikt? En hoe houden ze verband met al het andere, dat al over deze periode en die mensen bekend is?

Dit 'verbinden' is voor leren in het algemeen erg belangrijk: veel afzonderlijke informatie kun je beter onthouden, als je ze in groepen hebt ingedeeld. En veel verschillende groepen kun je beter onthouden, wanneer je weet hoe ze met elkaar samenhangen.

Daarom laat het vierde hoofdstuk je zien, hoe dit 'verbinden' in zijn werk gaat.

■ Hoofdstuk 5: UITVERGROTEN

Meestal is het voor een archeoloog niet voldoende om een eerste indruk van het volk te krijgen dat hij onderzoekt: hij wil ook bijzonderheden ontdekken, om het vreemde volk nog veel beter te leren kennen.

Bij leren is het vaak ook niet voldoende een totaal overzicht te hebben: nu moet je belangrijke details ontdekken om jouw thema werkelijk goed te kennen. Hierover vertelt hoofdstuk vijf.

■ Hoofdstuk 6: KENNIS TOEPASSEN OP NIEUWE SITUATIES

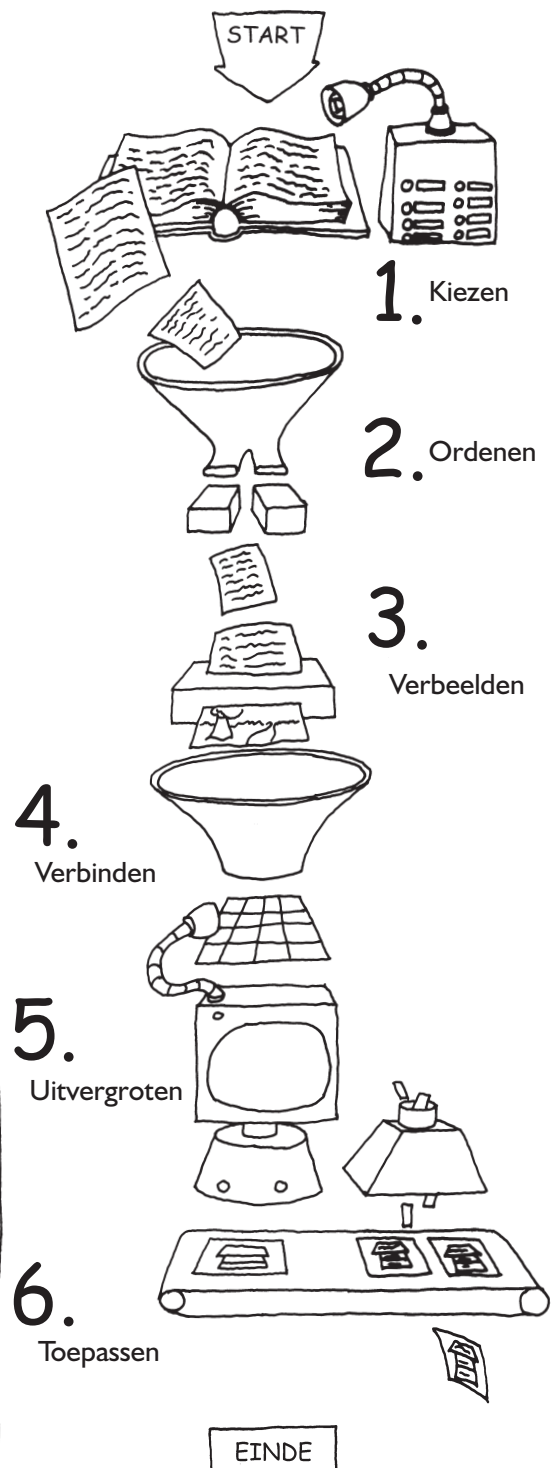

Als een archeoloog een volk echt goed heeft leren kennen, dan beschikt hij over informatie die hij ook voor andere volkeren kan gebruiken: hij weet nu, welke vragen hij altijd moet stellen, wanneer hij een vreemd volk onderzoekt.

Voor het leren helpt het wanneer je de vragen die je bij een nieuw thema kunt stellen al kent. Daarom moet je - als je een thema hebt afgesloten - je altijd afvragen, welke vragen je ook bij andere, vergelijkbare thema's kunt gebruiken.

Wat je daarvoor moet doen leer je in het zesde hoofdstuk.

HET TOTALE LEERPROCES

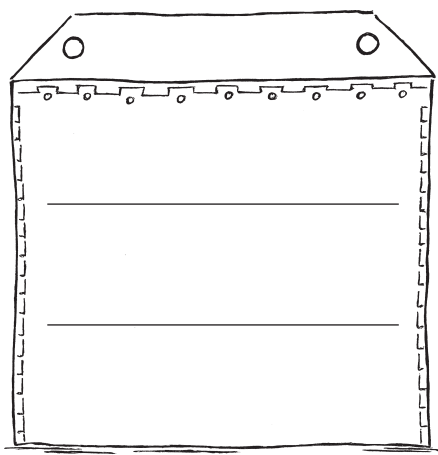
WEET JIJ, HOE JE LEERT?

■ TIPS VOOR HET WERKEN MET DE AFZONDERLIJKE STAPPEN

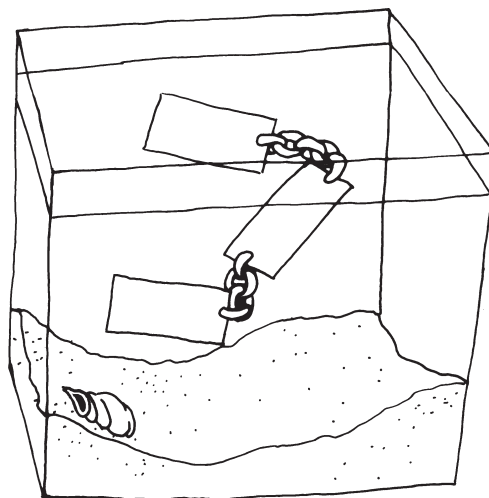
Elke stap is op dezelfde manier opgebouwd:

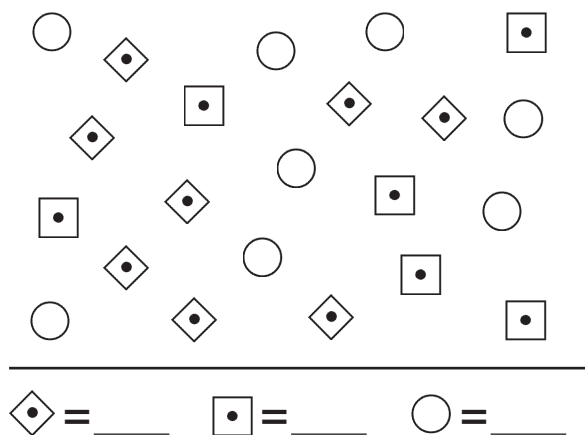
telkens worden de hoofdstukken ingeleid met een kort, **doorlopend verhaal** dat verduidelijkt waarom de leertechniek (werkvorm), die in dit hoofdstuk wordt gepresenteerd, het leren vergemakkelijkt.

De **uitlegpagina's** laten je zien hoe de techniek functioneert en wat je precies moet doen.

De **voorbeeldpagina's** leggen uit, hoe je de techniek kunt toepassen.

◆ = ____ □ = ____ ○ = ____

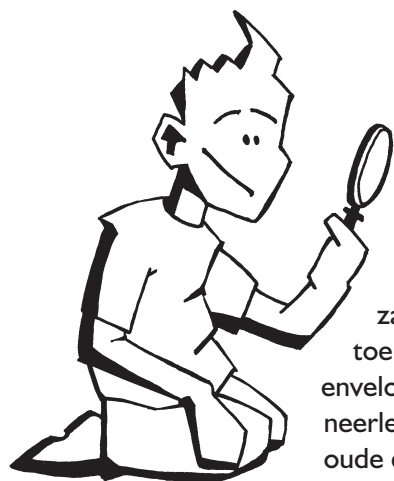
Op de **oefenpagina's** kun je de betreffende techniek zo lang en uitvoerig oefenen, tot je deze bij je eigen leeropdrachten zonder problemen kunt gebruiken!

BETER LEREN EN CONCENTREREN VOOR KINDEREN VAN 11 TOT 14 JAAR

OPLETTEN EN KIEZEN!

Het was op de dag dat Jeroen in de hoogste klas kwam. En op zijn nieuwe school. Hij zat net te ontbijten, toen zijn vader een enveloppe voor hem neerlegde. Het was een oude enveloppe: dat zag Jeroen meteen.

Het papier was al helemaal smoezelig en op een paar plaatsen ingescheurd. 'Wat is dat?', vroeg hij.

'Een brief van je opa!', antwoordde zijn vader.

Jeroen veerde op. Zijn opa was al heel lang dood! Zijn vader haalde de schouders op. 'Ik heb je opa beloofd, dat ik al zijn kleinkinderen deze brief laat zien, zodra ze in de eerste klas komen', zei hij: 'Vandaag ben jij dus aan de beurt: lees de brief door en geef hem dan weer aan mij terug. Ik vind weliswaar dat er alleen onzin in staat. Maar dan heb ik tenminste gedaan, wat ik je opa heb beloofd!'

Dat klonk spannend, vond Jeroen.

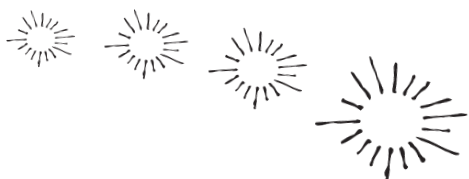
Voorzichtig trok hij de brief uit de enveloppe en vouwde hem open:

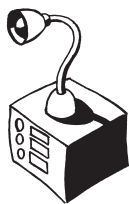
Jullie weten, dat ik archeoloog was. Daarom kwam ik graag op de archeologie-school. Vooral de oudheidskamer is beroemd. Bekijk hem maar goed: daar ligt een grote schat!

Van jullie Opa

Jeroen las de brief twee keer, nee, zelfs drie keer! Hij dacht eraan, wat zijn vader had gezegd: dit zou onzin zijn! Waarom was zijn vader daar zo zeker van?

Een poosje dacht Jeroen over deze vraag na. Hij wist dat de archeologieschool een hele gewone school was, ook al had die een grappige naam. Het was de school, waar hij de komende jaren naartoe zou gaan. Maar dat zich daar een schat bevond - dat kon Jeroen zich nauwelijks voorstellen!

OPLETTEN EN KIEZEN!

De eerste schooldag zat erop. De meeste leerlingen waren al lang naar buiten gerend. Alleen Jeroen liep langzaam door de korte, smalle gangen - net zolang, tot hij gevonden had wie hij zocht: de conciërge.

'Dag!', zei hij. De conciërge keek op. 'Oh, goeiedag', groette hij vriendelijk: 'Hoe is je eerste dag bij ons befallen?'. 'Heel goed...' Jeroen aarzelde.

De conciërge merkte het: 'Kan ik je helpen?' Jeroen knikte: 'De oudheidskamer... Kan ik die eens zien?'

Deze keer kon de conciërge zijn verbazing niet verbergen.

'De oudheidskamer?', vroeg hij verward: 'Wat wil je daar dan?'

Jeroen haalde zijn schouders op.

'Ik heb gehoord, dat er heel bijzondere dingen te zien zijn', mompelde hij.

De conciërge keek op.

'Je zoekt daar toch niet toevallig een schat?', vroeg hij en schudde toen zijn hoofd: 'Als dat zo is, dan moet ik je teleurstellen: dat gerucht over een schat in de oudheidskamer bestaat al lang. Daarom kwamen hier ook al veel mensen om die daar te bekijken. En toch heeft tot nu toe nog niemand daar ook maar iets interessants gevonden!'

De conciërge aarzelde.

'Wat geeft het!', bromde hij tenslotte: 'Als je echt in die kamer geïnteresseerd bent, dan laat ik je hem zien. Kom mee!'

Twee keer moest de conciërge de sleutel in het slot omdraaien voordat de deur opensprong. Een mufte lucht kwam hen tegemoet. Jeroen haalde eens diep adem en ging toen naar binnen.

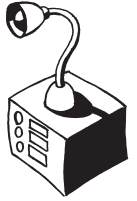

In het midden - onder een reusachtige glazen koepel - bevond zich een gat, waaruit een ladder stak. Jeroen deed een stap dichtbij en keek in een opgraving. Die zag eruit alsof de archeologen even waren gaan lunchen en elk moment terug konden komen: zojuist uitgegraven scherven, munten en sieraden lagen op de grond ... Boven in de ruimte stonden echter veel kasten die gevuld waren met oude, bonte, effen, glinsterende, gewone en zeldzame dingen. Dat moesten de dingen zijn die de archeologen uit de aarde hadden opgegraven...

'Waarom werkt hier niemand meer?', vroeg hij na een tijdje: 'Het ziet eruit alsof er nog heel veel in de bodem te vinden is!'

OPLETTEN EN KIEZEN!

De conciërge lachte: 'Nou, het is maar hoe je het bekijkt... Misschien dat de archeoloog die hier heeft gewerkt er ook zo over dacht. Misschien heeft hij daarom die speciale helper aangesteld...'

Jeroen spitste zijn oren: 'Wat was dat voor een leerling?'

'Nou, het moet een hele goede gereedschapsmaker zijn geweest. Men zegt dat de archeoloog hem daarom in dienst heeft genomen: omdat hij heel goed gereedschap wilde hebben.

Maar helaas heeft de speciale helper hem geen geluk gebracht. In tegendeel: met hem begon de ellende pas.'

Jeroen merkte, hoe nieuwsgierig hij werd.

'Welke ellende?', zei hij daarom snel.

'Nou, die leerling haalde van het begin af aan alleen maar flauwekul uit. En daaronder leed al snel ook het aanzien van de archeoloog. Al op de eerste dag van de stage heeft de archeoloog hem bijvoorbeeld gevraagd om met het bouwen van een nieuw werktuig te beginnen. Nou, dat heeft de leerling ook gedaan. Maar het resultaat was niet helemaal zoals de archeoloog had gehoopt!'

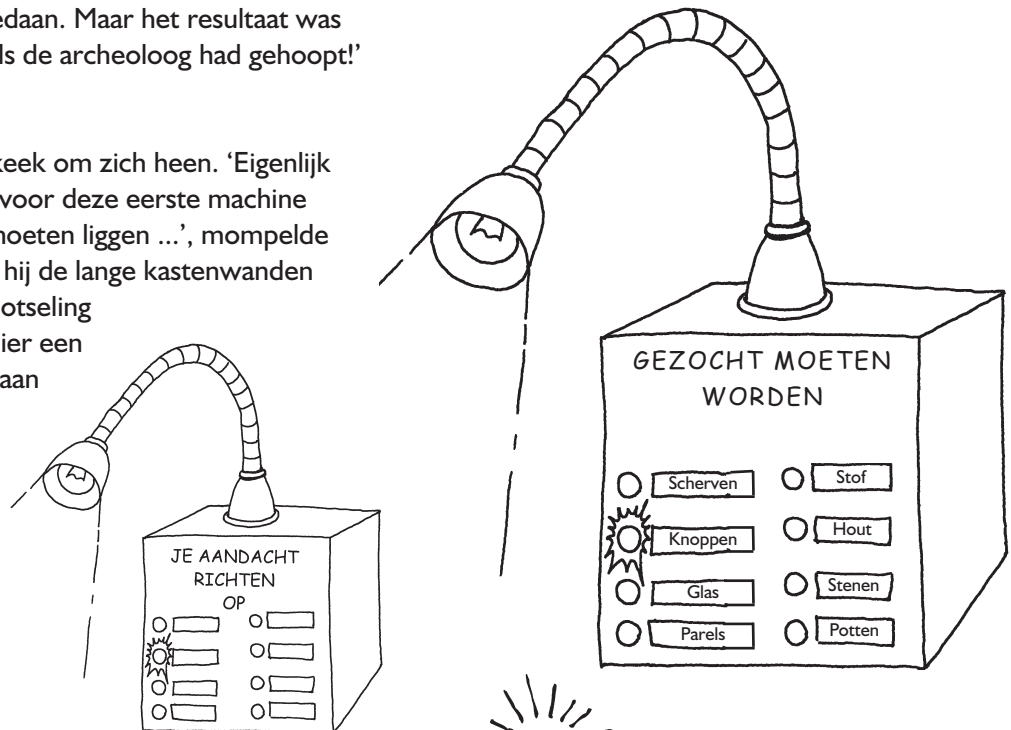
De conciërge keek om zich heen. 'Eigenlijk zou het ontwerp voor deze eerste machine hier nog ergens moeten liggen ...', mompelde hij. Zoekend ging hij de lange kastenwanden langs, totdat hij plotseling uit een stapel papier een vel haalde en het aan Jeroen gaf.

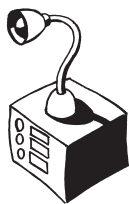
Jeroen moest lachen. 'Dat is werkelijk een grappige machine!', zei hij: 'Heeft de leerling die ook gebouwd?' 'Ja zeker. Maar de andere archeologen hebben hem vernield. Ze vonden dat die machine niets met hun werk te maken had. Ze dachten zelfs dat de leerling hen met die machine belachelijk wilde maken. En dat beviel hen helemaal niet!'

Jeroen keek nog een keer naar het apparaat - en schudde dan zijn hoofd. 'Dat geloof ik niet', zei hij. 'Wat geloof je niet?'

'Dat de leerling de archeologen met deze machine voor de gek wilde houden!', merkte hij op: 'Het is namelijk heel eenvoudig, om met dit apparaat een echte archeologenmachine te bouwen!' De conciërge trok verbaasd zijn wenkbrauwen op: 'Meen je dat echt?'

'Natuurlijk!' Jeroen knikte, trok een vel papier uit zijn schooltas en begon te tekenen:

OPLETTEN EN KIEZEN!

■ ZO KUN JE CONCENTRATIE TRAINEN

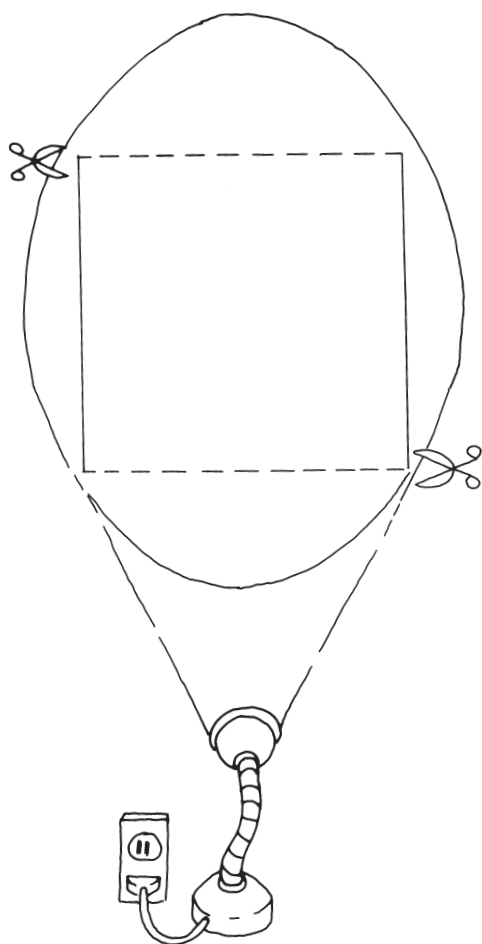
Als je tegelijkertijd aan 1000 verschillende dingen denkt of als je alle kanten tegelijk opkijkt, dan neem je veel dingen heel oppervlakkig waar - maar niets goed en volledig.

Dan heeft leren geen resultaat!

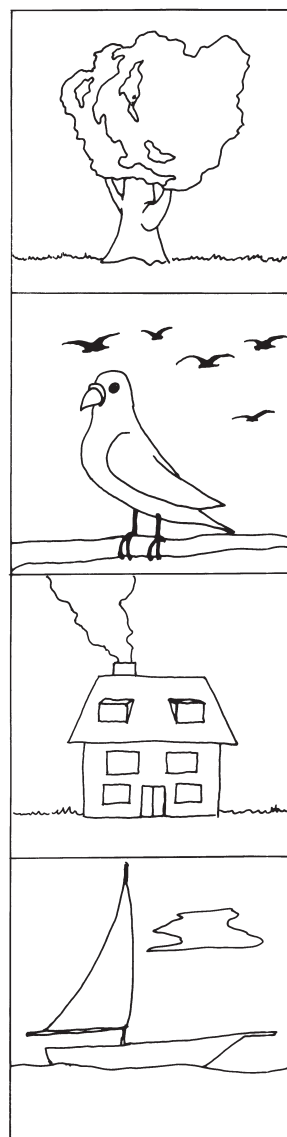
Als je bepaalde informatie werkelijk wilt leren, dan moet je die in het 'licht van je aandacht' plaatsen, zodat je het daar kunt bekijken.

Als je steeds maar ÉÉN detail in het 'licht van je aandacht' hebt gehouden, dan kun je dat heel goed onthouden: dan kun je die zelfs uit je hoofd tekenen!

Plaats je echter heel VEEL informatie tegelijkertijd in dit 'licht', dan moet je je aandacht over veel, verschillende informatie verdelen - en kun je je dus nergens heel goed op concentreren.

Knip de rij plaatjes uit, die hiernaast is afgedrukt en schuif die door deze 'lichtkegel': bedenk precies, welke informatie je wilt onthouden - en welke je daarom in het 'licht van je aandacht' plaatst!

■ TIPS VOOR HET WERKEN MET CONCENTRATIEOEFENINGEN

Met je concentratie is het net als met de spieren van je lichaam: als je ze niet hebt getraind, dan zijn ze slap en zwak en ben je snel moe. Maar als je je concentratie traint, dan voel je je snel beter en kun je je langer concentreren!

Los daarom raadsels op en doe veel puzzels en spelletjes, waarbij je je moet concentreren!

Alle oefeningen en spelletjes, die in dit boek op een pagina zijn afgedrukt en waarboven zo'n loep te zien is, vereisen jouw concentratie: met een loep neem je dingen nauwkeuriger waar. En ook als je je concentreert, herken je dingen beter!

Het is het beste, als je je concentratie *elke* dag traint - doe dit echter steeds maar gedurende korte tijd: doe elke dag ongeveer 5 tot 10 minuten lang concentratieoefeningen - en doe dit gedurende enkele maanden!

Als je alle oefeningen in dit boek hebt gedaan, dan kun je samen met je vrienden *zelf* concentratiespelen maken: aan het eind van dit hoofdstuk vind je aanwijzingen hoe je zelf spelletjes kunt maken.

Kopieer tenslotte de pagina's en deel die aan elkaar uit!

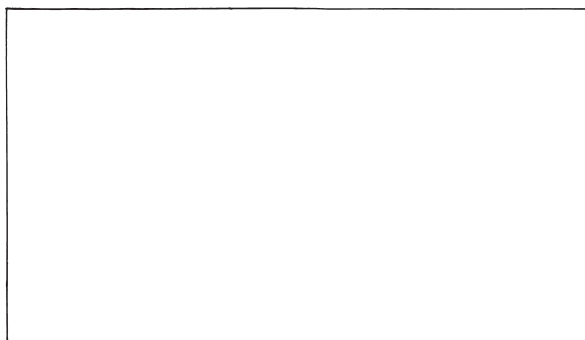
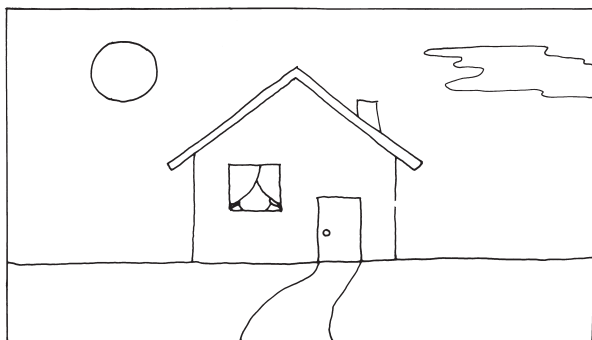
OPLETTEN EN KIEZEN! CONCENTRATIEOEFENINGEN

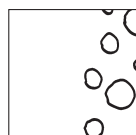
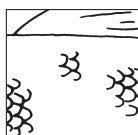
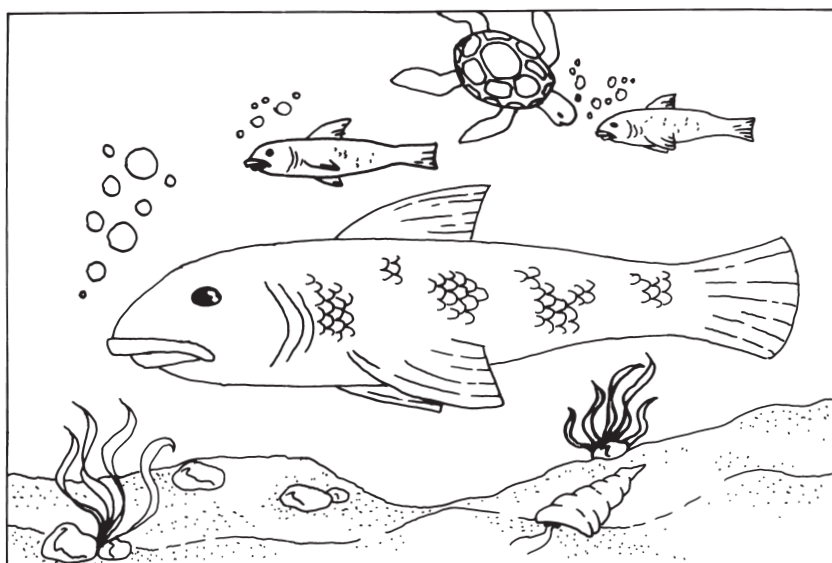
Bekijk dit plaatje een minuut lang.

Bedek het dan en teken het vanuit je geheugen.

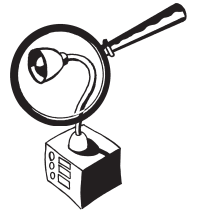
Let erop dat jouw tekening zoveel mogelijk op het voorbeeld lijkt!

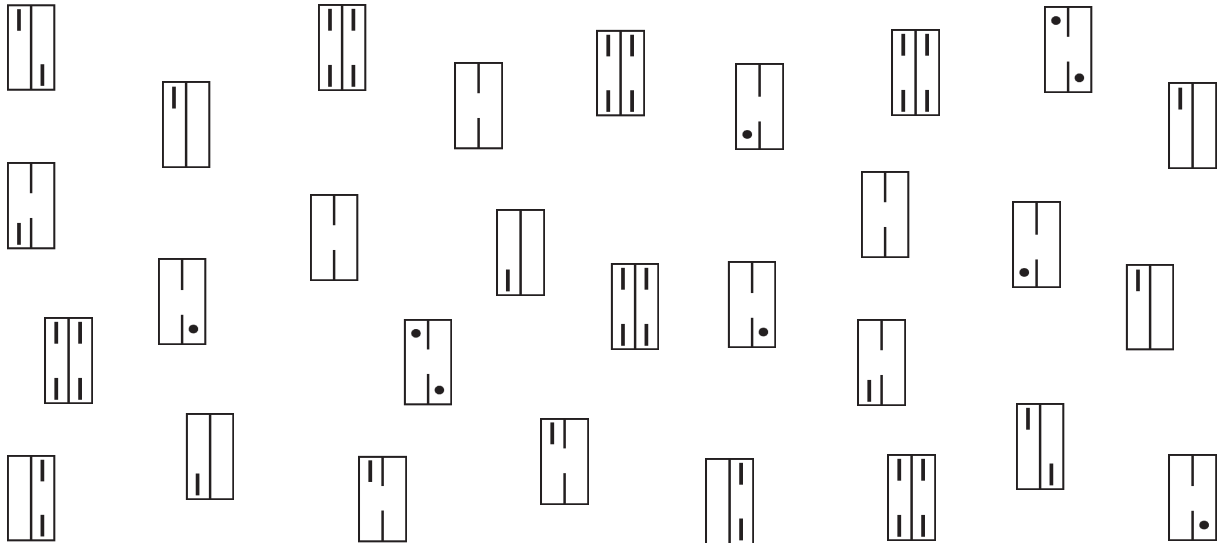
Zoek de volgende fragmenten in dit plaatje en kruis ze aan.

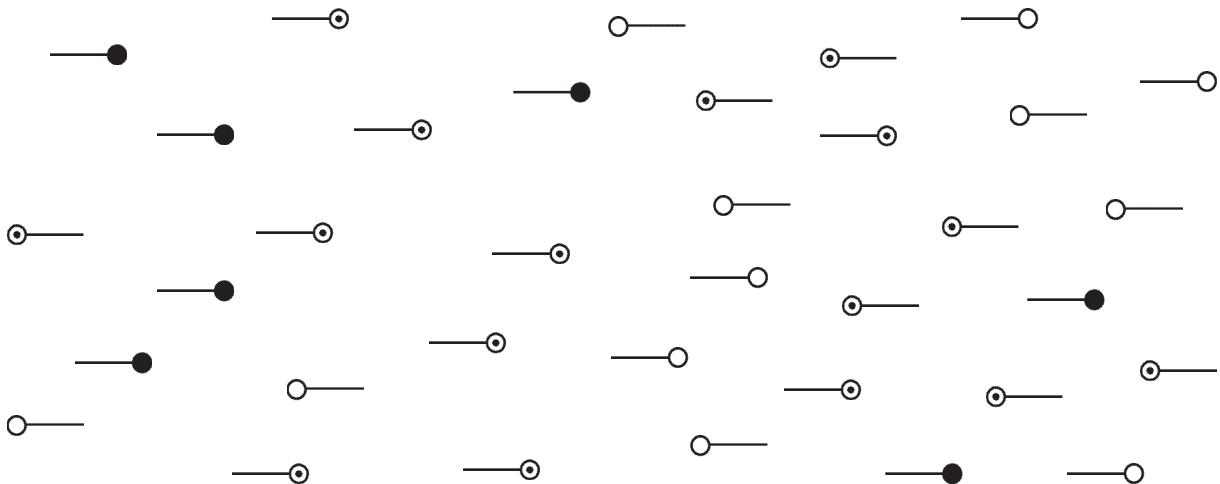
CONCENTRATIEOEFENINGEN OPLETTEN EN KIEZEN!

Verbind alle figuren die hetzelfde zijn, met elkaar!
Doe dit zo snel mogelijk!

Tel de tekens.
Gebruik bij het tellen geen potlood of vinger,
maar alleen je ogen.

○ — = — ⊙ = — ○ = ⊙ — = — ● =

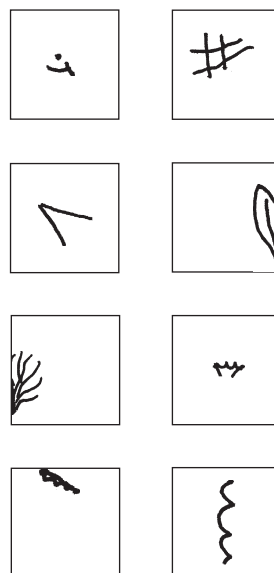
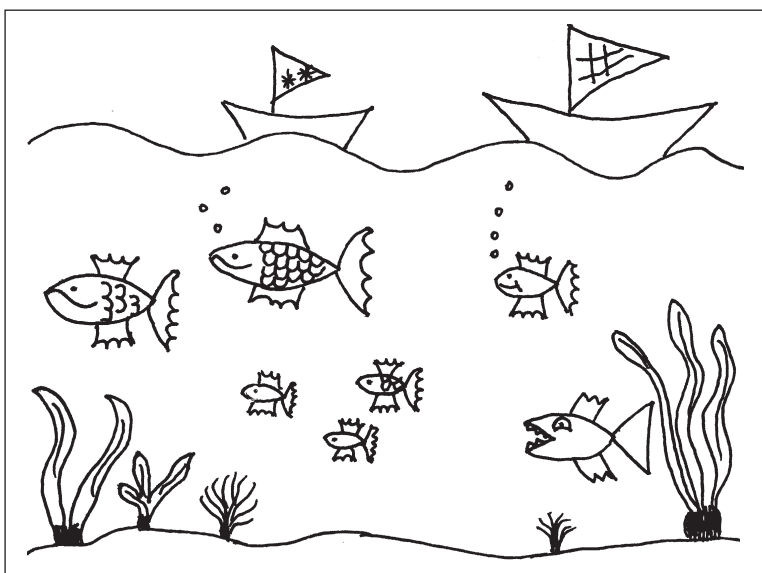
BETER LEREN EN CONCENTREREN VOOR KINDEREN VAN 11 TOT 14 JAAR

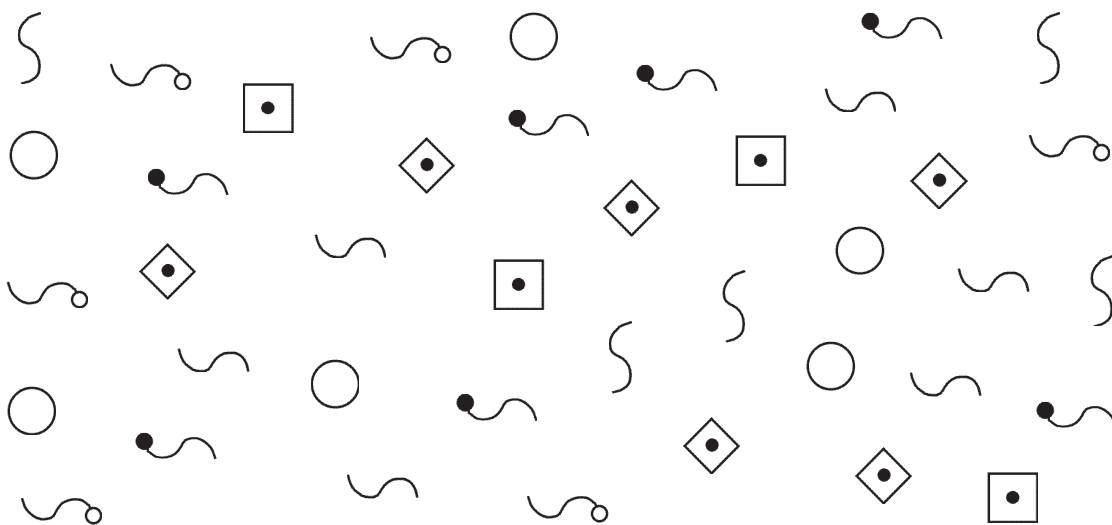
OPLETTEN EN KIEZEN! CONCENTRATIEOEFENINGEN

Bekijk de stukjes rechts van het plaatje en omcirkel ze in de tekening!

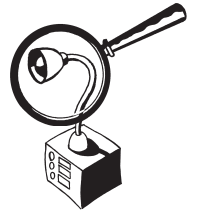
Bekijk de tekens en tel dan op hoeveel van elk teken er zijn:

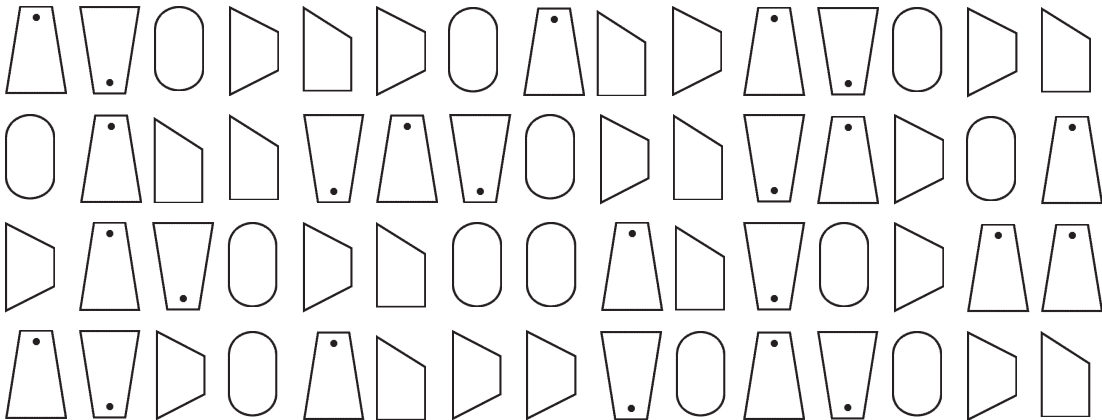
= ____	= ____	= ____	= ____
= ____	= ____	= ____	

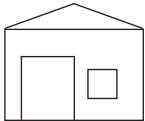
BETER LEREN EN CONCENTREREN VOOR KINDEREN VAN 11 TOT 14 JAAR

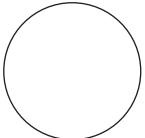

 Waar klopt de volgorde niet?

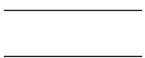

 Maak de plaatjes af!
Bedenk welke zinvolle voorwerpen
je met dit teken kunt maken!

Voorbeeld: van een zou je een kunnen maken.

Van een kun je een _____ maken.

Van kun je _____ maken.

Van kun je _____ maken.

Van kun je _____ maken.

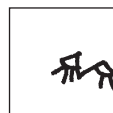
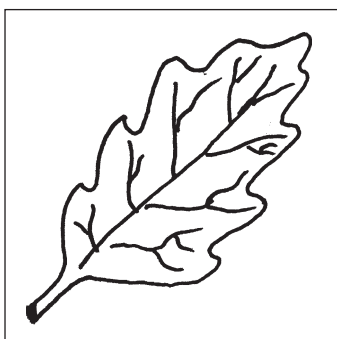
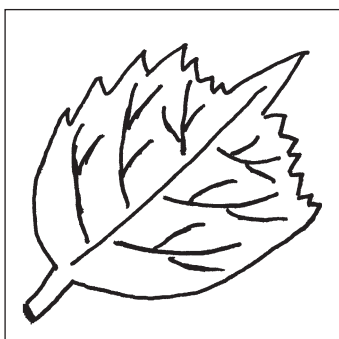
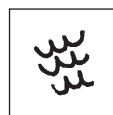
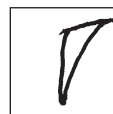
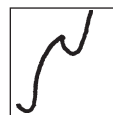
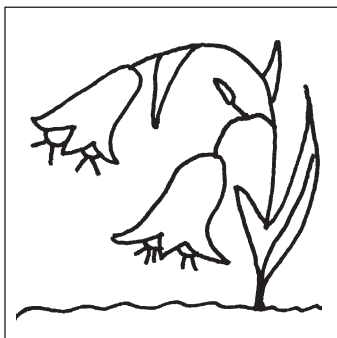
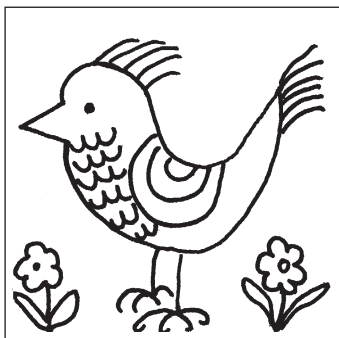

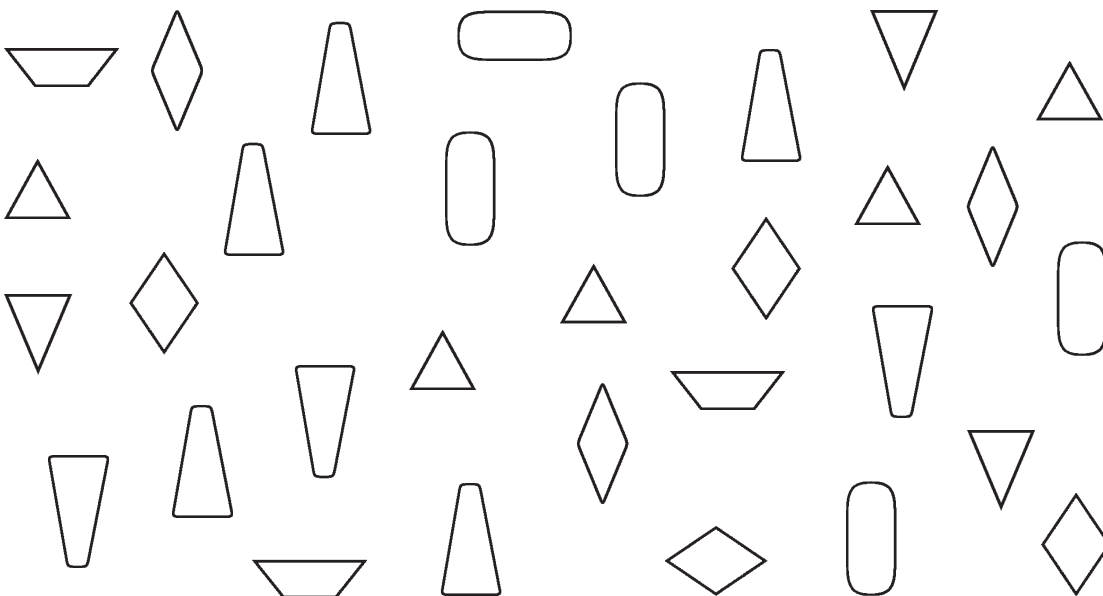
OPLETTEN EN KIEZEN! CONCENTRATIEOEFENINGEN

Kun je de fragmenten (rechts) in de volgende plaatjes vinden?
Kruis ze aan.

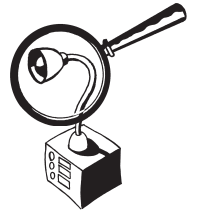

Verbind de figuren die hetzelfde zijn met elkaar!

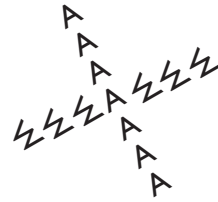

BETER LEREN EN CONCENTREREN VOOR KINDEREN VAN 11 TOT 14 JAAR

CONCENTRATIEOEFENINGEN OPLETTEN EN KIEZEN!

Streep op een pagina uit je leesboek
(maak eerst een kopie) zo snel mogelijk door:
elke A/a en elke ___ !

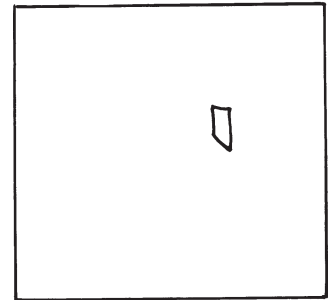
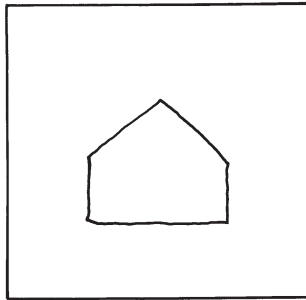
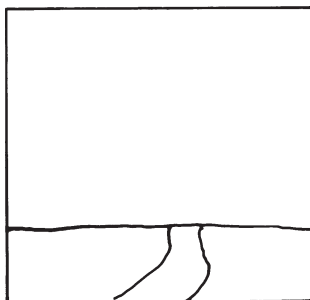
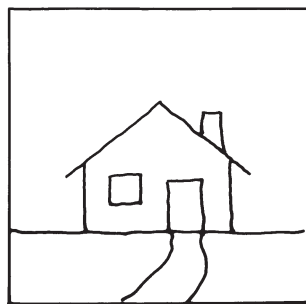
Ontleed het volgende woord in zijn letters en maak met die
letters zo veel mogelijk nieuwe woorden:

GORDIJNROEDE

Voorbeeld: REED, GEEN, ...

Maak de volgende plaatjes af zoals aangegeven.

BETER LEREN EN CONCENTREREN VOOR KINDEREN VAN 11 TOT 14 JAAR

OPLETTEN EN KIEZEN! CONCENTRATIEOEFENINGEN

Verleng de volgende woorden tot zinnen, waarbij je met elke letter een woord maakt (en een zin krijgt).

Voorbeeld: MENS Mijn Els niest soms.

KAT: _____

HOND: _____

BOOM: _____

Verleng de volgende letters zo snel mogelijk tot namen.

Voorbeeld: NW Nico Wolters

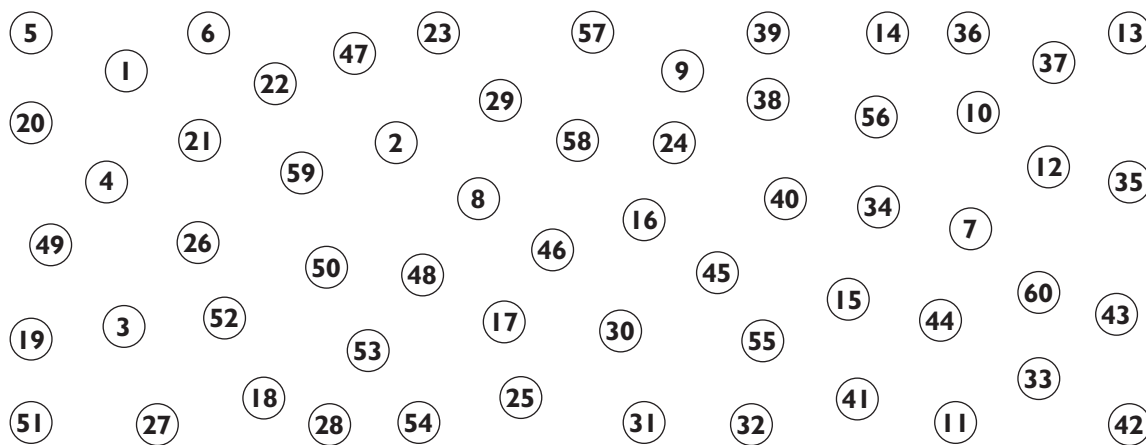
SK: _____ WO: _____ EJ: _____

DP: _____ UN: _____ ER: _____

KL: _____ VH: _____ YL: _____

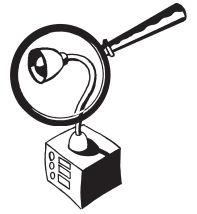

Verbind de getallen 1 tot en met 60 in de juiste volgorde met elkaar. Doe dit zo snel mogelijk!

BETER LEREN EN CONCENTREREN VOOR KINDEREN VAN 11 TOT 14 JAAR

CONCENTRATIEOEFENINGEN OPLETTEN EN KIEZEN!

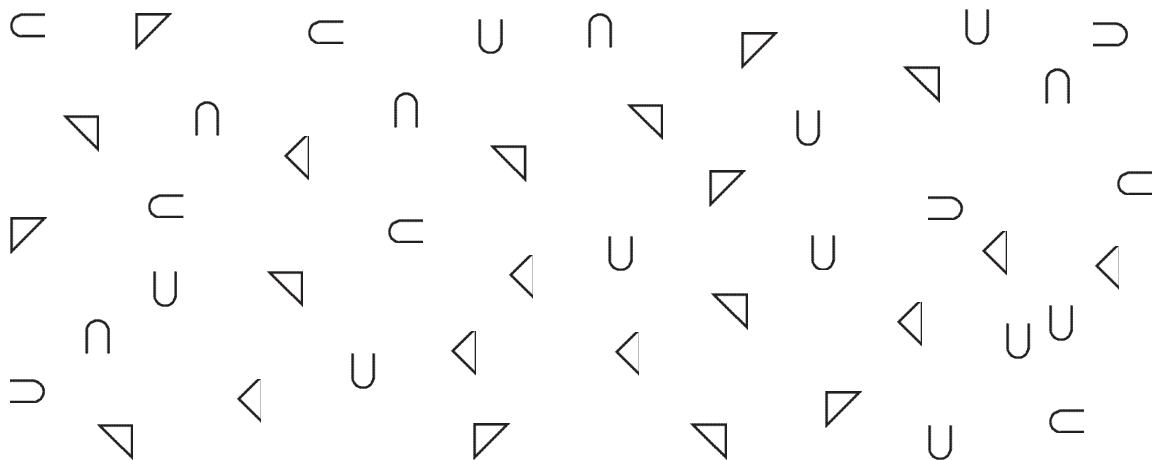

 Zoek woorden, die vijf letters hebben en allemaal met de letter 'B' beginnen.

 Streep alle tekens en letters door, behalve de getallen!

7 1 4 5 6 3 4 8 0 5 6 1 3 5 6 0 8 4 3 5 7 6 4 3 t 4 8 4 3 7 6 t 3 5 1 6 7 1 3 4 t z 9 4 3 1 7 5 6 1 3
 4 7 r t z 1 8 7 5 4 6 0 4 3 7 5 6 1 3 3 4 9 5 6 ^ 3 9 4 5 6 3 9 7 4 5 6 2 0 8 t z 2 7 5 4 6 ' 8 5 6
 4 2 3 9 4 5 6 2 3 9 4 7 5 6 2 z t 2 9 4 7 6 5 2 3 9 4 5 7 6 2 3 8 4 t 5 2 8 3 7 5 6 2 3 5 6 7 4 3 5
 2 6 7 2 3 8 4 5 7 6 3 2 4 8 7 5 6 2 7 8 4 5 6 3 7 4 5 6 3 4 7 5 6 2 3 4 5 7 6 3 1 2 p 4 t 7 r 4 8 1 3 t
 z 7 7 3 8 7 4 3 1 2 6 5 4 7 2 3 9 3 6 4 7 5 2 1 3 3 4 8 7 5 6 4 3 2 8 7 5 1 3 5 6 8 3 t 2 9 7 3 z

 Tel elke soort teken zo snel mogelijk!
 Gebruik daarbij alleen je ogen (dus geen potlood of vinger!)

○ = ____ U = ____ C = ____ D = ____ < = ____
 ▽ = ____ ▽ = ____

OPLETTEN EN KIEZEN! CONCENTRATIEOEFENINGEN

Verleng de volgende letters zo snel mogelijk tot namen.

Voorbeeld:

NW:

Natasja Werkman

FO: _____

KL: _____

AS: _____

PG: _____

FG: _____

EW: _____

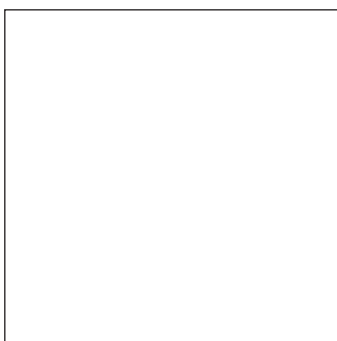
KP: _____

XB: _____

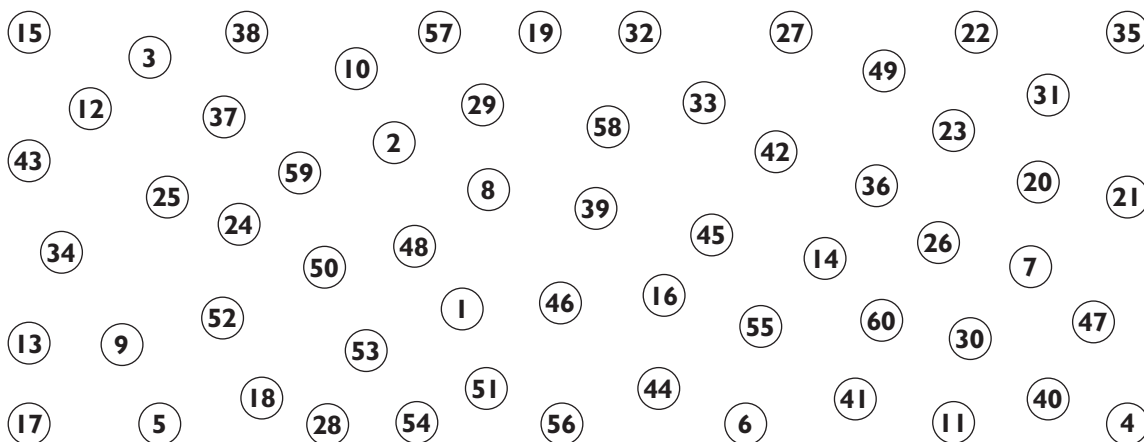
LZ: _____

Neem dit plaatje eerst een minuut lang precies in je op.
Dek het dan af en teken het uit je hoofd.

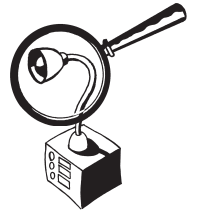

Verbind de getallen 1 tot en met 60 in de juiste volgorde met elkaar.
Doe dit zo snel mogelijk!

BETER LEREN EN CONCENTREREN VOOR KINDEREN VAN 11 TOT 14 JAAR

CONCENTRATIEOEFENINGEN OPLETTEN EN KIEZEN!

Maak van de volgende woorden een goede, begrijpelijke zin:

leesbaar - pen - schrijven - handschrift:

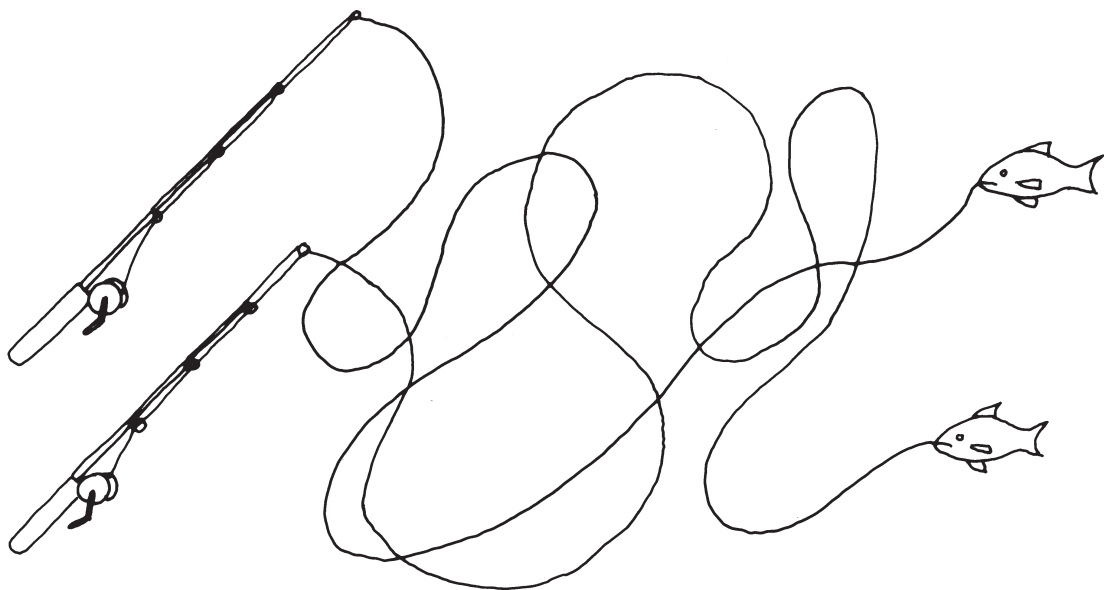
boek - rekening - met vakantie gaan - angst:

jongen - politieagent - ongeluk – veroorzaken – bekeuring

Welke vis hangt aan welke hengel?

Los deze opgave op zonder potlood of vinger, alleen met je ogen!

BETER LEREN EN CONCENTREREN VOOR KINDEREN VAN 11 TOT 14 JAAR

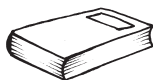
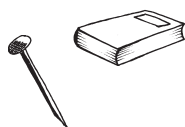
OPLETTEN EN KIEZEN! TERUGBLIK

LEERTIPS!

- 1 Train je concentratie!
Oefen matig, maar wel regelmatig!
- 2 Gebruik 'leerporties':
leer met regelmaat, maar doe dat nooit te lang!
- 3 Leer, als je niet slaperig maar uitgerust bent!
- 4 Als je geen concentratiespelen meer hebt,
maak er dan zelf een paar!

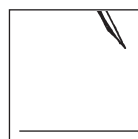
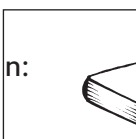
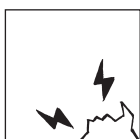
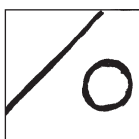
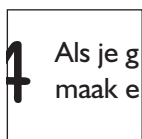

Tel deze voorwerpen:

Zoek de volgende fragmenten op deze bladzijde:

ALS JE ZELF CONCENTRATIE- OEFENINGEN MAAKT, ...

1

...dan moet je er steeds aan denken, dat
je eerst bovenaan opschrijft wat je precies
moet doen !

2

...denk er dan ook aan om met een dunne
zwarte viltstift te schrijven, omdat dat goed
gekopieerd kan worden!

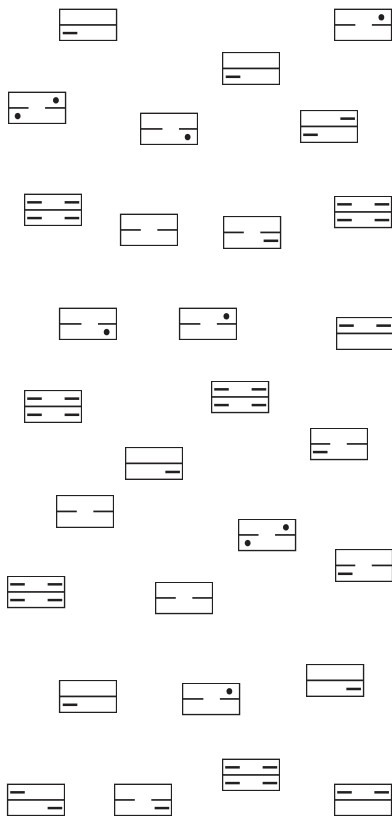
3

... werk heel zorgvuldig en netjes!

VERBIND DE FIGUREN, DIE HETZELFDE ZIJN, MET ELKAAR!

Voorbeeld (van p. 19)

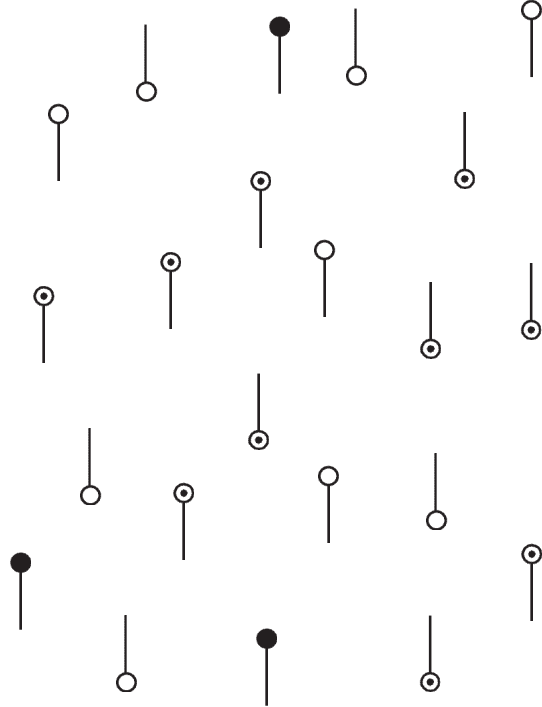
Zo kun je dit spel zelf maken:

- Verdeel verschillende figuren op een vel papier.
- De figuren moeten zoveel mogelijk op elkaar lijken.
Ze moeten echter op kleine onderdelen van elkaar verschillen.
- Voeg nu voor elke figuur meerdere gelijke figuren toe.
Verdeel deze figuren over het vel papier - en je spel is al klaar!

TEL DE TEKENS!

Voorbeeld (van p. 19):

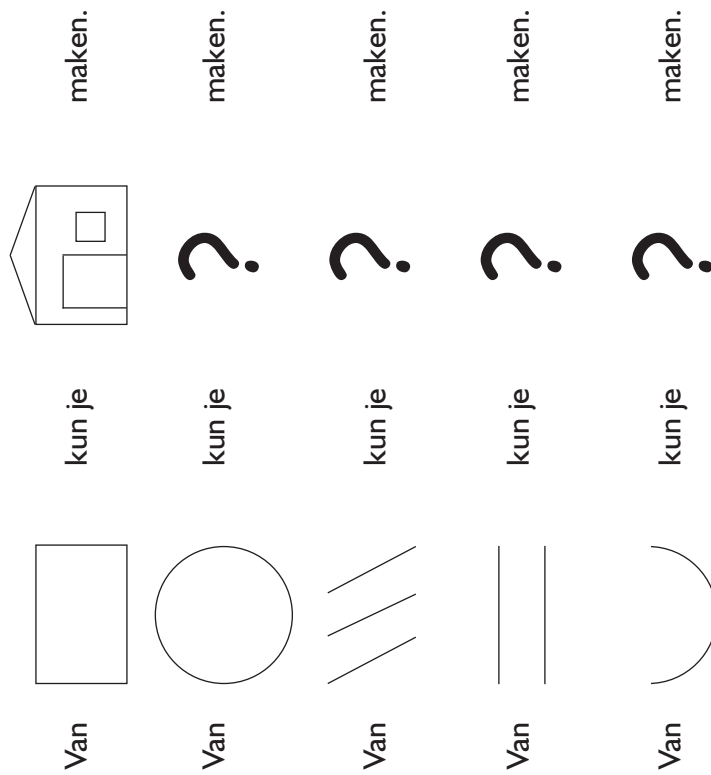

30

MAAK DIT PLAATJE VERDER AF!

Voorbeeld (van p. 21):

Zo kun je dit spel zelf maken:

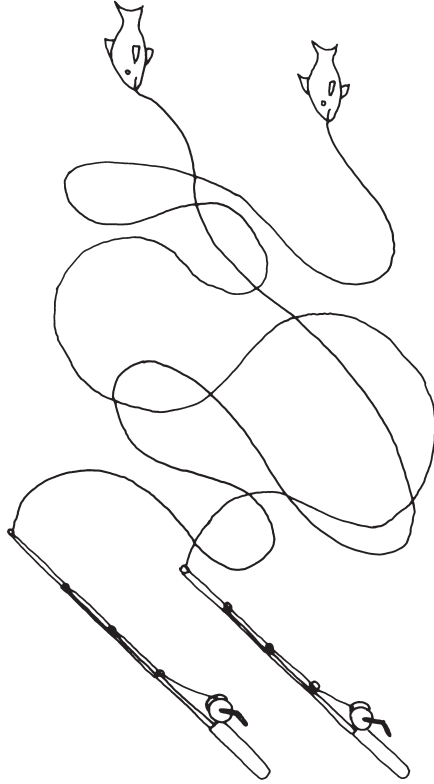
Teken het begin van een plaatje.

Het is voldoende, als je maar een paar strepen tekent.

WELKE VIS HANGT AAN WELKE HENGEL?

Voorbeeld (van p. 27):

Zo kun je dit spel zelf maken:

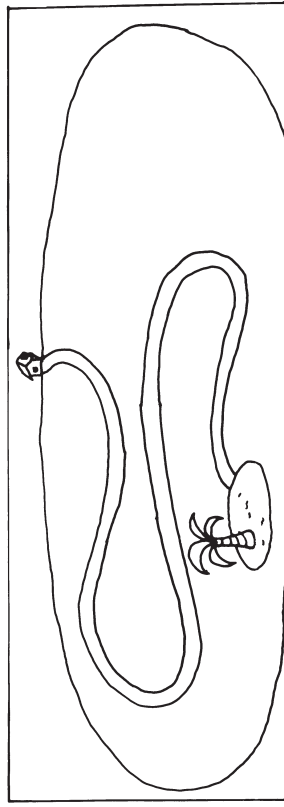
- Teken aan de linkerkant van het vel papier meerdere hengels.
- Teken aan de rechterkant van het vel papier even veel vissen.
- Verbind nu elke hengel met een vis.

GA NIET VAN DE WEG AF!

Volg de weg met een potlood/ stift, zonder over de rand te gaan!

Voorbeeld:

Zo kun je dit spel zelf maken:

- Teken helemaal onderaan op het papier een eiland.
- Teken bovenaan het papier een huis.
- Teken tussen het eiland en het huis een groot meer. Van het eiland leidt een smalle brug naar het huis. Deze brug kronkelt in grote bochten over het meer.
- Teken die brug!

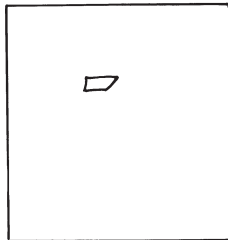
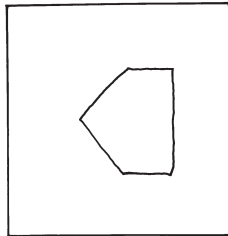
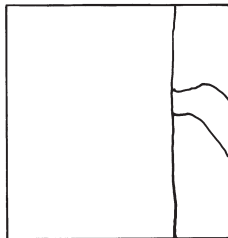
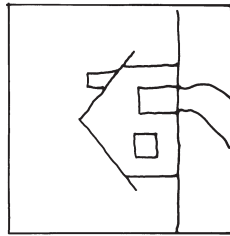

MAAK DE PLAATJES AF!

Het bovenste plaatje laat zien, hoe alle plaatjes op een rij eruit moeten zien. Maak de plaatjes verder af, zodat ze er allemaal hetzelfde uitzien!

Voorbeeld
(van p. 23):

Zo kun je dit spel zelf maken!

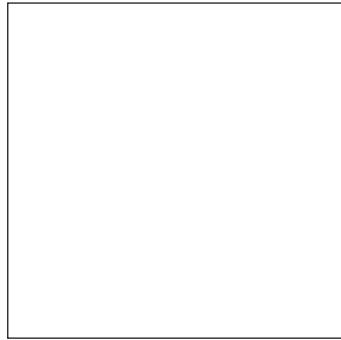
- Teken in een klein kader een klein plaatje.
- Teken daaronder meerdere even grote kaders.
- Begin in de kaders het eerste plaatje te tekenen. Teken echter steeds maar een paar strepen.

MAAK DE PLAATJES UIT JE HOOFD AF!

Bekijk het plaatje een minuut lang.
Bedek het dan en teken het uit je hoofd!

Voorbeeld (van p. 18):

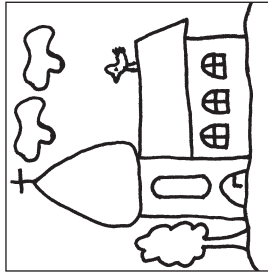
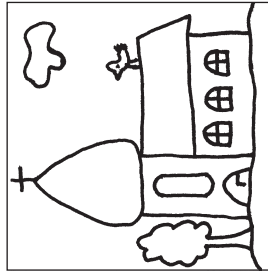

Zo kun je dit spel zelf maken!

Teken op een vel papier meerdere plaatjes.
Voor het natekenen kun je eraanast ruimte openlaten (dan moet je niet vergeten de plaatjes af te dekken) of je kunt een nieuw vel papier nemen.

ZOEK DE VERSCHILLEN!

Voorbeeld:

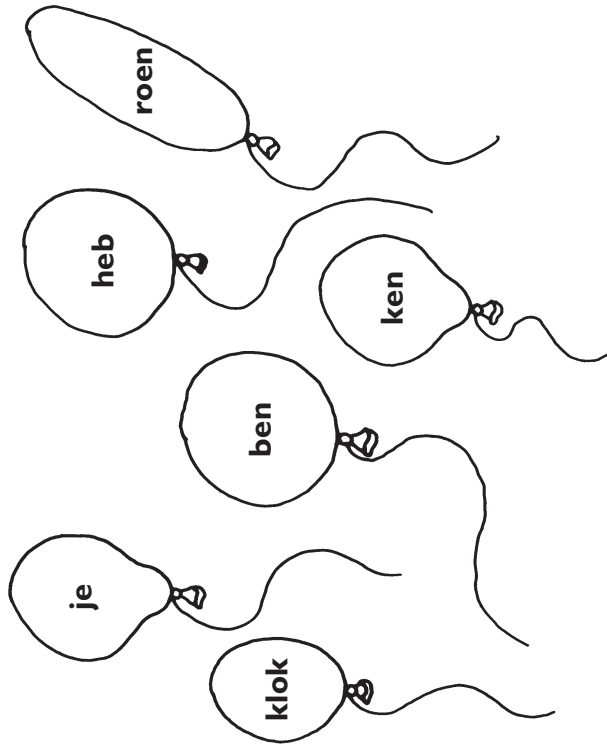
Zo kun je dit spel zelf maken!

- Teken een plaatje met veel details (bijzonderheden).
- Kopieer dit plaatje.
- Plak beide plaatjes naast - of onder elkaar op een vel papier.
- Verander in het tweede plaatje enkele kleinigheden: voeg details toe of verwijder ze met correctievloeistof.
- Kopieer dan het vel papier opnieuw - en je spel is klaar!

ZOEK DE WOORDEN!

Welke woorden zijn hier verstopt? Verbind de lettergrepen met elkaar!

Voorbeeld:

Zo kun je dit spel zelf maken!

- Schrijf minstens vijf woorden op een vel papier. Markeer in elk woord de lettergrepen zo: / ---/ ---/ ---/ ---/ ---.
- Neem nog een vel papier en verdeel daarop de afzonderlijke lettergrepen kriskras door elkaar.

WOORDZOEKPUZZEL

Voorbeeld:

In dit kader zijn de volgende woorden verstopt:

HOND - KAT - MUIS - OLIFANT - TIJGER - AAP

LET OP: de woorden kunnen van links naar rechts of van boven naar beneden zijn geschreven!

34

A	H	R	T	Q	K	V	L	T	K
W	O	L	I	F	A	N	T	N	M
V	N	W	U	B	T	P	M	W	U
G	D	C	Z	L	W	A	A	P	I
T	I	J	G	E	R	W	U	R	S

Zo kun je dit spel ook zelf maken!

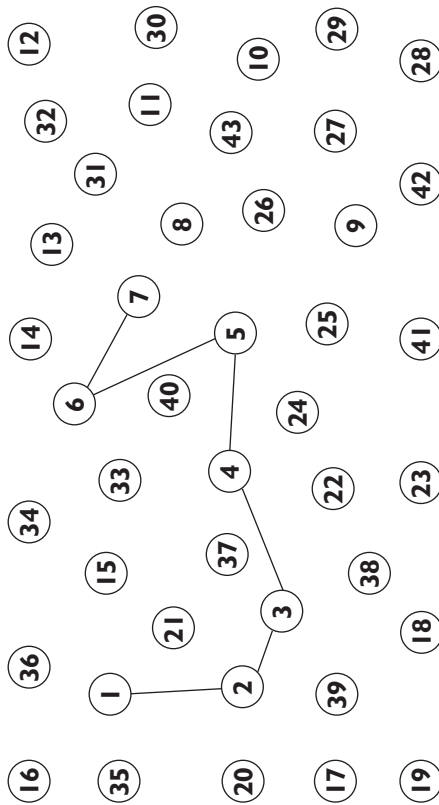
- Teken een kader met ruitjes. Gebruik hiervoor een liniaal!
- Schrijf de woorden op, die je in dit kader wilt verstoppem.
- Schrijf ze dan in het kader. Gebruik alleen hoofdletters.
- Vul nu alle lege hokjes met andere hoofdletters.

VERBIND DE GETALLEN!

Zoek het laagste getal. Trek van daaruit een streep naar het daaropvolgende hogere getal - enzovoort, tot je het hoogste getal hebt bereikt. Werk zo snel mogelijk!

Voorbeeld (van p. 24):

Zo kun je dit spel zelf maken!

- Verdeel minstens 4 getallen op een vel papier.
- Bedenk of je getallen kiest die elkaar direct opvolgen (dus zoals: 6 - 7 - 8 - 9 - 10 - 11 - 12 - enz.) of dat je getallen neemt die niet direct opvolgend zijn (dus zoals: 12 - 14 - 25 - 30 - 33 - 46 enz.).

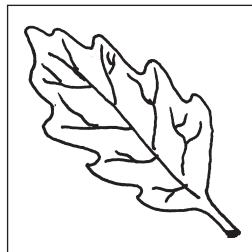
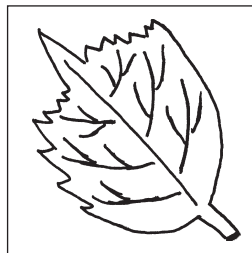
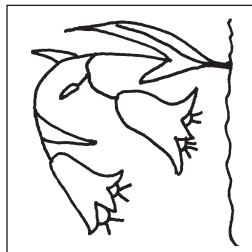
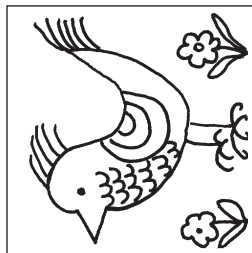

ZOEK DE FRAGMENTEN!

Trek van elk fragment een streep naar de bijpassende plaats in de plaatjes!

Voorbeeld (van p. 22):

Zo kun je dit spel zelf maken!

- Teken een plaatje met veel details
- Kopieer dat plaatje.
- Knip meerdere kleine fragmenten uit de kopie.
- Plak de fragmenten naast jouw tekening.

VIND HET JUISTE PLAATJE!

Maar ÉÉN plaatje past echt goed bij de tekst!
Vind het!

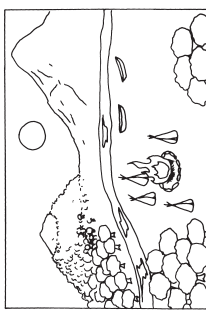
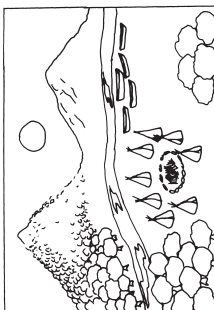
Voorbeeld:

De Indianen hadden hun dorp tussen twee hoge bergen gebouwd. De linker berg was met een dicht bos begroeid. Op de rechter berg – hij was hoger dan de linker – waren alleen maar rotsen.

Het dorp van de Indianen bestond uit 8 tenten. Ze hadden die in een kring neergezet. Tussen de tenten brandde een groot vuur.

Voor de bergen langs liep een brede rivier.

Er lagen 5 kano's aan de rivieroever.

Zo kun je dit spel zelf maken!

- Schrijf een korte tekst op een vel papier.
- Teken onder deze tekst drie tot vier kleine plaatjes, die allemaal over de tekst vertellen. In elk geval vertelt maar één plaatje alle informatie van de tekst.

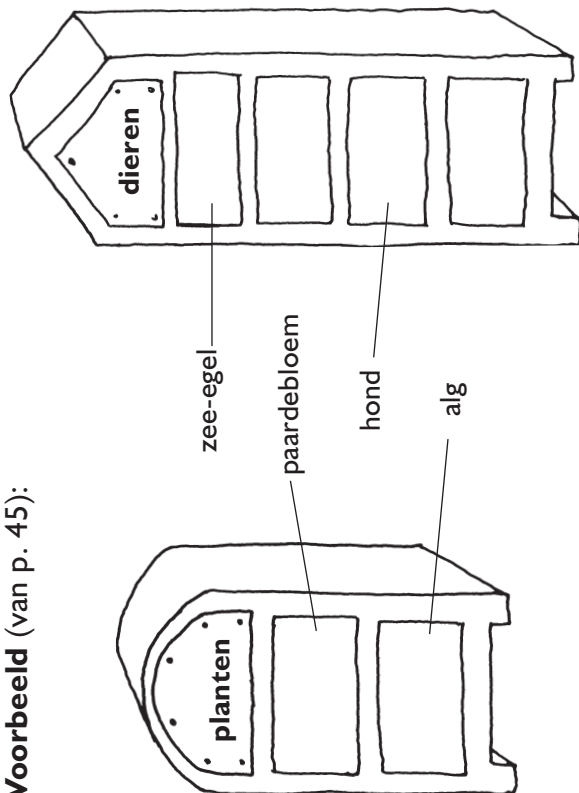

PLAATS DE WOORDEN IN DE JUISTE KAST!

Trek van elk woord een streep naar de kast, waar deze in hoort!

Voorbeeld (van p. 45):

Zo kun je dit spel zelf maken!

- Bedenk minstens drie hoofdonderwerpen.
- Teken voor elk hoofdonderwerp een kast op een vel papier. Schrijf het hoofdonderwerp in deze kast.
- Verdeel nu meerdere subonderwerpen over het papier.

GETALLENRIJEN!

Omcirkel steeds de getallenrij 5094.

Voorbeeld:

3 9 2 8 1 0 2 9 4 7 6 5 0 9 4 0 2 8 3 7 2 9 5 0 9 4 9 2 8 3 7 4
 8 4 9 3 8 4 0 9 8 5 7 0 9 4 4 2 0 3 9 5 0 9 4 6 8 5 4 9 0 9
 8 5 0 9 4 7 8 9 2 9 8 3 4 5 0 9 4 9 8 2 3 4 4 8 2 7 2 3 1 2 8
 4 8 4 4 5 0 9 4 1 8 2 3 5 6 2 5 7 9 7 0 2 3 9 2 1 1 0 9 8 3 7
 4 5 0 9 4 8 1 8 2 7 8 5 4 9 9 0 1 1 1 5 0 9 4 8 2 7 1 7 4 9 5
 0 9 4 7 2 5 5 8 3 9 8 7 5 0 9 4 8 1 9 2 9 4 3 5 4 4 7 3 1 2 8 6

Zo kun je dit spel zelf maken!

- Schrijf lange rijen getallen netjes en op gelijke afstand op een vel papier.
- Kies een bepaalde getallenvolgorde uit, die herhaaldelijk voorkomt.
- Afhankelijk van het aantal vastgestelde getallen (bijv. twee, drie of vier zoals in het voorbeeld) kun je de moeilijkheidsgraad van dit spel aanpassen.

ORDENEN EN INDELEN

toe en ging dan weer aan het werk. Maar vandaag volgde hij Jeroen de kamer in.

Ik heb hier nog iets, dat jou misschien interesseert...', mompelde hij en begon te zoeken.

Jeroen wachtte geduldig.

Na een poosje kwam de conciërge terug. Hij hield een foto in zijn hand. Hij lachte.

'Ik kan je trouwens nog iets grappigs over onze

archeologieleerling vertellen', zei hij en wees toen de zaal in: 'Zoals je ziet, is het voor een archeoloog helemaal niet zo eenvoudig om overzicht te houden. Hij vindt zoveel dingen. Om toch overzicht te houden moet hij iets doen: hij moet de dingen, die hij in de bodem vindt, ordenen! En omdat dit zo belangrijk is, is dat ook één van de eerste lessen die een archeologieleerling krijgt!'

Jeroen spitste de oren. 'Kon die slechte archeologieleerling dat dan tenminste?', vroeg hij nieuwsgierig.

De conciërge grijnsde: 'Het is maar hoe je het bekijkt ... Weet je, die jongen heeft zoveel uitgehaald, dat hier in het dorp nu nog over zijn streken wordt verteld! Een keer - helemaal aan het begin van zijn stage - moest hij inderdaad alle dingen, die de archeoloog in de laatste weken had gevonden, ordenen. Maar de leerling was een beetje lui, hij begon in elk geval niet met dat werk. In plaats daarvan deed hij iets anders: hij vond een sorteermachine uit!'

'En?', vroeg Jeroen vol spanning: 'Heeft die machine gewerkt?'

Jeroen vond de oudheidskamer spannend. Hij kon zelf niet precies zeggen, wat hem daar zo beviel. Hij wist alleen, dat hij er graag was. De conciërge stelde dat al snel verbaasd vast, nadat Jeroen hem weer eens had gevraagd de deur naar de oudheidskamer te openen.

Wat zoek je hier eigenlijk?', vroeg hij. Jeroen moest daar even over nadenken. Toen haalde hij zijn schouders op. 'De apparaten', antwoordde hij tenslotte: 'Ik denk dat ik graag de apparaten van de archeologieleerling wil ontdekken!' De conciërge bleef verbluft staan. 'Nou, jij bent me er eentje!', bromde hij: 'Je bent de eerste en enige, die in die apparaten is geïnteresseerd... Heb jij altijd belangstelling voor ongewone dingen?'

Jeroen haalde alleen maar zijn schouders op. Hij interesseerde zich voor wat hij spannend vond. Punt uit!

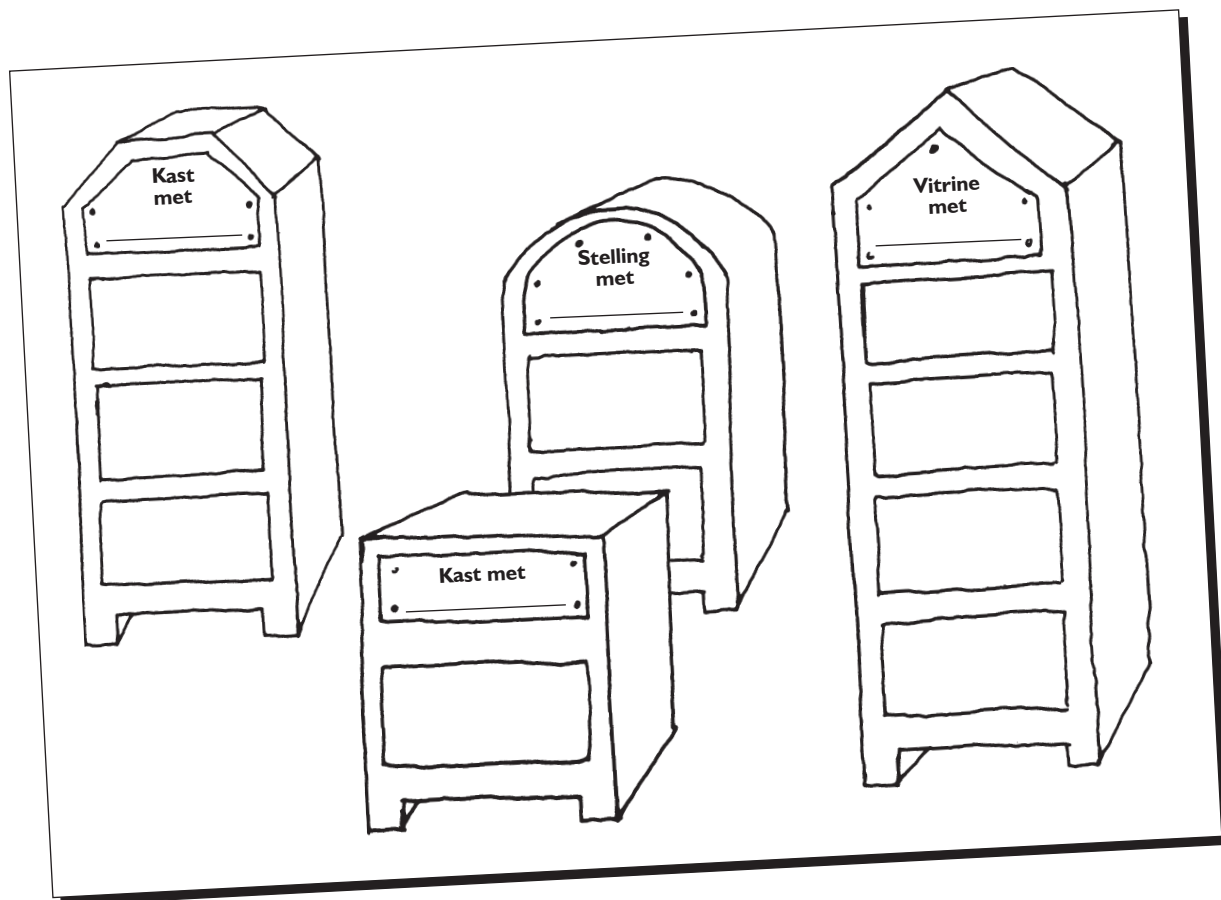
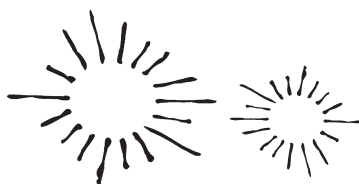
Hij wachtte geduldig, tot de conciërge de toegangsdeur naar het kamertje geopend had en ging toen naar binnen. Meestal knikte de conciërge hem dan nog een keer vriendelijk

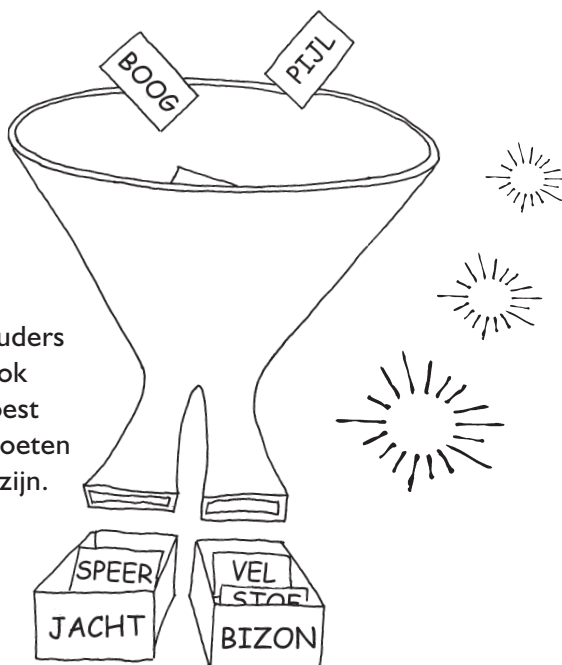
ORDENEN EN INDELEN

Weer grinnikte de conciërge: 'Het is maar hoe je het bekijkt ... Kijk zelf maar!' Hij liet hem de foto zien.

Jeroen lachte. 'Nou ja, de archeoloog was vast niet tevreden met dit resultaat!', gaf hij toe: 'Is er ook een foto van de machine, die dat daar heeft gedaan?'

De conciërge schudde het hoofd. Eerst was Jeroen teleurgesteld, toen haalde hij zijn schouders op. Hij had geen foto nodig. Hij kon zich zo ook precies voorstellen, hoe die machine eruit moest hebben gezien - en hoe hij eruit gezien zou moeten hebben om een echte archeologiemachine te zijn.

■ HOE JE VEEL INFORMATIE BETER KUNT ONTHOUDEN! - EEN EXPERIMENT

Neem twee minuten de tijd, om deze woorden in te prenten:

AARDE

☐ aarde	☐ klei	☐ mijn	☐ kiezelzand
☐ transportband	☐ tegels	☐ planten	☐ insecten
☐ tegelfabriek	☐ grond	☐ graan	☐ oogstfeest
☐ regen	☐ herfst	☐ gerst	☐ ploeg

Dek de woorden nu af en schrijf alle woorden die je je nog kunt herinneren op. Tel vervolgens de woorden: hoeveel wist je er nog?

Schrijf het aantal hier op:

Neem nu twee minuten de tijd om je deze woorden in te prenten:

WATER

dieren

economie

vervoer

plezier

☐ vissen	☐ frisdrankfabriek	☐ schepen	☐ vakantie aan zee
☐ kikkers	☐ zuiveringsinstallatie	☐ veerboten	☐ zwemmen
☐ ooievaars		☐ onderzeeboten	☐ bootcruise

Dek deze woorden ook af en schrijf alle woorden op die je je nog herinnert. Tel de woorden nu: hoeveel wist je er nog?

Schrijf het aantal hier op:

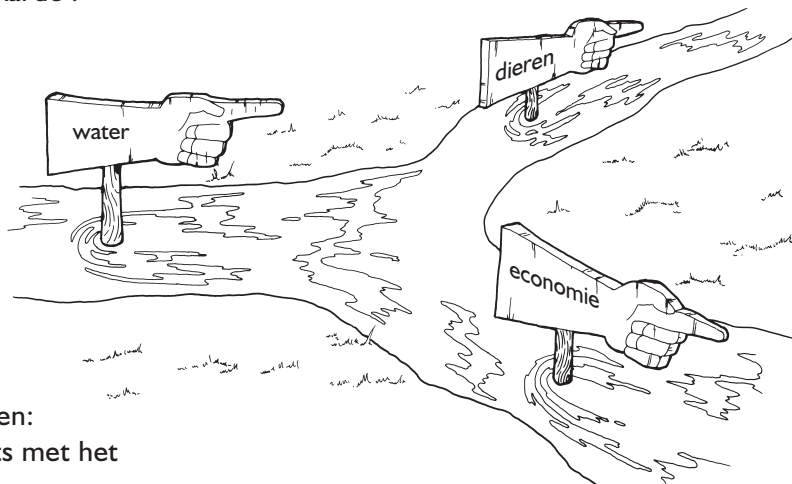
ORDENEN EN INDELEN

De meeste mensen, die dit experiment doen, kunnen bij het thema 'Water' aanzienlijk meer woorden onthouden dan bij het thema 'Aarde'.

■ WAAR LIGT DAT AAN?

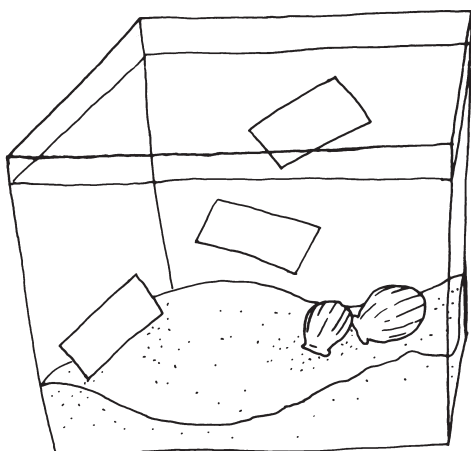
Het komt doordat de informatie bij het thema 'Water' is geordend: de woorden zijn in groepen ingedeeld en elke groep heeft een hoofdthema gekregen.

Deze hoofdthema's zorgen ervoor je in de juiste 'denkrichting' te sturen: ze leiden tot de wetenschap dat iets met het hoofdthema te maken heeft.

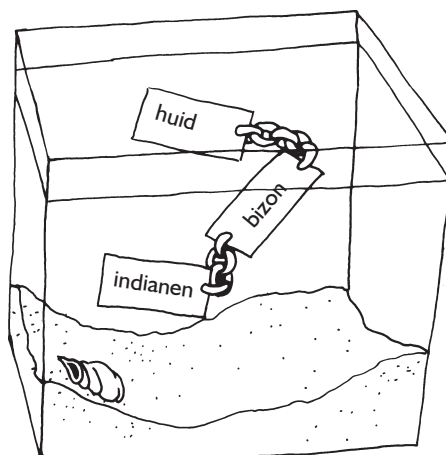

Daarom kun je je iets makkelijker herinneren als je belangrijke informatie in groepjes hebt ingedeeld: als je één woord weet, dan schieten de andere woorden van hetzelfde onderwerp je ook snel weer te binnen.

Het is net als met deze twee aquaria:

Als in een aquarium alle woorden apart 'zwemmen', dan moet je je hengel vaak uitwerpen, tot je ze allemaal hebt gevangen en onthouden.

Als in een aquarium de woorden echter met elkaar samenhangen, dan hoeft je maar één woord te 'vangen' - en je kunt ook alle andere woorden uit het water trekken en onthouden.

■ OEFENINGEN VOOR HET INDELEN

Denk aan het aquarium op de vorige pagina: nu doe je net zoiets!

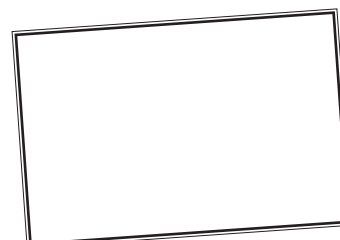
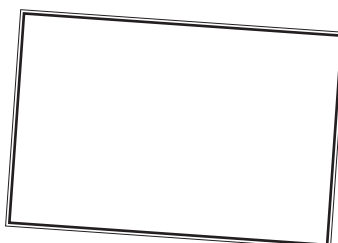
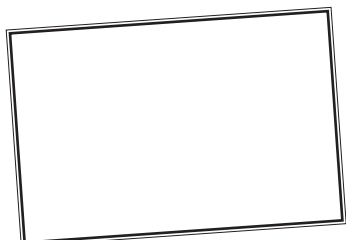
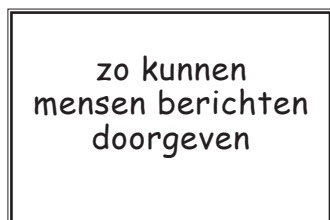
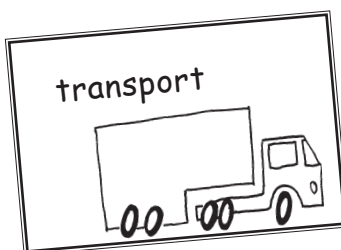
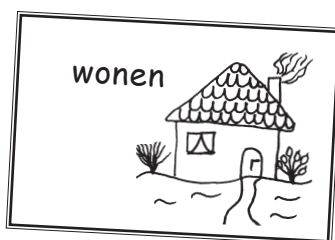
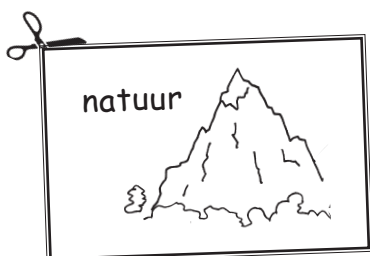
Knip de kaarten uit, die op de volgende twee pagina's zijn afgedrukt.

Verdeel ze dan in groepjes.

Geef vervolgens elke groep een titel.

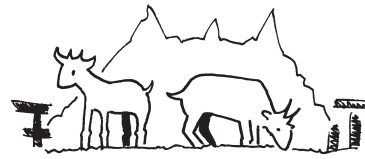
Tip:

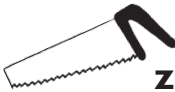
deze oefening kun je vaker doen, als je dezelfde kaarten steeds weer in andere groepen indeelt - bijvoorbeeld in de volgende: (je kunt echter ook zelf groepsnamen bedenken.)

ORDENEN EN INDELEN

toonbank	 fruit	ploeg	hout
zee	 papyrus	groente	runderen
stenen	 boeken	geiten	stenenopschrift
handel	transport	bergen	akker
rijtuig	 rivier	medicijn	school
 schip	arts	leraar	voeding
 kleding	huizen	stof	bomen
dakpannen	naald	 zaag	traditie
 hamer	 spijker	dorpen	steden
water	afval	kruik	pan

Tip:
teken de kleine plaatjes uit je hoofd!

ORDENEN EN INDELEN

tulp	 brief	zeppelin	tennis
schaar	muur	 kopjes	beer
potlood 	vlotstroom	 auto	poema
stro	tomaten	 geld	garage
 bord	straat	draad	 vijver
krijt	fiets	 tak	radijs
 broek	land	mier	 raam
kan 	schoorsteen	wolk	schoen
trein	 mes	foto	schouw
muis 	appel	dak	dienblad

Tip:

teken de kleine plaatjes uit je hoofd!

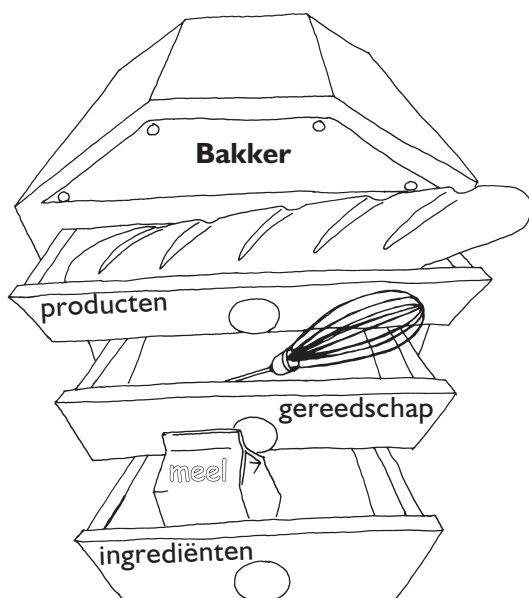
ORDENEN EN INDELEN

■ OEFENINGEN OM TE ORDENEN

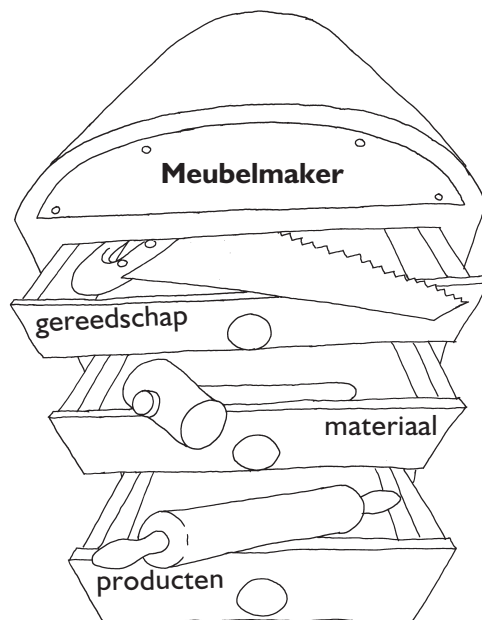
Bekijk deze kasten nauwkeurig!

Verbeter ze, als er foute dingen zijn opgeborgen!

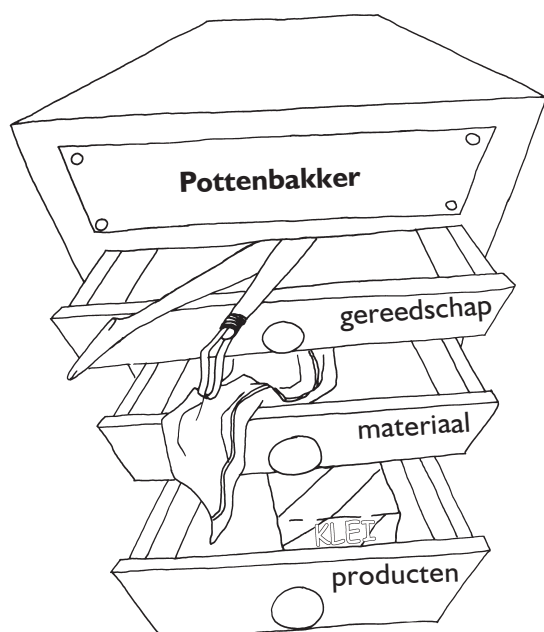
Knip ze vervolgens uit, schrijf rondom passende woorden op en verbind ze met de desbetreffende schuiflade.

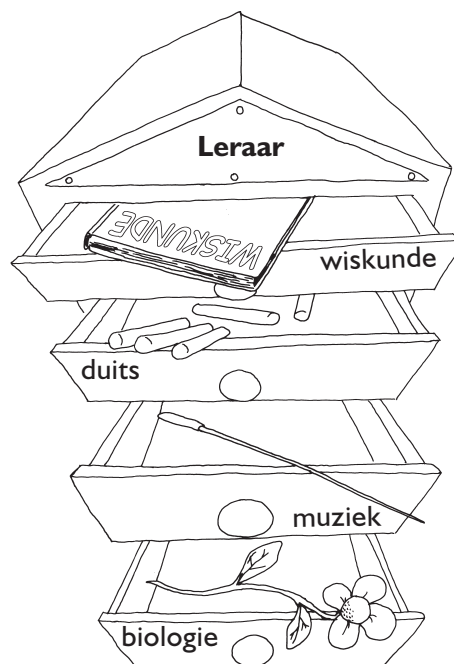
Wat een bakker nodig heeft om te bakken!

Wat een meubelmaker nodig heeft!

Wat een pottenbakker nodig heeft!

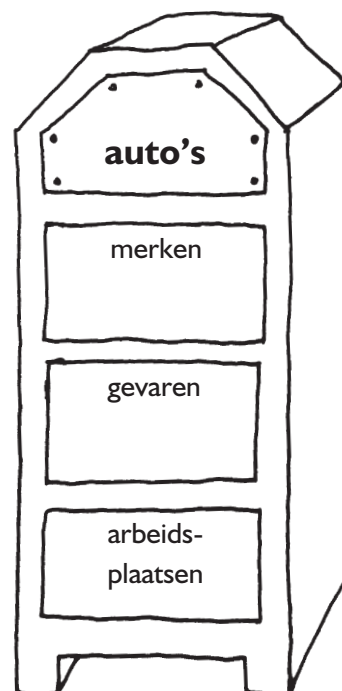
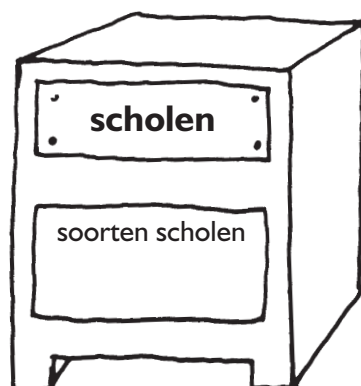
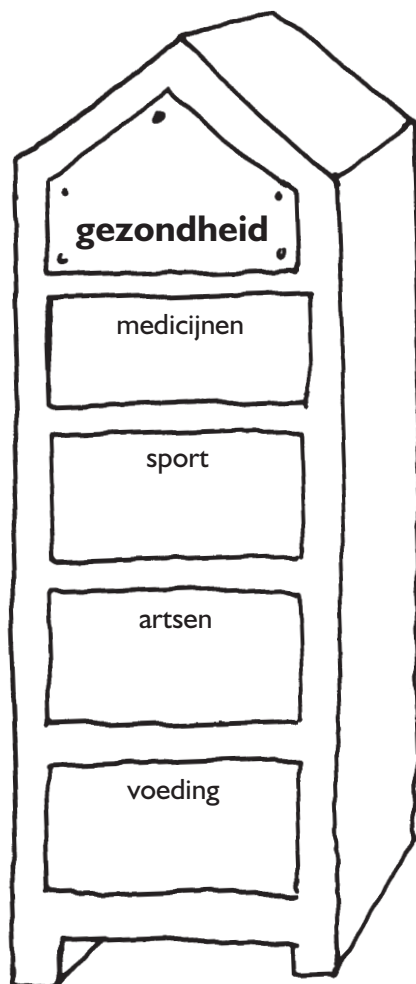
Wat een leraar nodig heeft!

ORDENEN EN INDELEN

Knip de volgende kasten uit en plak ze op een vel papier.
Schrijf er passende woorden omheen en verbind die met
de desbetreffende schuifladen.

ORDENEN EN INDELEN

■ HOE KUN JE DE LEERTECHNIEK 'ORDENEN EN INDELEN' GEBRUIKEN OM LEREN MAKKELIJKER TE MAKEN?

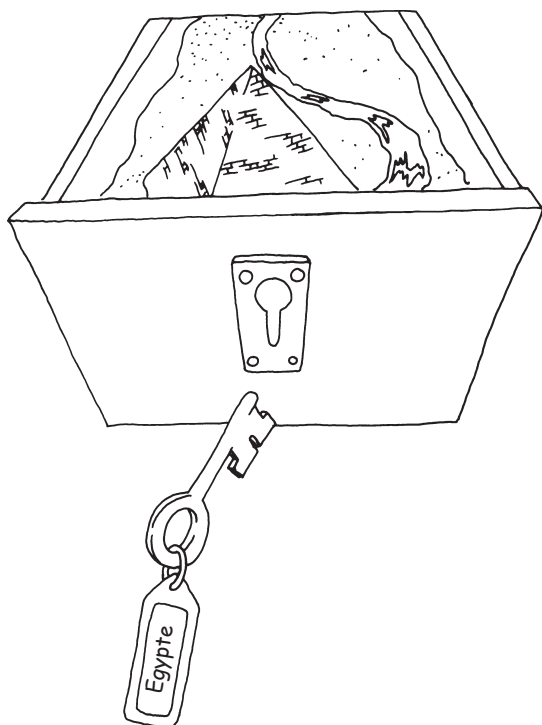
Zoek enkele schoolvakken uit
- bijvoorbeeld geschiedenis,
aardrijkskunde of biologie.

Schrijf nu na ieder lesuur
de vier tot zes belangrijkste
steekwoorden op, waarover
jullie dat uur hebben gepraat.

Als je dit regelmatig doet, dan
krijg je zonder veel moeite een
goede samenvatting, die bijvoor-
beeld het leren voor proefwer-
ken veel eenvoudiger maakt!

Geschiedenis
thema: Egypte

13.02.	15.02.	19.02.	21.02.
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____

**Zo kun je testen, of je de juiste begrippen
hebt opgeschreven:**

Schrijf niet zomaar begrippen op, maar 'sleu-
telbegrippen'!

Sleutelbegrippen zijn woorden, die je herin-
neren aan weer andere informatie. Daarom is
een sleutelbegrip als een sleutel, waarmee je
een 'schuiflade' opent, waarin je nog veel meer
informatie van dat thema hebt opgeborgen.

Zo kun je testen, of je inderdaad sleutelbegrip-
pen bij een bepaald thema hebt gezocht: lees
de sleutelbegrippen door.

Als ze je aan veel belangrijke gegevens herin-
neren, dan heb je de juiste (sleutel) begrippen
uitgekozen!

**Deel deze begrippen in groepen in:
bedenk vooraf precies, hoeveel groepen je maakt.
Geef vervolgens elke groep een titel.**

Tip: als je meer dan vier groepen zou willen maken of te weinig plaats voor je woorden hebt, teken de kasten dan op een groot vel papier of knip ze uit en plak ze erop.

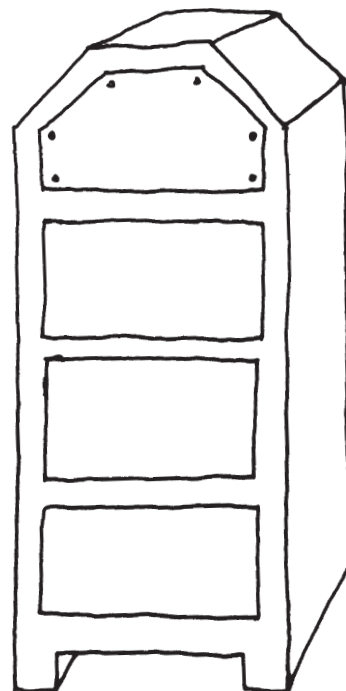
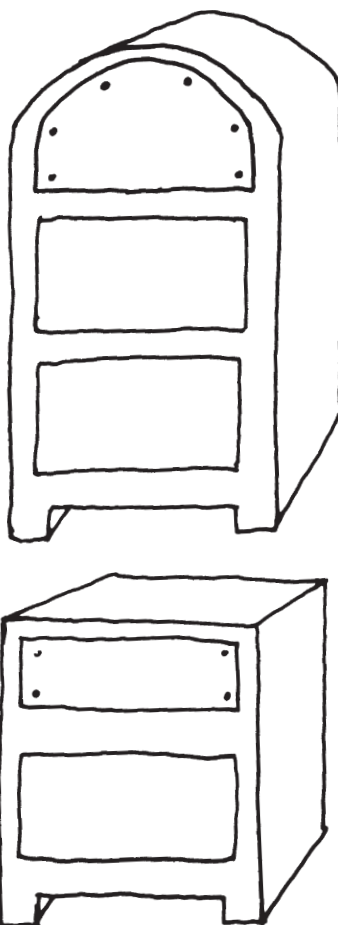
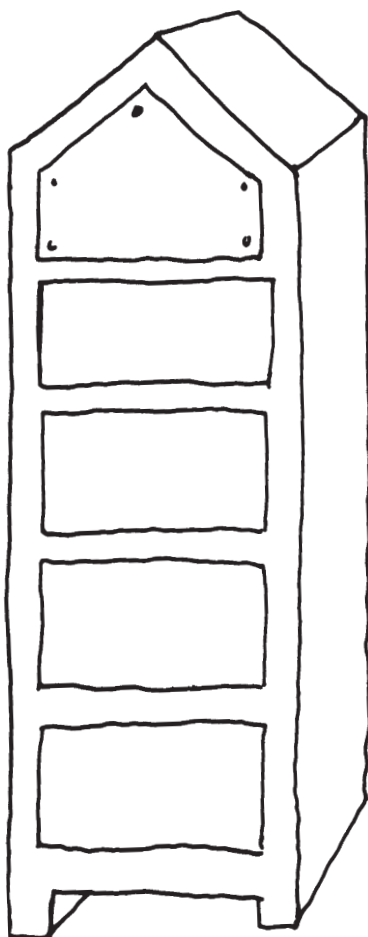
VIKINGEN

vrouwen
eten
boeren
landbouw
brood

helm
huizen
koken
vee
kruiden

vrije tijd
rietten daken
kleden naaien
visvangst
slee

schepen
houten huizen
wollen stof
wijn
handel

ORDENEN EN INDELEN CONCENTRATIEOEFENINGEN

Gatenvullers

Vul de ruimte tussen de afgedrukte letters zodat er nieuwe woorden ontstaan.

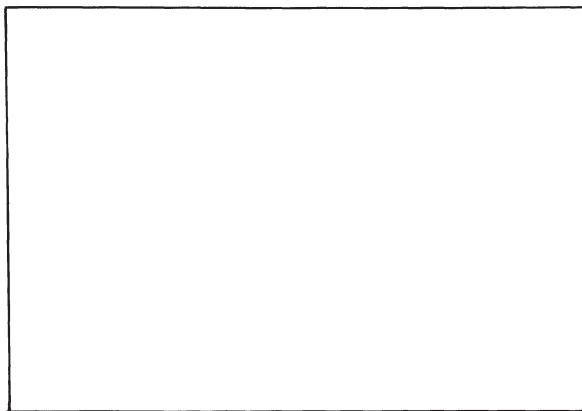
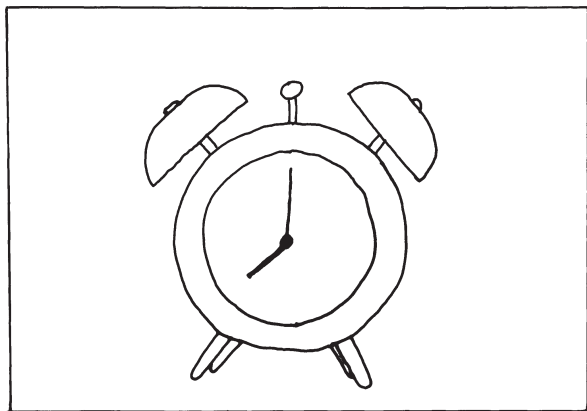
b _____ n: bijvoorbeeld: boon, banaan, ...

a _____ e: bijvoorbeeld: antenne, afwasmachine

- _____ -: bijvoorbeeld: _____ , _____

Teken het volgende plaatje na:

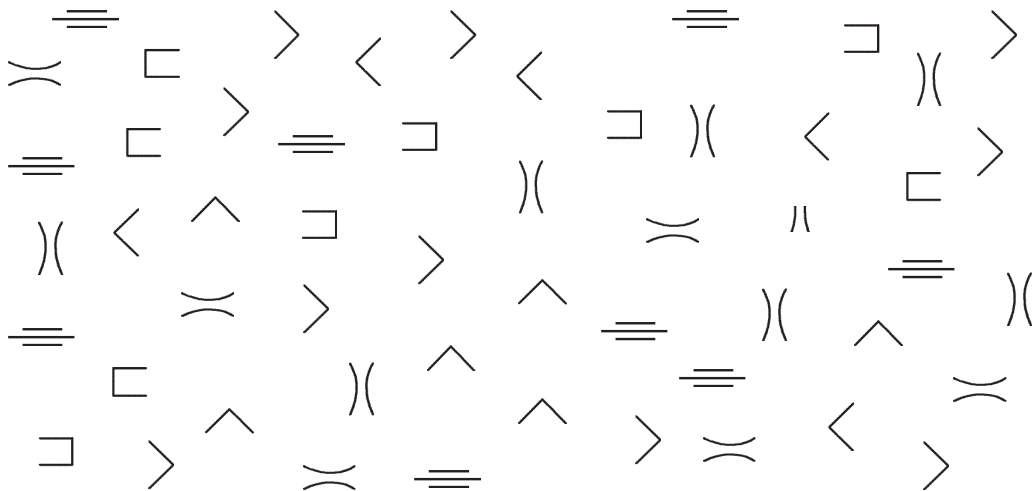
Lees de volgende tekst (een woordslang) zo snel mogelijk:

NADATAMERIKADOORDEEUROPEANENWERDONTDEKT,MAAKTENVOORALH
ANDELARENENKOOPLIEDENDELANGE,MOEILIJKEENGEVAARLIJKEREISERNAA
RTOE.DEHOOPOPGROTERIJKDOMENWINSTLOKTE.

 Tel de tekens. Werk zo snel mogelijk.

)(= ____ □ = ____ > = ____ ≡ = ____
)(= ____ □ = ____ < = ____ ^ = ____

 In deze 'letterchaos' zijn de volgende woorden verstopt:

Henk/Anne/Karin/Hans/Ernst/Marco/Annette/Paul/Louise/Bernadette

LKDAFGJOEAGFDJVNHANSAÖSDFHAKSDMARCOLAÖSDHFÖLALLOUISE
 LÖAKSDFLABERNADETTESDAJDFKSJHFHENKLSAFJAÖLDPAULALSDK
 FJAÖLSDKFJAÖSLDKFJÖLKDJFALANNETTESPWEFMXXKFADKAANNEASD
 FASLDFJKARINÖWERPNVLÖWDKEAOJÖSDFÄÜMÖLDNFERNSTHÖLMDT

 Welke woorden zijn hier door elkaar geraakt?

Voorbeeld: DOEM - MODE

HMARNDOMCNIOA OLIVO APNIO AGTIAR OHRON BFLKOIUT

Tip: het zijn allemaal muziekinstrumenten!

ORDENEN EN INDELEN TERUGBLIK: LEERTIPS!

LEERTIPS

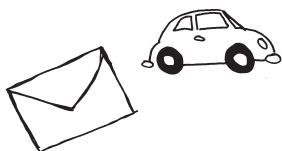
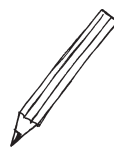
1 Als je veel informatie in groepen indeelt, dan kun je die beter en langer onthouden!

2 Een paar grote pakketten kun je immers makkelijker dragen dan veel kleine pakjes.

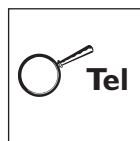
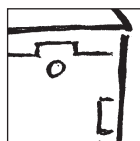
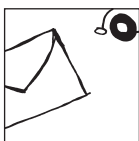
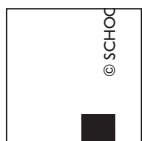
Tip:
schrijf na belangrijke lesuren telkens de 5 belangrijkste onderwerpen van dit uur in een 'samenvattingenschrift'.

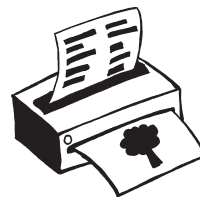

 Tel deze voorwerpen:

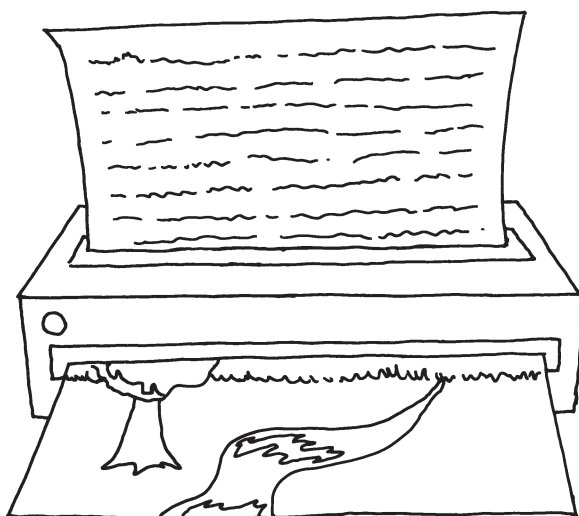
 Zoek de volgende fragmenten op deze pagina:

Een paar dagen later bracht Jeroen weer eens een middag in de oudheidskamer door - en deze keer had hij geluk. Hij rommelde wat in een hoek, zonder te weten wat hij eigenlijk zocht, toen plotseling het spaarzame licht op iets glinsterends scheen. Eerst dacht Jeroen dat hij zich had vergist. Toen keek hij nog eens - en herkende een klein stukje glinsterend metaal tussen alle oude scherven en hoopjes aarde.

De jongen haalde diep adem. Toen hurkte hij op de grond en schoof alle voorwerpen, die hem het zicht ontnamen, aan de kant. Nu eindelijk zag hij het. Eerst kon hij het niet geloven. Maar er was geen twijfel mogelijk: dit moest één van de apparaten van de archeologieleerling zijn!

Jeroen merkte hoe hij van opwinding begon te trillen. Toen dwong hij zichzelf rustig adem te halen. Voorzichtig trok hij de machine naar voren en wiste de dikke laag stof eraf..

'Misschien werkt hij nog wel...', mompelde hij. Hoe hij moest worden bediend, was uitvoerig beschreven: het moest een soort 'verbeeldingsmachine' zijn ...

Snel trok hij een klein velletje papier uit zijn tas, schreef er een korte tekst op - en stopte die in het apparaat. Toen drukte hij op de startknop. Op hetzelfde moment klonk er een gerommel. Een kleine rookwolk kwam uit het apparaat, en met veel lawaai kwam er een plaatje uit. Een afbeelding dus, die het apparaat bij de tekst had gemaakt.

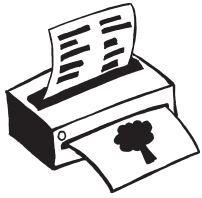
Toen Jeroen opkeek, stond de conciërge - hij heette trouwens meneer Groen - achter hem. 'Wel alle donders, Jeroen!', riep hij: 'Wat maak jij hier een herrie!' Jeroen straalde over zijn hele gezicht: 'Ik heb een apparaat gevonden! En het functioneert nog ook!'

Grote verbazing tekende zich af op het gezicht van de conciërge. Verbluft hurkte hij naast Jeroen in het stof. 'Dat moet je me laten zien!', zei hij. 'Ja, natuurlijk!' Nogmaals schreef Jeroen een tekst en schoof die in het apparaat. Maar toen hij deze keer op de startknop drukte, gebeurde er niets.

Jeroen boog zich voorover. Met een blik op het apparaat had hij de fout gevonden. 'De verbussen zijn leeg!', mompelde hij. De conciërge bekeek het apparaat eens goed. 'Jammer!', zei hij tenslotte: 'Dat is een heel oud merk. Die verf wordt tegenwoordig niet meer gemaakt.'

Teleurgesteld staarde Jeroen naar het apparaat. Nu had hij toch daadwerkelijk één van die eigenaardige apparaten ontdekt - en nu kon hij het niet meer aan de praat krijgen...

MAAK LEERPLAATJES

Meneer Groen merkte zijn teleurstelling. Hij klopte hem vriendschappelijk op de schouder.

'Als ik naar het plaatje kijk, dat deze machine net heeft geproduceerd, dan kan eigenlijk alleen onze archeologieleerling die gebouwd hebben!', concludeerde hij: 'Eigenlijk is het toch een echte 'archeologengebruiksaanwijzing'!'

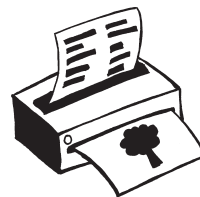
Jeroen keek verbaasd op: 'Wat zegt u daar?' 'Het is toch waar!', beweerde meneer Groen: 'Goede archeologen moeten zó werken en belangrijke informatie in tekeningen kunnen omzetten. Ze moeten tenslotte een helder beeld van een voorwerp krijgen: alleen zo begrijpen ze, hoe de verschillende voorwerpen, die ze gevonden en in groepen ingedeeld hebben, verband met elkaar hebben!' De conciërge krabde zich op zijn hoofd: 'En als dat werkelijk waar is, als archeologen echt zo werken, dan zouden wij hier dus nog meer van zulke afbeeldingen moeten vinden, of niet soms?' 'Natuurlijk!' 'Nou, laten we dan eens gaan zoeken!'

Een hele poos moesten ze zoeken. Toen vonden ze echter iets: helemaal achteraan in een hoek ontdekten ze een heleboel dezelfde afbeeldingen ...

Jeroen was heel erg verrast. 'Dit zijn geweldige plaatjes!', stelde hij vast: 'Ze maken het leren heel wat makkelijker!' Meneer Groen trok verbaasd een wenkbrauw omhoog: 'Hoe bedoel je?'

Nou, wij hadden het thema van dit plaatje kortgeleden in de les. Wij hebben over van alles gepraat. Maar ik kon het nooit goed onthouden. Alle woorden gingen kriskras door mijn hoofd. Tot vandaag. Met dit beeld hier kan ik me namelijk heel goed voorstellen, wat er wordt bedoeld!' Toen Jeroen die avond naar huis ging, had hij besloten, alle voorwerpen, die in de oudheidskamer lagen, te ordenen. En dan zou hij elke groep in een 'plaatje' omzetten. Eens kijken, of hij op die manier misschien toch de schat kon opsporen, die er in de oudheidskamer moest zijn!

■ HOE KUN JE VEEL INFORMATIE BETER ONTHOUDEN - EEN EXPERIMENT

Neem twee minuten de tijd, om je de volgende woorden in te prenten,
die allemaal in een groep zijn ingedeeld.

Schrijf dan uit je hoofd alle woorden op, die je je nog kunt herinneren!

BERGEN

☐ koeien	☐ bergen	☐ melk
☐ grassen	☐ kaas	☐ wandelaar
☐ milieubescherming	☐ sneeuw	☐ bergpassen
☐ bloemen	☐ geiten	☐ hooi
☐ beken	☐ skiërs	☐ hotels

Neem nu twee minuten de tijd, om de woorden te onthouden,
die allemaal ook tot een groep behoren.

Schrijf vervolgens opnieuw alle woorden op, die je nog weet.

ZEE

- ☐ zwemmen
- ☐ windsurfen
- ☐ wandelen
- ☐ kastelen bouwen
- ☐ schelpen zoeken

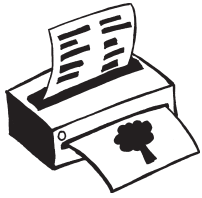

- ☐ hotel
- ☐ ober
- ☐ paard en wagen
- ☐ café

- ☐ visser
- ☐ boot
- ☐ kreeft
- ☐ vis
- ☐ verkoop

MAAK LEERPLAATJES

De meeste mensen, die dit experiment doen, kunnen bij het thema 'zee' aanzienlijk meer woorden onthouden dan bij het thema 'bergen'.

■ WAAR LIGT DAT AAN?

Dit komt doordat je je bij een beeld precies kunt voorstellen, waar het eigenlijk om gaat. Hoe nauwkeuriger je voorstelling is, des te eenvoudiger kun je de informatie begrijpen en onthouden.

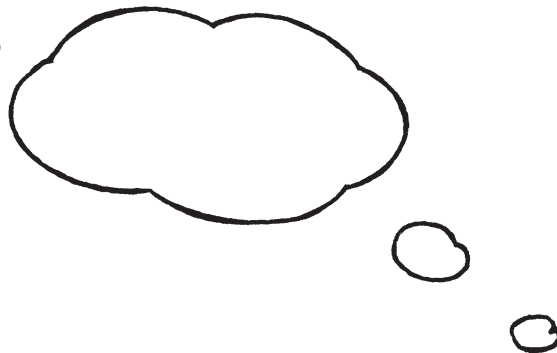
Het is mij duidelijk, waar het om gaat!

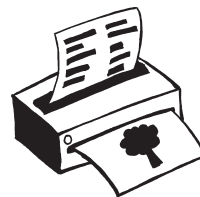

Het is mij helemaal niet duidelijk, waar het om gaat!

Helaas zijn er veel teksten, waarbij geen passende plaatjes zijn afgedrukt. Dan heb je nog maar één mogelijkheid: je moet zelf voor die plaatjes zorgen. Je moet de tekst in plaatjes omzetten en je die plaatjes in gedachten precies voorstellen!

Hoe dat gaat, dat laten de volgende pagina's zien!

■ MEERDERE WOORDEN IN ÉÉN BEELD!

Als je bij een tekst of een thema een afbeelding wilt maken, om de vele informatie beter te onthouden, dan moet je eerst bedenken, welke woorden vooral van belang zijn. Die verwerk je dan allemaal in één afbeelding!

BERGEN

koeien
weilanden
boerderij
bergen
bergbeek

KOLEN

mijn
mijnschacht
transport
hamer
licht

RIVIEREN

bron
beek
rivier
vissenkweek
schepen

Verzamel telkens 5 woorden bij de thema's 'zomer', 'schepen', 'walvisvangst' en 'weer', die je dan allemaal in een plaatje of tekening verwerkt!

MAAK LEERPLAATJES

■ MEERDERE WOORDEN IN ÉÉN BEELD! (VERVOLG)

WOL

schaap
kleurmiddelen
verkoop
trui
spinnewiel

RUBBERBOOM

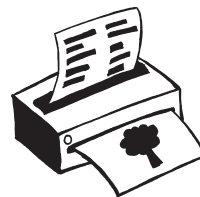
oerwoud
schors inkepen
melksap vloeit
rubber
autobanden

POTTENBAKKEN

klei
pottenbakkers-
schijf
oven
glazuur
verkoop

**Verzamel telkens 5 woorden bij de thema's 'bos', 'rivier',
'kerstmis' en 'bomen', die je dan allemaal in een plaatje
of tekening verwerkt!**

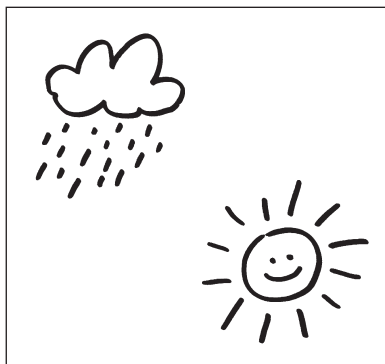

■ MEERDERE PLAATJES BIJ EEN THEMA!

LANDSCHAP 'OERWOUD'

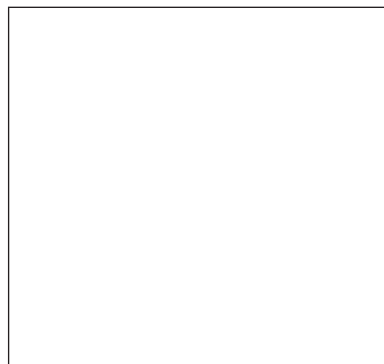
Weer

- veel regen
- warm

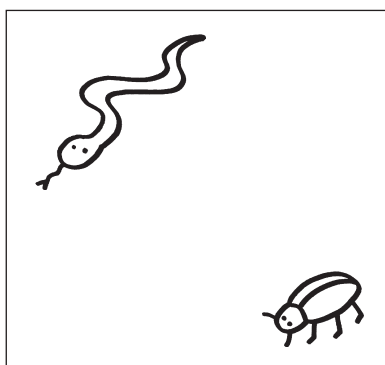
Natuur

- veel bomen
- veel rivieren

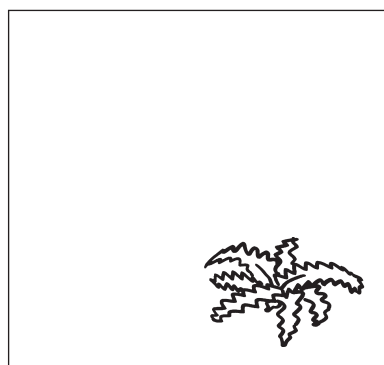
Dieren

- apen
- slangen
- insecten
- jaguar

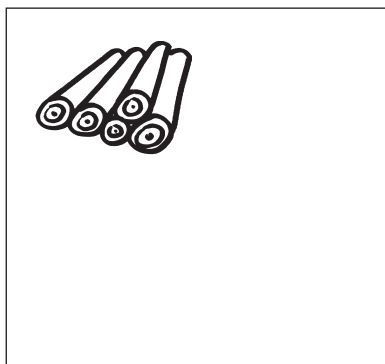
Planten

- reuzenboom
- varens

Grondstoffen

- hout
- kruiden

Speciale goederen

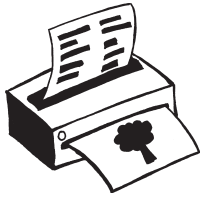
- bewerkt hout
- dierhuiden
- geneeskrachtige
- kruiden
- siervissen

Teken de woorden in de kaders ernaast, zoals de plaatjes al deels laten zien!

Let erop, dat vervolgens in elk kader één beeld te zien is en niet meerdere kleine tekeningen, die nauwelijks verband met elkaar hebben!

MAAK LEERPLAATJES

■ MEERDERE PLAATJES BIJ EEN THEMA! (VERVOLG)

TRANSPORT 'SCHEPEN'

Soorten

- zeilschepen
 - kano's
- veerboten

Wegen

- zeeën
- rivieren
- kanalen

Gebruik 1

- passagierschip
 - kajuit
 - prijzen
 - keuken

Gebruiken 2

- visser
- net
- verkoop

Handelsvaart

- inkoop
 - opslag
- transport
- verkoop

Cruises

- luxe
- rijkdom

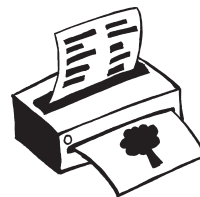
Sport

- kanovaren
- zeilen

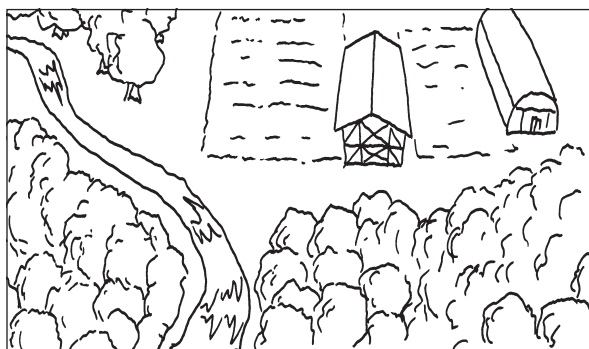
Maak tekeningen met deze woorden in de kaders ernaast!

Let erop, dat er vervolgens in elk kader één beeld te zien is en niet meerdere kleine tekeningen, die nauwelijks iets met elkaar te maken hebben!

■ ZET ZINNEN OM IN PLAATJES!

Voor de boerderij ligt een bos,
waar een rivier doorheen stroomt.

Tussen boerderij en bos slingert een rivier.

Naast de boerderij begint het bos.
Midden in het bos is een bron, waaruit een
rivier ontstaat. Deze rivier komt voor de
boerderij uit in een meer.

Midden in het bos ligt een boerderij,
waar een smalle rivier omheen stroomt.

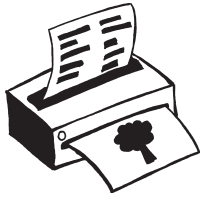

Tussen bos en rivier ligt een boerderij,
die door veel kleine meren wordt omgeven.

Let op:

als je niet alleen een paar steekwoorden, maar
complete teksten in plaatjes wilt omzetten, dan
moet je erop letten, hoe de woorden verband
met elkaar hebben: in elk van de bovenstaande
teksten is sprake van een boerderij, een bos
en een rivier. En toch zijn er hele verschillende
plaatjes beschreven!

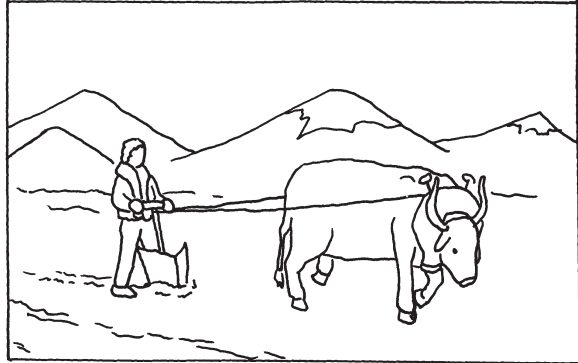
MAAK LEERPLAATJES

■ MAAK DE PLAATJES COMPLEET!

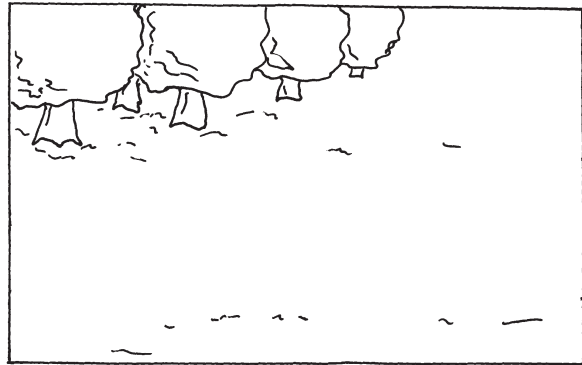
Verwerk de onderstreepte woorden in de afbeeldingen. Een begin is er al!

Vele duizenden jaren geleden hebben mensen wilde runderen getemd en voor hun ploeg gespannen. Op deze manier werd het bewerken van de akkers veel gemakkelijker

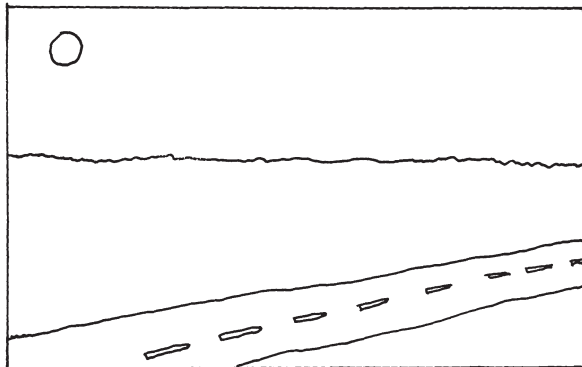
Voorbeeld

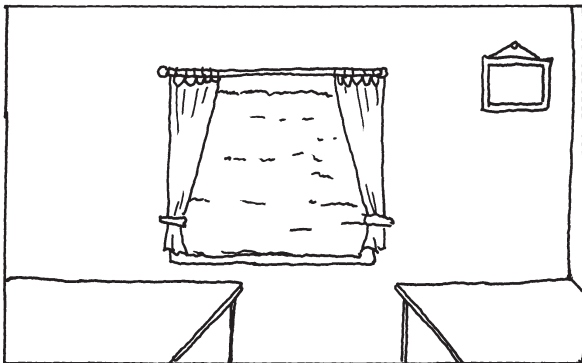
Later ontdekten de mensen, dat ze de kracht van het natuurgeweld ook konden gebruiken om hun arbeid te verlichten: bijvoorbeeld de wind voor het verplaatsen van boten en de kracht van het water voor de aandrijving van molens.

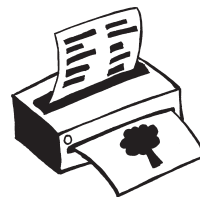

Ondertussen is er elektriciteit, die ons in staat stelt veel machines probleemloos aan te drijven: stroom wordt in krachtcentrales geproduceerd. Dan wordt deze via elektriciteitskabels de huizen binnengeleid.

Tegenwoordig kunnen we ons een leven zonder elektriciteit niet meer voorstellen: wij gebruiken elektriciteit voor onze straatlantaarns, om te kunnen koken en om koelkasten, radio's, stofzuigers en computers te kunnen bedienen.

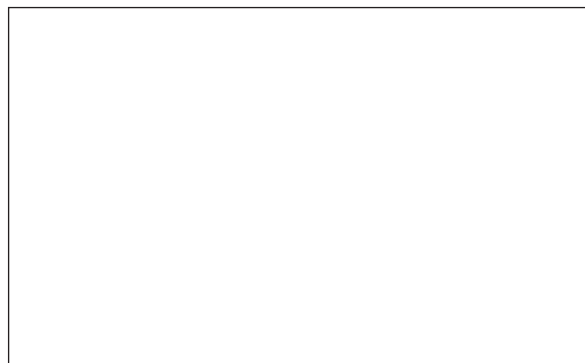

■ BEDENK NU ZELF PLAATJES!

Lees de tekst aandachtig door en teken dan stukje voor stukje jouw plaatje.

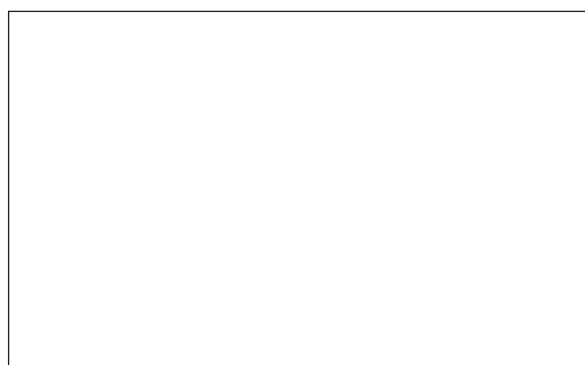
In meren, zeeën en rivieren vangen mensen met hengels, harpoenen of netten veel vissen.

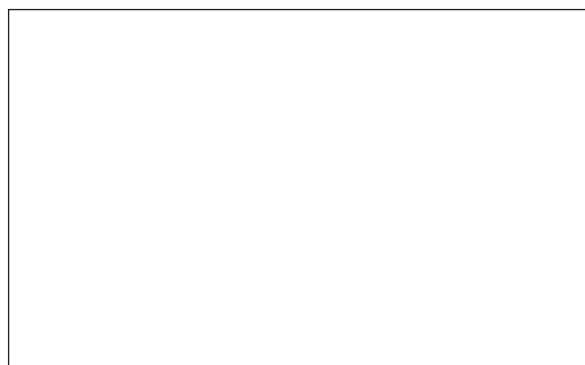
Als de zon schijnt, dan verdampt het water van meren en zeeën. In de vorm van waterdamp stijgt het op en vormt wolken. Uit deze wolken valt later regen of sneeuw, die de rivieren weer doet stijgen en die later in meren en zeeën stromen.

Veel landen waar het weinig regent, hebben een bevoeiingssysteem uitgevonden, dat ze in staat stelt water op te slaan en voor het bevoeien van de akkers te gebruiken: talrijke kanalen en sloten voeren het water van de spaarbekkens naar de akkers.

Veel mensen vervuilen het water, door afval of giftige stoffen in de rivieren en in zee te dumpen. Dit gif komt in het grondwater terecht - en van daaruit in ons drinkwater.

MAAK LEERPLAATJES

■ REGELS VOOR HET MAKEN VAN LEERPLAATJES

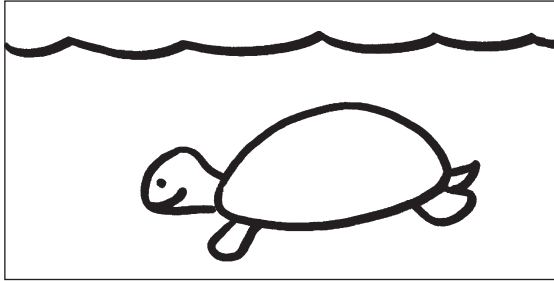

Leerplaatjes moeten nauwkeurig en compleet worden opgebouwd!

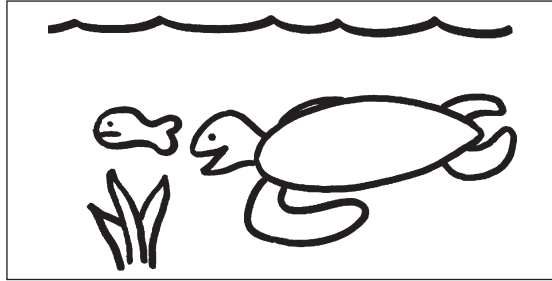
Zeeschildpadden hebben grote zwemvliezen.

Sommige soorten vreten algen en zeewier, andere zijn viseters.

slecht voorbeeld

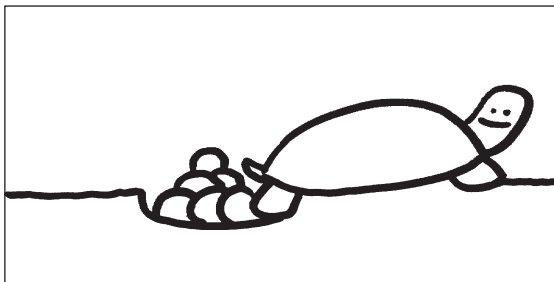
goed voorbeeld

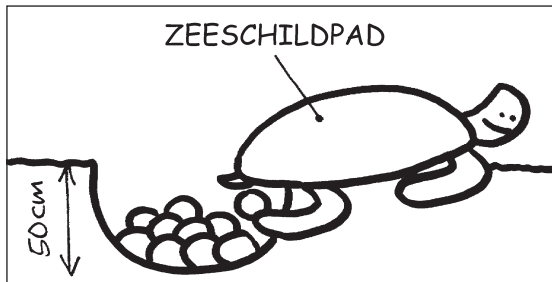
Leerplaatjes moeten zo beschreven worden dat het de kijker volkomen duidelijk is wat er wordt uitgebeeld!

De vrouwtjes van de zeeschildpadden graven op stranden ongeveer 50 cm diepe kuilen. In deze kuilen leggen ze hun eieren, die ze met zand bedekken en erop vertrouwen dat de zon ze uitbroedt.

slecht voorbeeld

goed voorbeeld

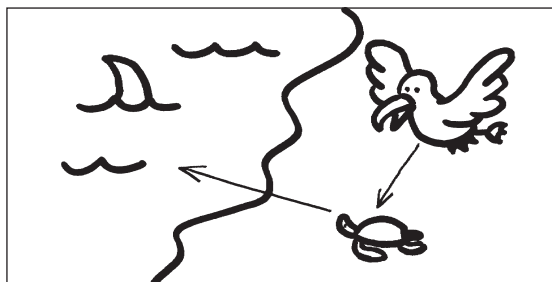
Handelingen worden in leerplaatjes met behulp van pijlen uitgebeeld!

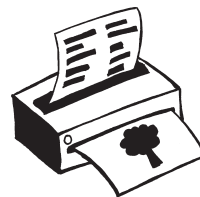
Zodra de jonge zeeschildpadden uit het ei zijn gekropen, graven ze zich uit het zand, het strand op. Daar loeren vele gevaren: vogels en zoogdieren vreten ze op. Als ze het water in vluchten, worden ze bedreigd door roofvissen.

slecht voorbeeld

goed voorbeeld

■ VERBETER DEZE LEERPLAATJES!

Zoek de fouten in de leerplaatjes en verbeter ze daarna!

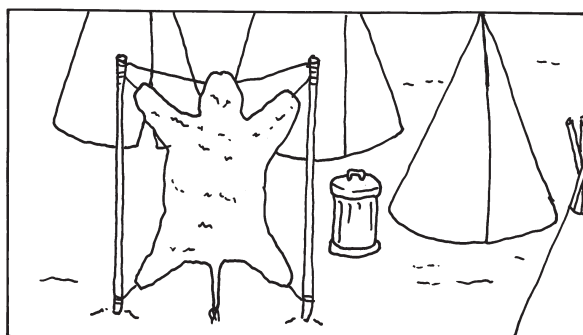
Is alle belangrijke informatie van de teksten in de plaatjes opgenomen?

Veel mensen denken, dat het leven van de Indianen helemaal niet lijkt op ons huidige leven. En toch klopt dat niet: de Indianen moesten voor veel dingen zorgen, waar wij ons tegenwoordig ook nog om moeten bekommeren.

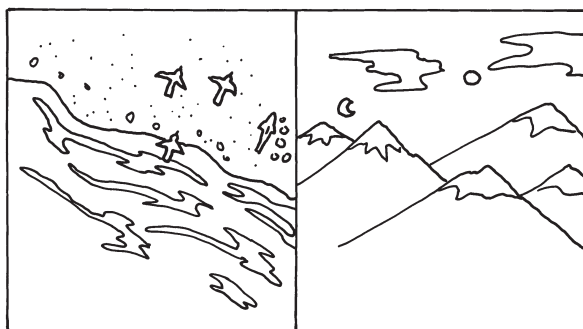
Veel Indianenstammen leefden op de prairie, waar ze bizonen en andere dieren vonden.

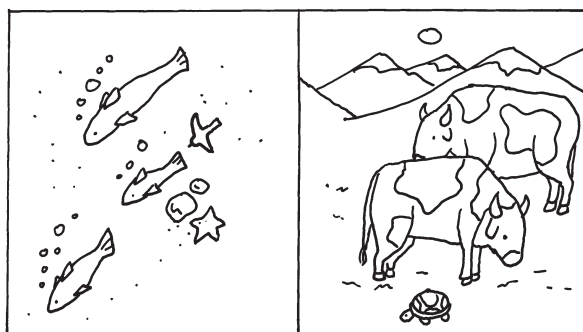
De prairie - dus de natuur, waarin de Indianen leefden - zorgde voor alle belangrijke grondstoffen, waarmee ze noodzakelijke goederen konden produceren: voedsel, tenten en kleding.

Ook wij leven tegenwoordig in een bepaalde omgeving, die landschappelijk erg van elkaar kan verschillen: bijvoorbeeld aan de Noordzee, in bergen of op het vlakke land.

Elk landschap biedt ons andere belangrijke grondstoffen: de zeeën bevatten veel vissen, die nadat ze gevangen zijn, in visfabrieken worden verwerkt en dan verkocht kunnen worden. De Alpen daarentegen worden onder andere gebruikt voor het houden van vee en het produceren van melk.

MAAK LEERPLAATJES

■ ZO KUN JE LEERPLAATJES VOOR HET LEREN OP SCHOOL GEBRUIKEN!

Herinner je 's middags de belangrijkste lesuren die je die dag hebt gehad.

Schrijf voor elk van deze lesuren de vijf belangrijkste begrippen op. Namelijk die, die het meeste zeggen over wat jullie in dat uur besproken hebben.

Zet vervolgens die begrippen om in leerplaatjes:

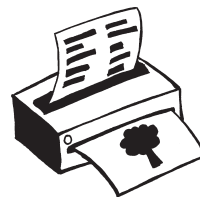
WOORDEN (GROEP)

LEERPLAATJE

MAAK LEERPLAATJES

kopieerblad

VAK _____

Thema: _____

Datum: _____

Thema: _____

Datum: _____

Thema: _____

Datum: _____

LEERPLAATJES CONCENTRATIEOEFENINGEN

**Ontleed het volgende woord in letters
en maak met deze letters nieuwe woorden:**

SLAGROOMTAART

_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____

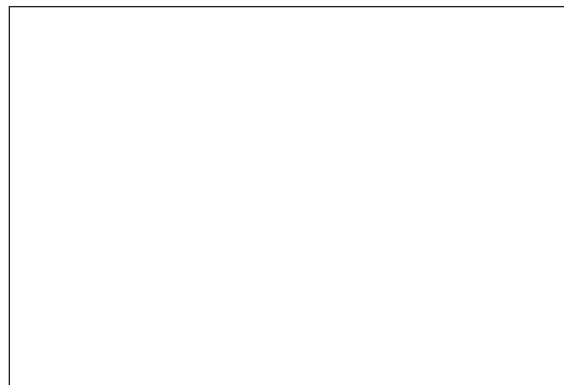

Maak een voornamen ABC:

A _____	B _____	C _____	D _____
E _____	F _____	G _____	H _____
I _____	J _____	K _____	L _____
M _____	N _____	O _____	P _____
Q _____	R _____	S _____	T _____
U _____	V _____	W _____	X _____
Y _____	Z _____		

Teken dit plaatje uit je hoofd na!

In de letterchaos zijn de volgende woorden verstopt:

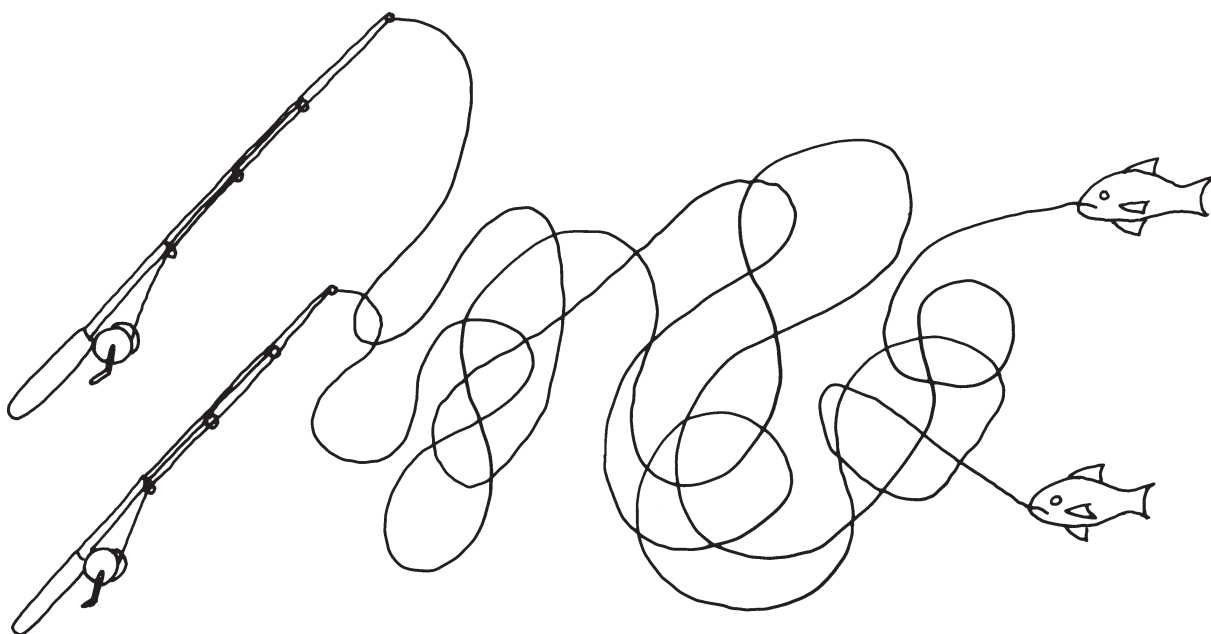
computer – printer - muis - bestand - opslaan - kopiëren - inkt

KASNFIOBESTANDAUWEHFOFHEOAFHAOIRGHIRSTURZEWUGHIUWER
 SFJGCOMPUTERHIUWERHGDIJHGOSIRUHGIUSHGOSFJHGOEISRUGH
 PIREUHGEORGHROESHGIUERGHOREUHGSDRIGOPSLAANGHSOER
 GABLAGHOERIHGOSERIHGOSERHGOSRIHGOISHGROIHGROERISJG
 PAWUZFOSIRHJISGFHOEIHGOPRGJPKOPIERENERSGJOIESGHRGJIPEIJRG
 ISOHJKTEGJIPRGJRSEPOGJPRSDOJGPPRINTERSREJGOSPJGPREGESGJ
 ESPRGJESPRIGJSPERGIJSEPOIRGJPSERGHUFHGHSODFGHPRIEHGJ
 MUISPRESIHGESOGRHEINKTISPRKTEGJIPRGJRSEFOFHEOARGHLKDE

Welke vis hangt aan welke hengel?

Zoek zo snel mogelijk met je ogen. Dus zonder potlood of vinger.

LEERPLAATJES CONCENTRATIEOEFENINGEN

Maak een planten ABC

A _____ B _____ C _____ D _____
E _____ F _____ G _____ H _____
I _____ J _____ K _____ L _____
M _____ N _____ O _____ P _____
Q _____ R _____ S _____ T _____
U _____ V _____ W _____ X _____
Y _____ Z _____

Woordenchaos: vind de verborgen woorden!

Voorbeeld: DOEM - MODE

RJUK, NEOSHCEN, JEASJ, NATMLE, OKSKNE, KOIKUNES

Tip: er zijn kledingstukken verstopt.

Ontleed het volgende woord in letters en maak met deze letters nieuwe woorden:

WEGRESTAURANT

Je bent een uitvinder. Maak met de volgende voorwerpen een nieuw apparaat. Teken dit apparaat!

1. lepel - wiel - motor - douchekop:

2. beeld - spons - behang:

3. prikbord - kast - muziekstandaard - thee:

Maak een dieren ABC

A _____ B _____ C _____ D _____
 E _____ F _____ G _____ H _____
 I _____ J _____ K _____ L _____
 M _____ N _____ O _____ P _____
 Q _____ R _____ S _____ T _____
 U _____ V _____ W _____ X _____
 Y _____ Z _____

Andere toepassingen bedenken!

1. Een bord kan niet alleen worden gebruikt om te eten, maar ook om ...

2. Een CD kan niet alleen worden gebruikt om muziek te beluisteren, maar ook om ...

3. Dansschoenen kunnen niet alleen worden gebruikt om te dansen, maar ook om...

Verwerk de volgende vier begrippen telkens in één zin. Schrijf de zinnen in je schrift.

- komeet - kermis - geluk - auto
- verzekering - Den Bosch - kathedraal - kat
- hond - paard - wieg - strand
- kat - muis - palm - dak
- computer - auto - bureau - lamp

LEERPLAATJES CONCENTRATIEOEFENINGEN

Lees de volgende tekst zo snel mogelijk:

NOGSTEEDSWORDENTEGENWOORDIGNIEUWE,ONBEKENDEDINOSAURUS
SENONTDEKT.HELAASVINDENDEWETENSCHAPPERSDAARBIJVAAKSLECHTSE
NKELEBOTTENENNNOOITVOLLEDIGESKELETEN.DAAROMKANBIJVEELSOOR
TENTOTNUTOEALLEENVERMOEDWORDEN,HOEZEERUITGEZIENKUNNEN-
HEBBEN.

In de letterchaos zijn 10 woorden verborgen. Omcirkel deze:

huis - hoed - meer - palm - angst - haas - kust - mens - gevangenis - strand

ASLKDFHOIEWBFALKDHFMENTS AOIEANVDKLCGEVANGENISKMXKJPPOWA
EGJPSGCNDAGJAFIHAPHOEDRKANGANKROIPALMAWJRGPIOJFSDFGJIOA
RHGOIJFDFJGEOSIRHPEIRGNFHSOEIRHGGHUISKJSDPFIGJPERIHANGST
GRPGHFDKLGHESTRANDPRIGHSPRIGHPDRTGHJSPETIHWGISDUOGHJ
EOJRGWRPOIJGSPFJGHSPOEHUJIOSIFJHGSEITHPTHJPTUHJPSTHJITPRHIJ
DFOIGHJGFPJHJMUSOMEERHBSPJOHLGIKUSTJPHPOIJGSPFJGHKDFHOI

Woordenchaos: vind de verborgen woorden!

Voorbeeld: LAPEP - APPEL

BAPLOMOM,

AALSDE,

KLME

DOMENNBNEO,

ITUEHKN,

PCROUMTE

BETER LEREN EN CONCENTREREN VOOR KINDEREN VAN 11 TOT 14 JAAR

CONCENTRATIEOEFENINGEN LEERPLAATJES

In de letterchaos zijn de volgende woorden verborgen:

Afrika - boom - straat - lamp - strijd - kast - draak - beeld - prikbord - dia - foto

LADKFOPWEDIABFKBLASTRAATKDFJPAWENS DVMALSDKFJELFKLFGNLS

KASTDKJLDFKALSDVALGJARKDLFKIULBOOMKAFVOFDAEMKFMVMA

OIDFJADKFSDOGAEINAKVMALAFRIKAAIFGJIWPGKLAGNPAOLALDKJGAPFP

AJAPWOEJFALKDFJPOEGJPWEGJPAWOGJDRAAKPEROJWUAFKSLRIOGJ

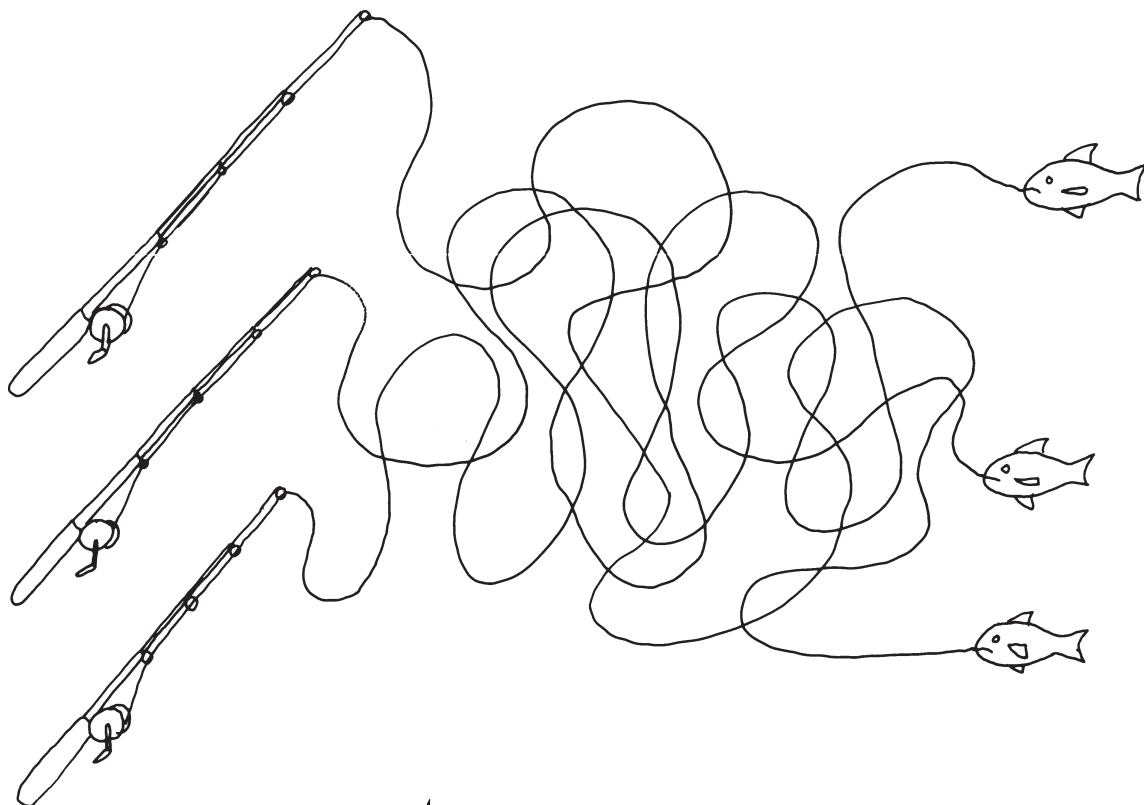
PEPRIKBORDOKGAUPKFORIJGPORKALDKGAPRKJJLLAMPOTAPKAPUGROG

JAPOVSTRIJDJPAOERJGAPREGOJEPAGJBEELDPSGJSOGKREOIGJOAGJPFOTOR

Welke vis hangt aan welke hengel?

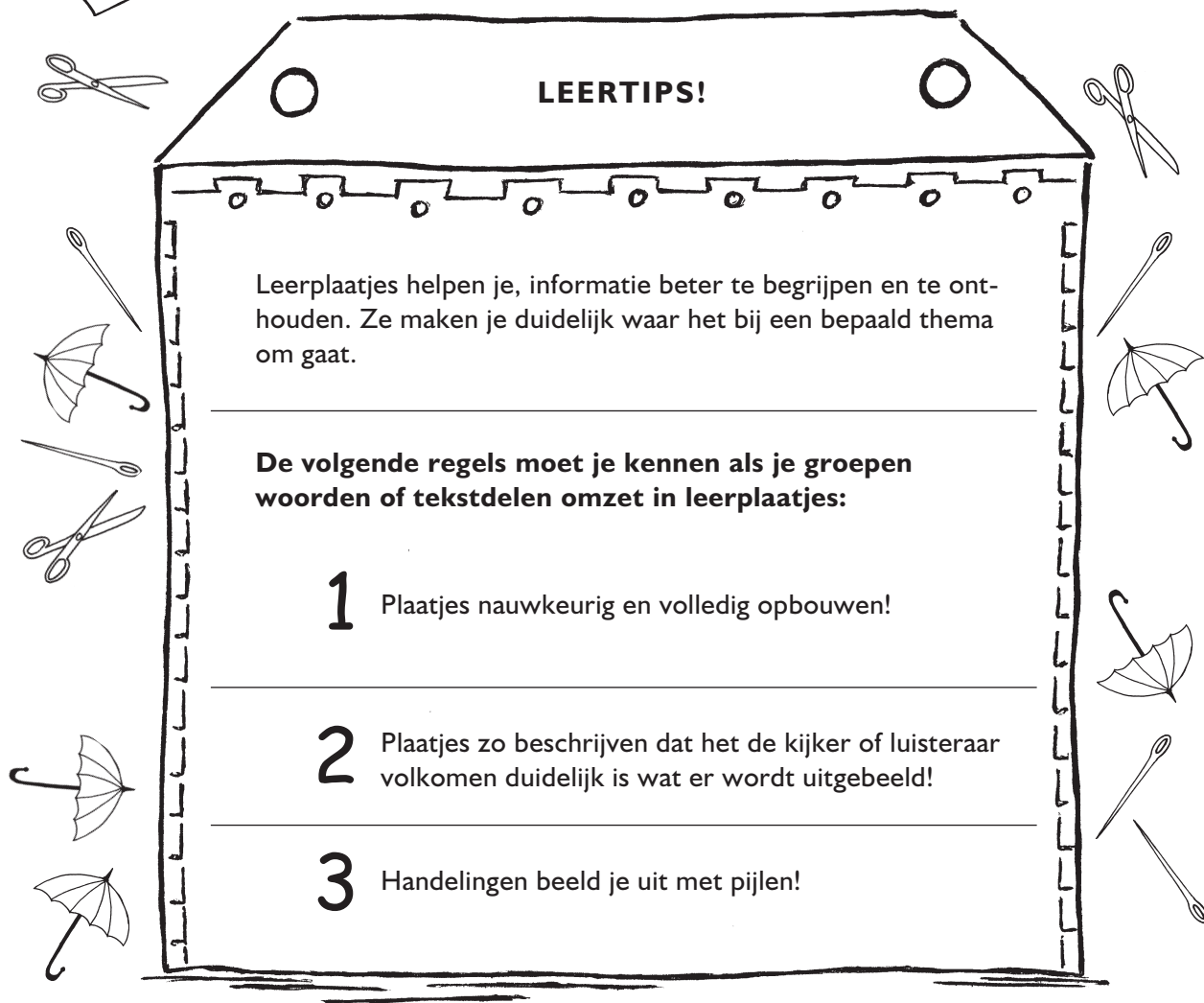
Zoek zo snel mogelijk met je ogen. Dus zonder potlood of vinger.

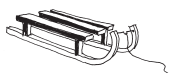
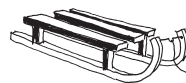
BETER LEREN EN CONCENTREREN VOOR KINDEREN VAN 11 TOT 14 JAAR

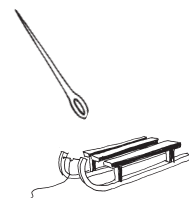
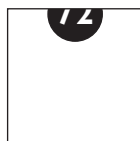
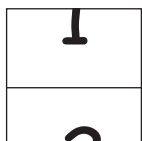
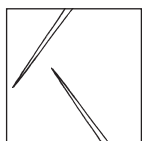
LEERPLAATJES: TERUGBLIK

 Tel de voorwerpen op deze bladzijde:

 Zoek de volgende fragmenten op deze pagina:

Het duurde tamelijk lang, voordat Jeroen alle voorwerpen, die in de oudheidskamer lagen opgeslagen, in groepen had ingedeeld en van elke groep vervolgens ook nog een plaatje had gemaakt. Maar uiteindelijk was het hem toch gelukt.

Tevreden zat hij in de oudheidskamer en keek naar de vele plaatjes, die om hem heen lagen. Het waren er echt heel veel, dat viel hem nu pas goed op. Het waren er zoveel, dat hij het overzicht bijna weer kwijt was.

'Dan moet ik de plaatjes dus ook nog indelen ...', dacht hij en begon elk plaatje op een stapel te leggen. Zo ontstonden wel acht stapels. Vervolgens gaf hij elke stapel een naam.

De school ging uit. Jeroen wilde net naar huis gaan, toen hij zag, hoe meneer Groen kwam aangesneld. 'Kom eens mee, Jeroen, kom eens mee', drong hij aan.

Jeroen keek verbaasd op: 'Wat is er dan?' 'Ik moet je iets belangrijks laten zien! Kom mee!' De conciërge wachtte niet eens op een antwoord, maar liep al vooruit naar de oudheidskamer. Jeroen sukkelde achter hem aan. Hij vond meneer Groen aan de rand van de opgravingsplaats - daar, waar Jeroen de kleine plaatjes in groepen verdeeld op de grond had laten liggen.

'Ik ruim ze al op!', bromde hij.

'Waag het niet!', zei de conciërge: 'Handen weg!'

Nu begreep Jeroen er helemaal niets meer van.

'Wat is er dan aan de hand?', vroeg hij.

Meneer Groen wees op de kaarten:

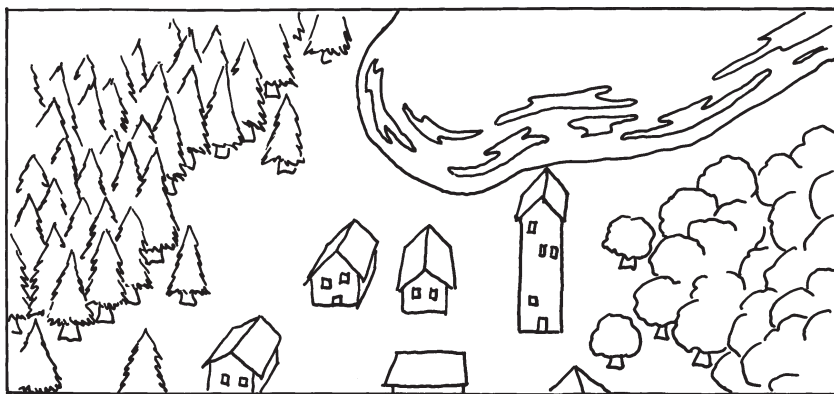
'Valt je niets op?'

VERBINDEN

Jeroen keek nog eens naar de kaarten. Hij bekeek ze een hele poos - en keek toen verrast op. 'Wij zouden er bijna een heel dorp mee kunnen bouwen', mompelde hij. 'Bijna?', riep de conciërge: 'We kunnen het niet *bijna*! We kunnen het *helemaal*!' Opgewonden begon hij de stapels met plaatjes op de vloer heen en weer te schuiven, tot er voor hun ogen een plaats ontstond, die ze kenden ...

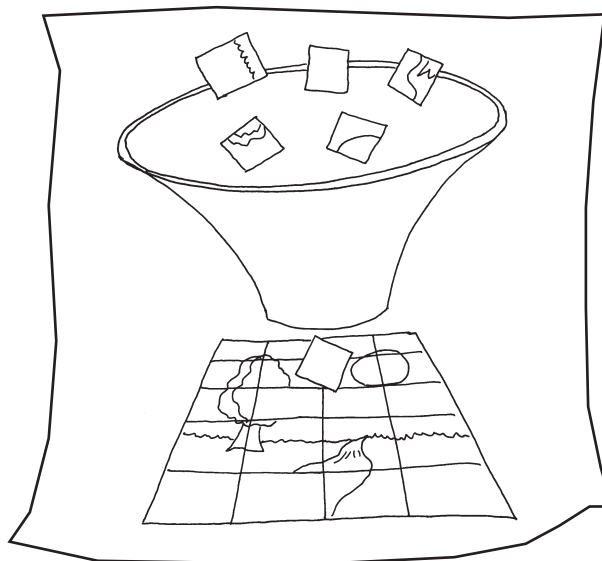

'Ik weet, waar dat is!', mompelde meneer Groen en zijn stem klonk opgewonden: 'Daar moeten we naartoe!'

De avond brak al aan, toen ze de plaats bereikten die ze op de stapels met plaatjes hadden gezien. Tegelijk stapten ze uit en keken om zich heen.

'Wat zoeken we hier eigenlijk?', vroeg Jeroen aarzelend. Meneer Groen haalde zijn schouders op. 'Dat weet ik ook niet', antwoordde hij: 'Misschien is het allemaal maar toeval en vinden we hier helemaal niets. Maar misschien is het ook geen toeval - en daar moeten we onszelf van overtuigen!'

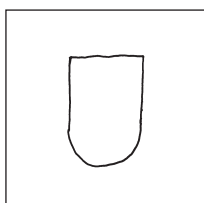
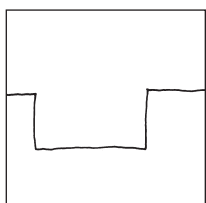
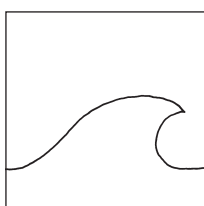
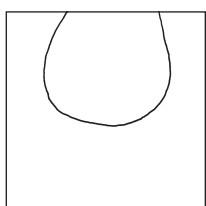
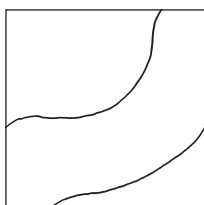
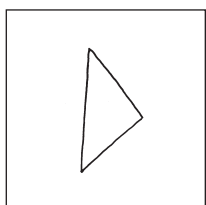
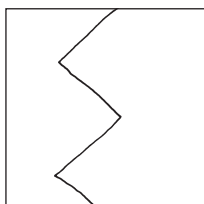
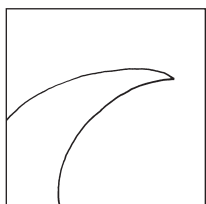
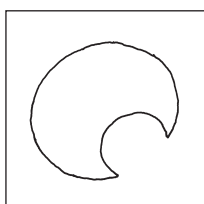
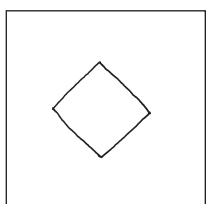
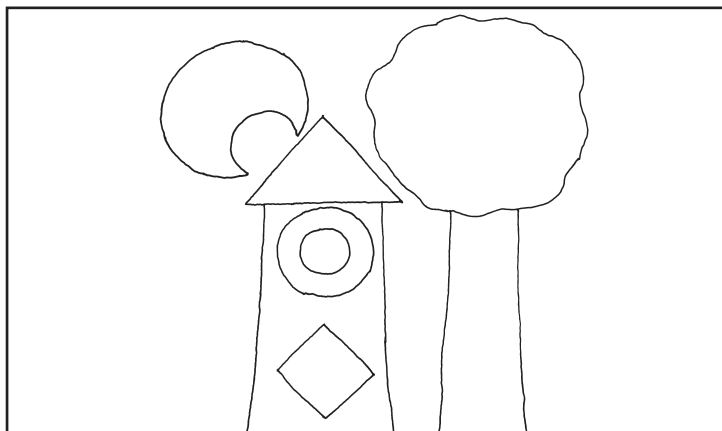
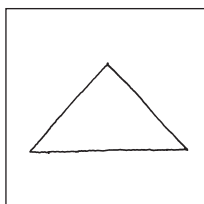
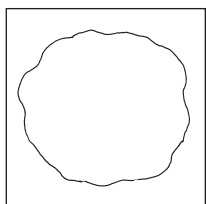
Dat overtuigde Jeroen en zo gingen ze op zoek. En ze hadden geluk. Ze vonden inderdaad iets. Iets, dat Jeroen bijna de adem benam, omdat het er uitzag als een ontwerp voor nog een apparaat:

■ EERSTE OEFENINGEN OM TE VERBINDEN!

Bekijk de vier kleine plaatjes, die telkens aan de linkerkant staan, nauwkeurig. Breng ze vervolgens over naar het grote kader aan de rechterkant en verbind ze door middel van een passende achtergrond met elkaar!

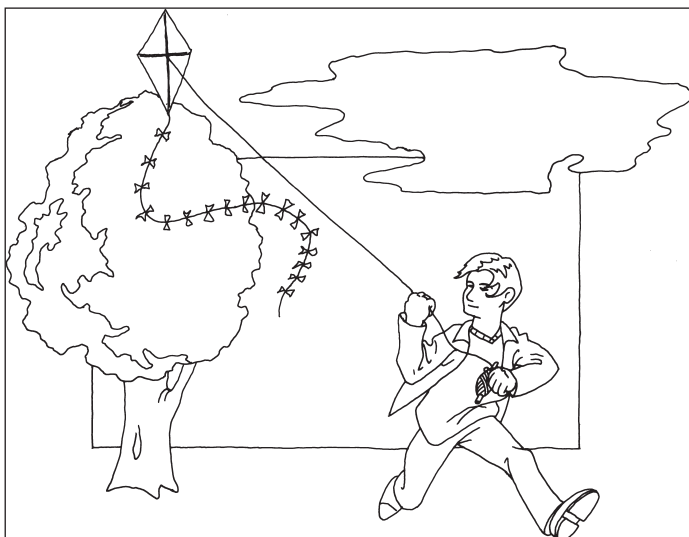

VERBINDEN

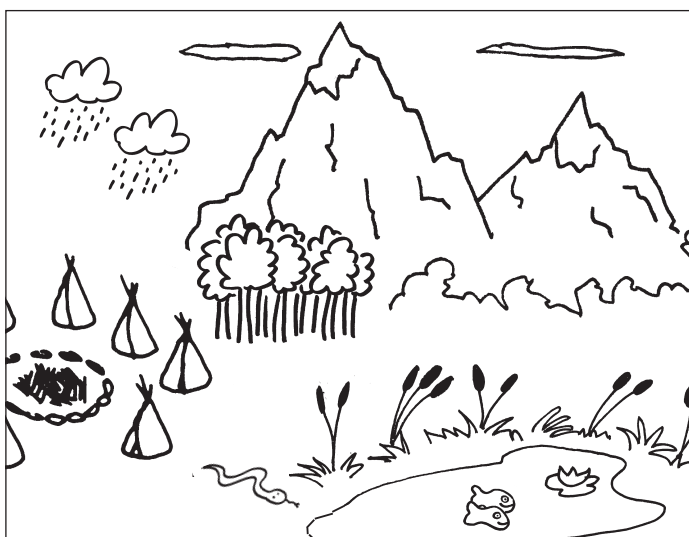
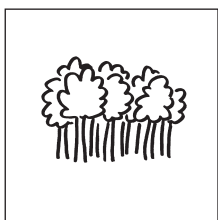
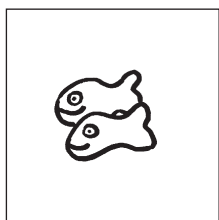
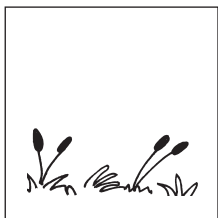
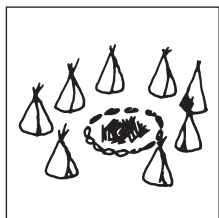
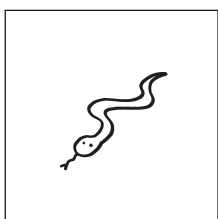
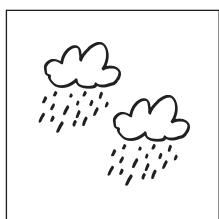
■ ZO KUN JE LEERPLAATJES VERBINDEN TOT LEEROVERZICHTSBEELD!

Als je meer soorten informatie in één beeld 'verpakt', dan kun je die beter onthouden.

- vlieger
- boom
- jongen
- storm
- wolk

Als je een nieuw thema leert kennen, dan moet je veel informatie leren - en veel plaatjes tekenen. Deze plaatjes kun je gemakkelijker onthouden, als je ze eerst in groepen indeelt en dan alle groepen in één groot beeld 'verpakt' - namelijk in een 'overzichtsbeeld':

Hoe je zelf overzichtsbeelden kunt tekenen - dat vertellen de volgende pagina's!

1. Kies een thema en verzamel eerst een heleboel woorden, die je bij dit thema te binnen schieten. Deel ze in groepen in.
2. Zet nu alle woorden van een groep om in een beeld!
Teken de plaatjes als het kan zo, dat ze steeds een kamer voorstellen! (Nu heb je 'leerplaatjes!')

THEMA _____

_____		_____
_____		_____
_____		_____
_____		_____
_____		_____
_____		_____

3. Knip je plaatjes uit en bedenk welke je in één groep kunt ordenen. Plak die plaatjes naast elkaar en teken er een huis omheen. Geef dat huis een naam en schrijf die naam op het dak.

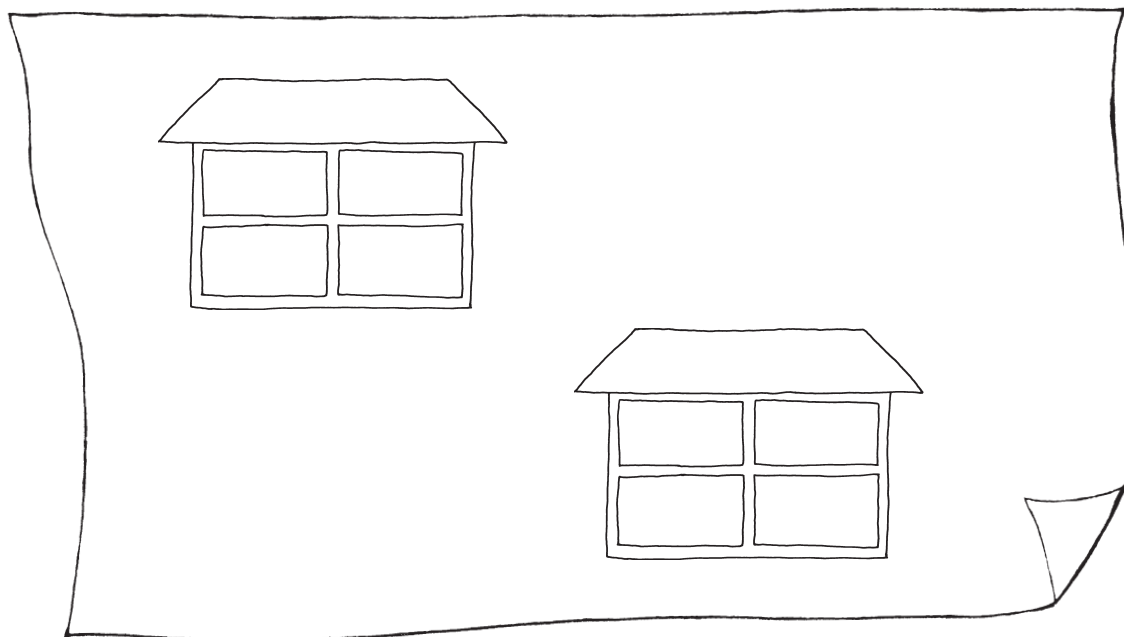
THEMA _____

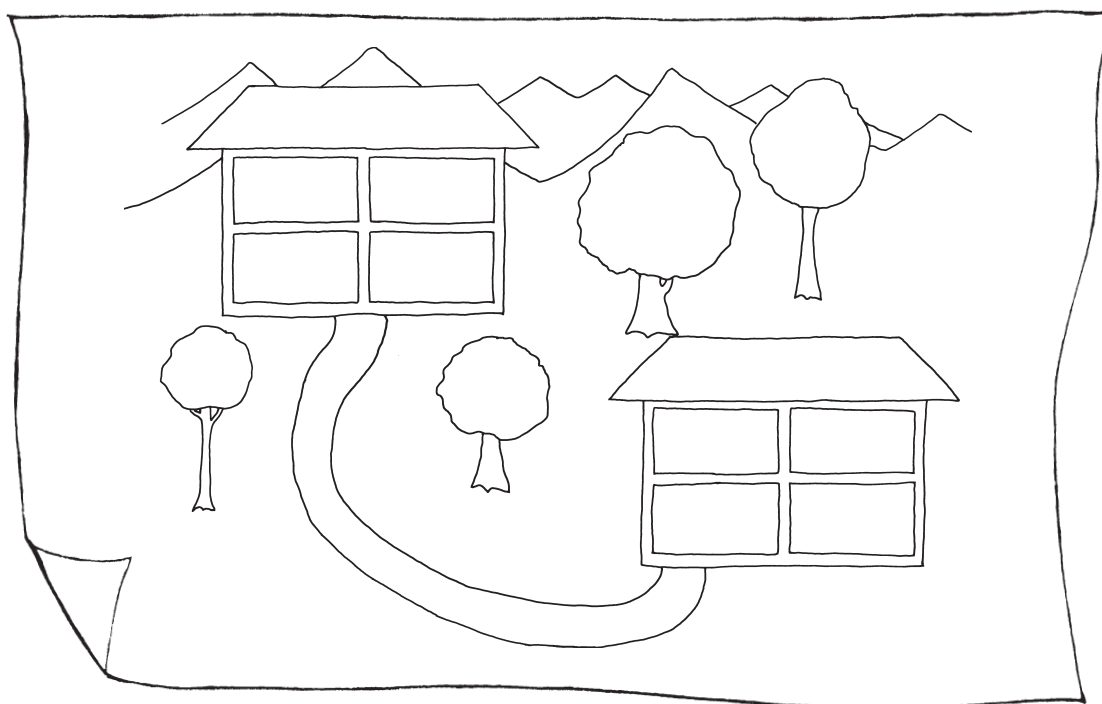

VERBINDEN

4. Verdeel de verschillende huizen over een groot vel papier. Schuif ze net zolang heen en weer, tot je over de verdeling tevreden bent! Plak ze dan vast.

5. Bedenk, welke van jouw huizen een nauw verband met elkaar hebben. Verbind die met elkaar door middel van straten. Geef de straten passende namen! Teken nu een landschap rondom jouw huizen.

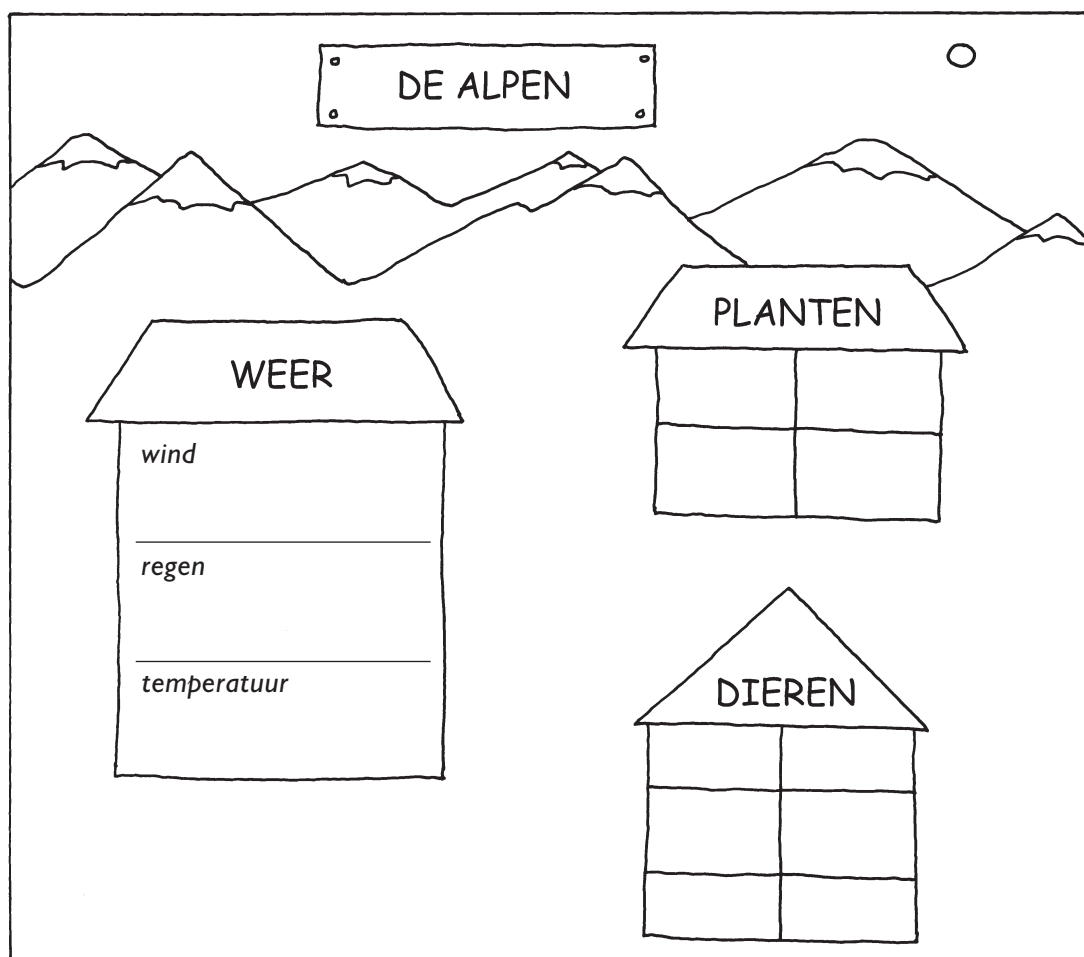

■ OVERZICHTSBEELD 'KLIMAATZONES'

De 'leerplaatjes' bij de volgende hoofdthema's...

wind	regen: veel? weinig?	temperatuur: hoog? laag?	landschap	planten	dieren
------	-------------------------	-----------------------------	-----------	---------	--------

... kunnen zo met elkaar worden verbonden

De hoeveelheid neerslag en de temperatuur bepalen het weer in een gebied. Van het weer en van het landschap hangt het af, welke planten en dieren er in een bepaald gebied voorkomen.

Maak dit beeld af! Verwerk de volgende begrippen op de passende plaatsen in je tekening:

STORM	GANZEN	STEENBOK	ADELAAR
-------	--------	----------	---------

Zoek nog meer passende begrippen!

--	--	--	--

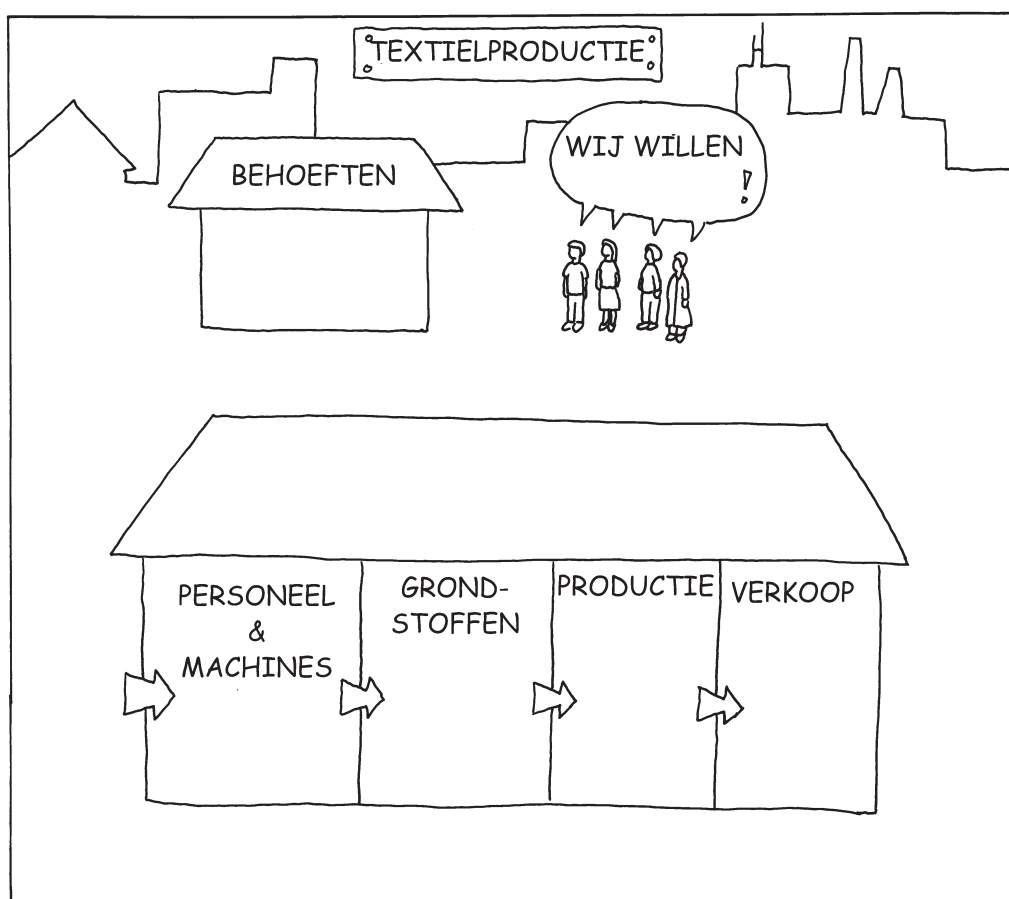
VERBINDEN

■ OVERZICHTSBEELD 'WETENSCHAP'

De 'leerplaatjes' bij de volgende hoofdthema's...

behoefte	werk	machine	geld	grond- stoffen	productie	goederen	verkoop
----------	------	---------	------	-------------------	-----------	----------	---------

... kunnen zo met elkaar worden verbonden:

Mensen hebben veel behoeftes: ze hebben o.a. voedsel, kleding en onderdak nodig. Daarom bestaat er vraag naar deze dingen.

En daarom zijn er mensen, die hun geld uitgeven om grondstoffen en machines te kopen - zodat ze met deze grondstoffen kant en klare goederen fabriceren om die vervolgens te kunnen verkopen.

Maak dit beeld af!

Verwerk de volgende begrippen op de passende plaatsen in jouw tekening:

Zoek nog meer passende begrippen!

HOUT	HAMER	VER- KOPER	WOL
------	-------	---------------	-----

--	--	--	--

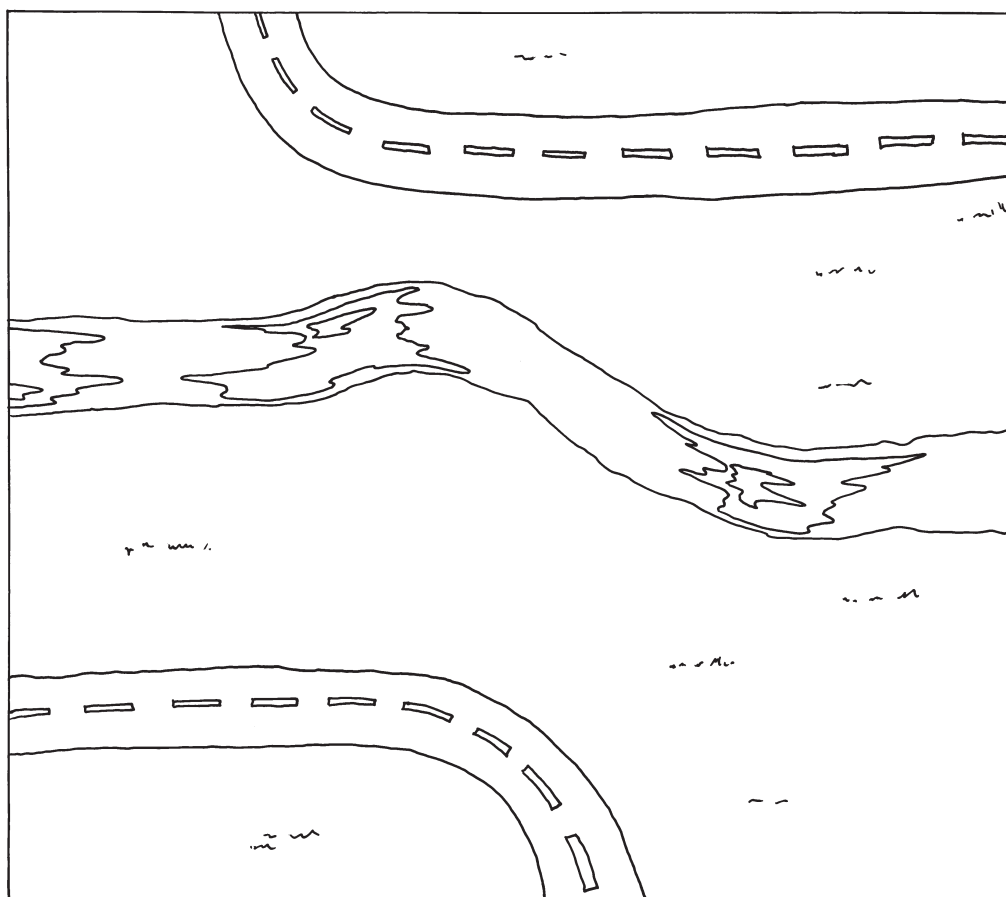

■ OVERZICHTSBEELD 'STEDEN EN DORPEN'

De plaatjes bij de volgende hoofdthema's...

woon- gebieden	wegen & straten	water- leiding	electrici- teitskabels	parken	parkeer- plaatsen	speel- tuinen	binnen- stad
-------------------	--------------------	-------------------	---------------------------	--------	----------------------	------------------	-----------------

... kunnen zo met elkaar worden verbonden:

Teken deze schets een aantal keren op een groot vel papier.
Teken dan de stad erin en laat zien, hoe de onderstaande personen de stad zouden hebben ontworpen:

FABRIEKS- EIGENAAR	MILIEU- BESCHERMER	INWONER	SPORT- LIEFHEBBER
-----------------------	-----------------------	---------	----------------------

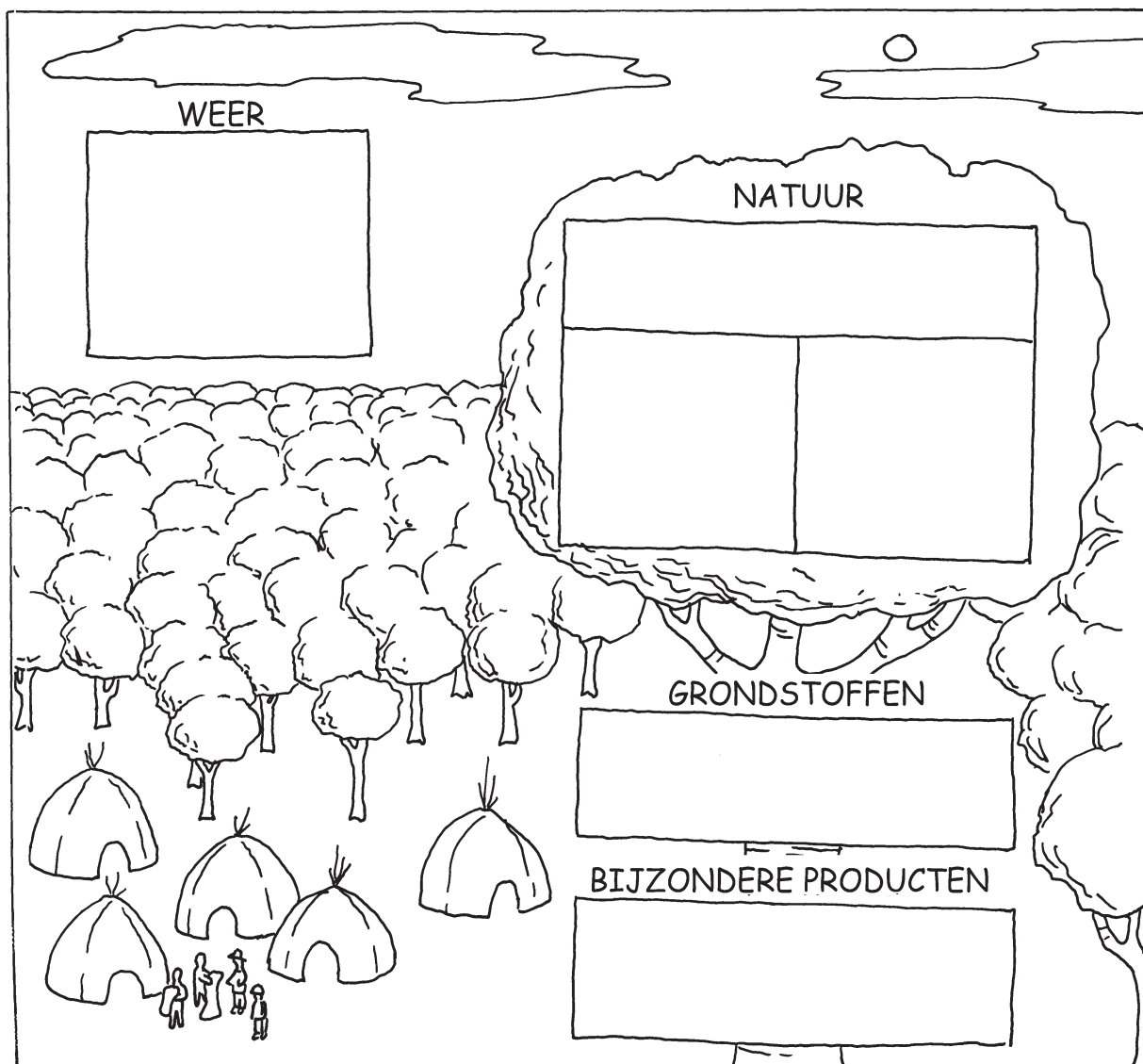
Verwerk daarbij alle plaatjes,
die je dan maakt, in jouw overzichtsbeeld.

■ OVERZICHTSBEELD 'OERWOUD'

Knip de verschillende plaatjes uit, die je op pagina 57 bij het thema 'oerwoud' hebt getekend. Voeg ze dan in op de juiste plaats in dit overzichtsbeeld:

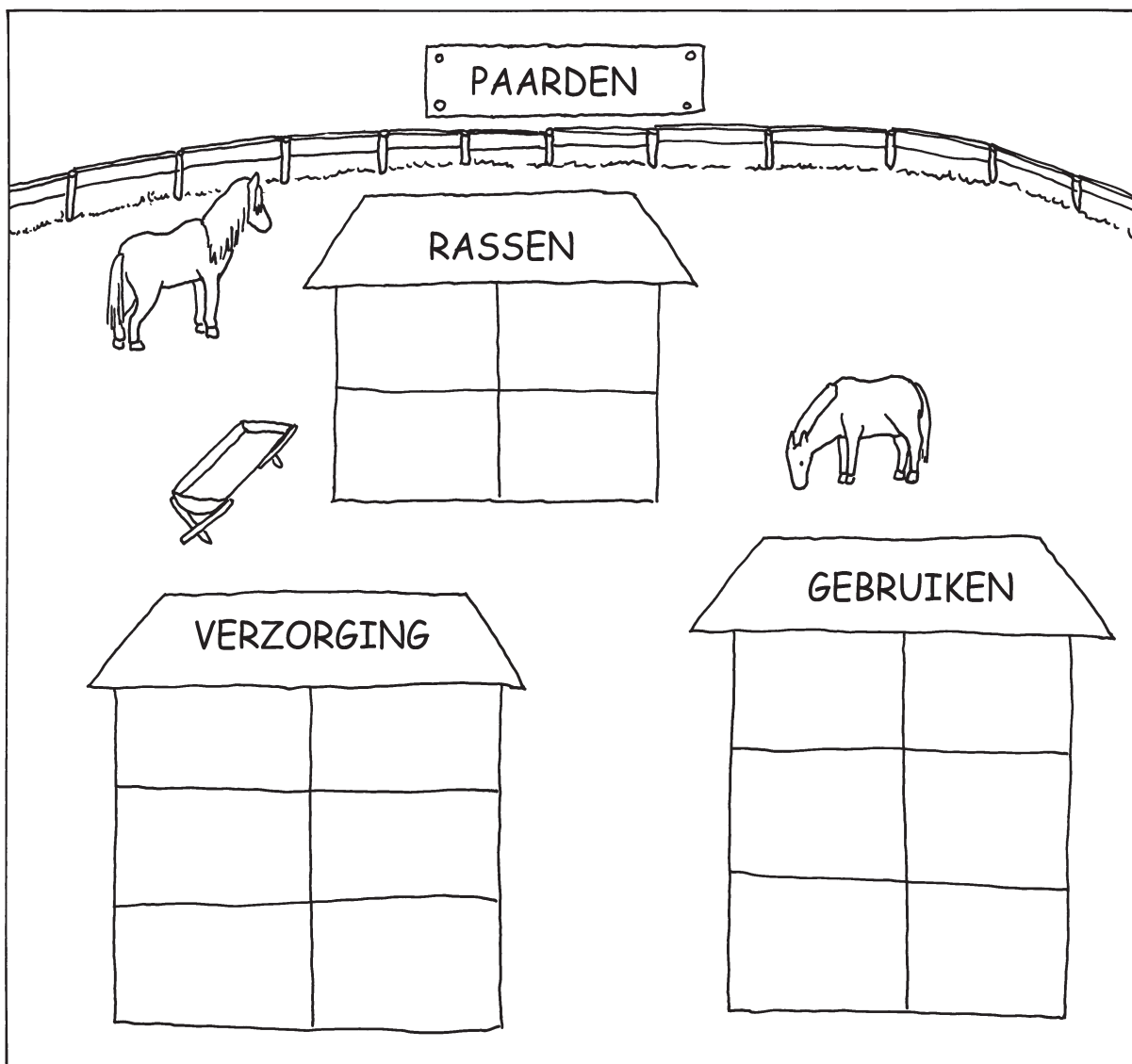
De neerslaghoeveelheid en de temperatuur bepalen het weer in een gebied. Het hangt van het weer en van het landschap af, welke planten en dieren er in een bepaald gebied zijn - en welke grondstoffen de mensen derhalve ter beschikking hebben, om hiermee alle belangrijke goederen te vervaardigen.

■ OVERZICHTSBEELD 'PAARDEN'

Maak dit overzichtsbeeld af!

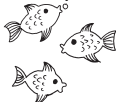
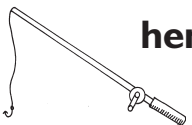

VERBINDEN

■ ZELF EEN OVERZICHTSBEELD MAKEN

Bekijk de onderstaande woordkaarten nauwkeurig. Kies er een paar uit, verzamel er meer begrippen bij en zet ze om in leerplaatjes. Verdeel deze plaatjes over een vel papier en verbind ze met elkaar tot een overzichtsbeeld!

 vissen	vrachtwagen	 fabriek	landschap
woestijn	 iglo	bos	ijsbeer
kameel	 zon	ijsvlakte	bomen
machine	ijsberg	bank 	 geld
 hengel	bloemenweide	 pinguïn	wedstrijdslee
sneeuw	huid	 emmer	wind
zeerob	beekje	walvis	 hut
 tent	berg	lopende band	 paraplu
zandduin	bank	oase	portemonnee
slee 	 palmboom	 kano	schorpioen

■ OVERZICHTSBEELD 'AFVAL'

Stel veel verschillende (minstens acht) leerplaatjes bij het thema 'afval' samen. De volgende hoofdthema's helpen je daarbij. Zoek er meer informatie bij, voordat je de woordengroep in een leerplaatje omzet.

GLAS	PAPIER	FLESSEN	CONTAINER
VUILVERBRANDINGS- INSTALLATIE	VUILSTORTPLAATS	RESTAFVAL	UITLAATGASSEN
VUILNISVERVOER- TRANSPORT	SORTEREN	GFT-AFVAL	RECYCLING

Deel deze leerplaatjes in in groepen ('themahuizen') en maak er dan een overzichtsbeeld van!

■ OVERZICHTSBEELD 'VRIJE TIJD'

Stel een aantal verschillende (minstens acht) leerplaatjes bij het thema 'vrije tijd' samen. De volgende hoofdthema's helpen je daarbij. Zoek er meer informatie bij, voordat je de groep met woorden in een plaatje omzet.

SPORT	MUZIEK	SCHILDERSEZEL	WANDELEN
HOBBYWINKEL	BERGBEKLIMMER- SPULLEN	FLUIT	HOTEL
VIOOLBOUWER	SCHILDERIJ	MUZIEKWINKEL	HANDBAL

Deel jouw leerplaatjes in in groepen ('themahuizen') en maak er dan een overzichtsbeeld van!

■ **OVERZICHTSBEELD** ' _____ ,

De plaatjes bij de volgende hoofdthema's ...

... kunnen op de volgende manier met elkaar worden verbonden:

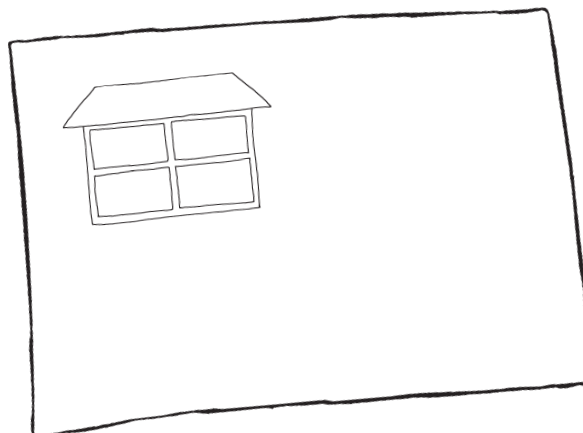
■ ZO KUN JE MET MEERDERE LEERPLAATJES DIRECT EEN OVERZICHTSBEELD MAKEN!

Als je een nieuw thema goed kent, dan kun je jouw plaatjes direct ordenen en met elkaar verbinden.

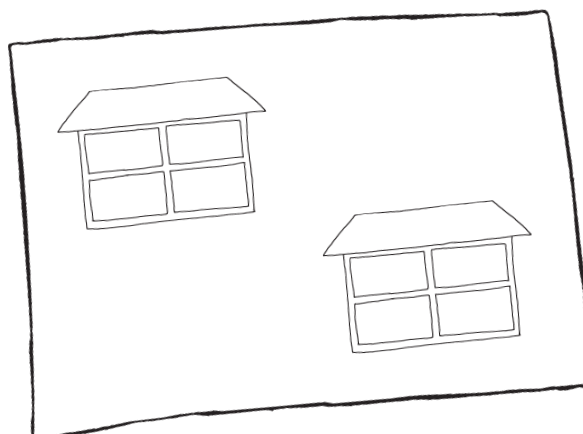
Daarvoor moet je het volgende doen:

- 1) Neem een groot vel papier.
- 2) Teken een 'themahuis' en geef het een titel.

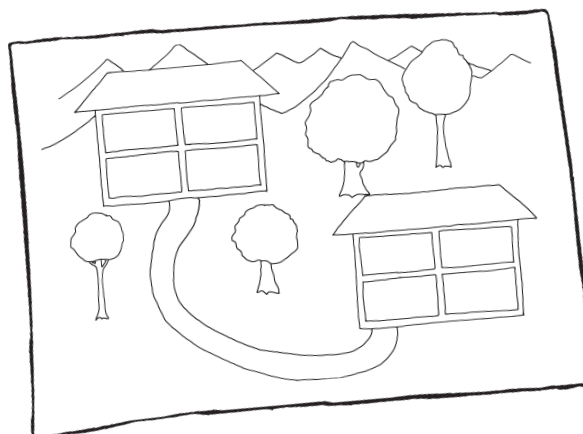
Voeg nu aan elke kamer van je themahuis passende leerplaatjes toe.

- 4) Als je vervolgens plaatjes moet tekenen, die in een andere groep thuishoren, dan teken je natuurlijk een nieuw themahuis.
- 5) Dit doe je net zolang, totdat je alle belangrijke informatie in plaatjes en deze plaatjes in passende groepen hebt ingedeeld.

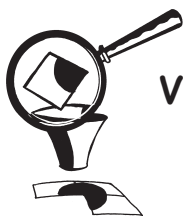

- 6) Verbind dan de diverse 'themahuizen' door middel van straten met elkaar en teken er - als je wilt - een landschap omheen.

Werk altijd zo netjes mogelijk!

VERBINDEN CONCENTRATIEOEFENINGEN

In de 'letterchaos' zijn de volgende woorden verstopt:

gum - verf - broek - tante - oma - vriend - lamp - gans - eend - ooievaar

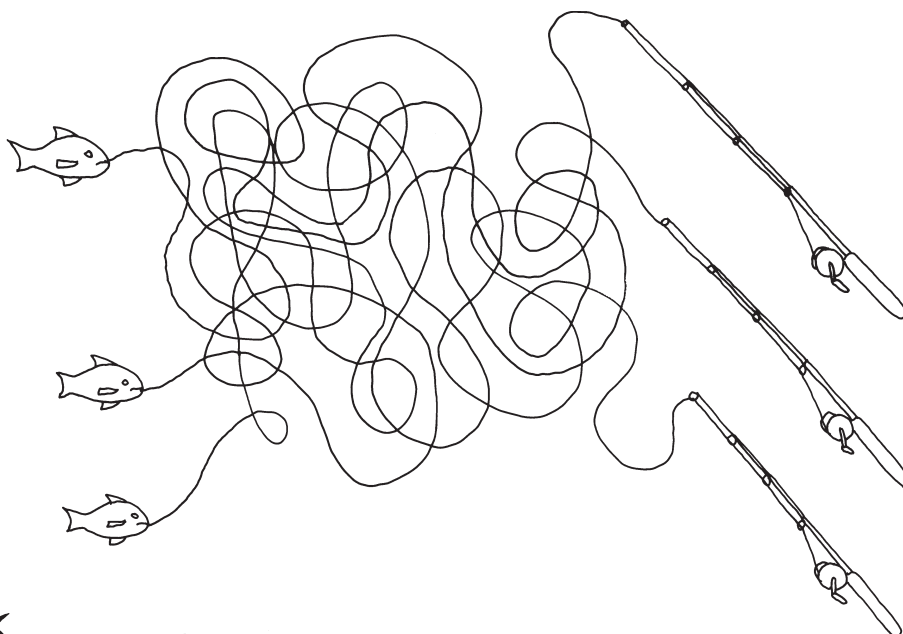
KLDFAGVRIENDNOGIROFIGHSLDKFGJAVERFERIGJOSGJSFLJGLSTKH
TLKGOIHJSFHGANSKSLFIGHSPROKHMIRUTÄIDJHPTORHJSTBMSF
LKGBROEKHBJSPITIZHGJHLDKBÄDFGKGHKGKNÄDSFGLKSKHJOOMAIR
JLDKNMDJKUPHJLKASFGJLKDFGHOWEIRGHILTANJKLJLKJTEKDGFJLSAEIEENDH
ROIGEEROSKGSJLDKFGNOESIRGHOTRJNGLSKFJGOSIGHTSLRADIERGUMMIJH
SOITJGODRTIJHOOOIEVAARTIDJHRTOPHJTZOIJHLAMPPRSTJHPOTRHJPO

**Bekijk de volgende symbolen gedurende twee minuten.
Dek ze dan af en teken er zoveel mogelijk uit je hoofd:**

Welke vis hangt aan welke hengel?
Los de opgave zo snel mogelijk zonder potlood en zonder vinger op!

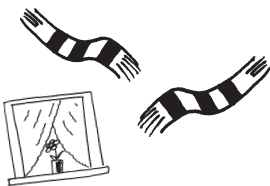
LEERTIPS!

Zo vergemakkelijken overzichtsbeelden het leren:
 in een overzichtsbeeld zijn alleen de belangrijkste begrippen, die bij een thema horen, opgenomen. Daarom herken je meteen waar het werkelijk om gaat en wat belangrijk is. Bovendien zijn in een overzichtsbeeld de belangrijkste sleutelwoorden niet zomaar verzameld, maar ook geordend. Zodat je in een oogopslag ziet hoe ze verband met elkaar hebben.

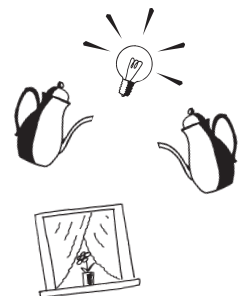
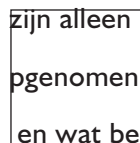
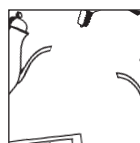
Zo kun je overzichtsbeelden maken:

- 1 Deel de plaatjes in groepen in.
- 2 Geef elke groep de vorm van een huis en een naam.
- 3 Verdeel de huizen over een vel papier.
- 4 Teken er straten in en geef die passende namen.
- 5 Teken nu een landschap om de huizen heen.

Tel het aantal voorwerpen op deze pagina:

Zoek de volgende fragmenten op deze pagina:

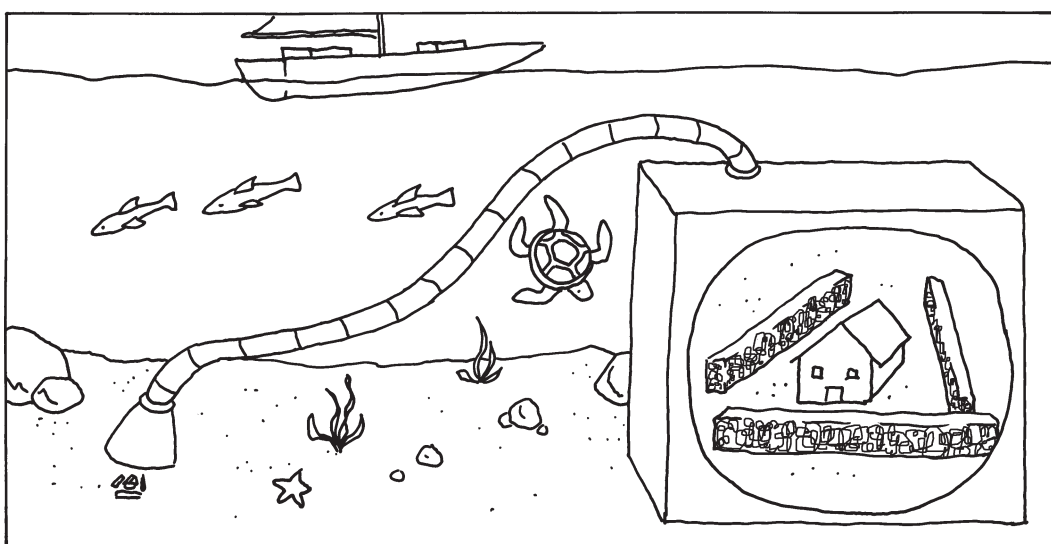

UITVERGROTEN

De volgende dag troffen ze elkaar in de oudheidskamer, om de afbeelding op de achterkant van het stuk papier, dat ze hadden gevonden en waarop het ontwerp voor de machine was afgedrukt, te bekijken. Eerst zag Jeroen de tekening als een normale afbeelding. Als een afbeelding, die een zee liet zien met vissen, waterplanten en schildpadden. Toen merkte hij een fragment op in de afbeelding, dat er merkwaardig uitzag - en zo kwam het, dat hij er toch nog eens nauwkeurig naar keek:

Met behulp van de tekening was het niet moeilijk om de beschreven plaats te vinden. Zonder de tekening hadden ze er echter wel tien of twintig of zelfs wel honderd keer aan voorbij kunnen gaan zonder hem op te merken, want het was een verborgen plaats: waar een klein huisje stond achter grote, dichte, verwilderde hagen. De hagen zagen er zo dicht uit, dat ze niet gedacht hadden, dat daar tussenin nog plaats voor een huis zou zijn. En toch was het zo! Verbaasd stonden ze er nu voor.

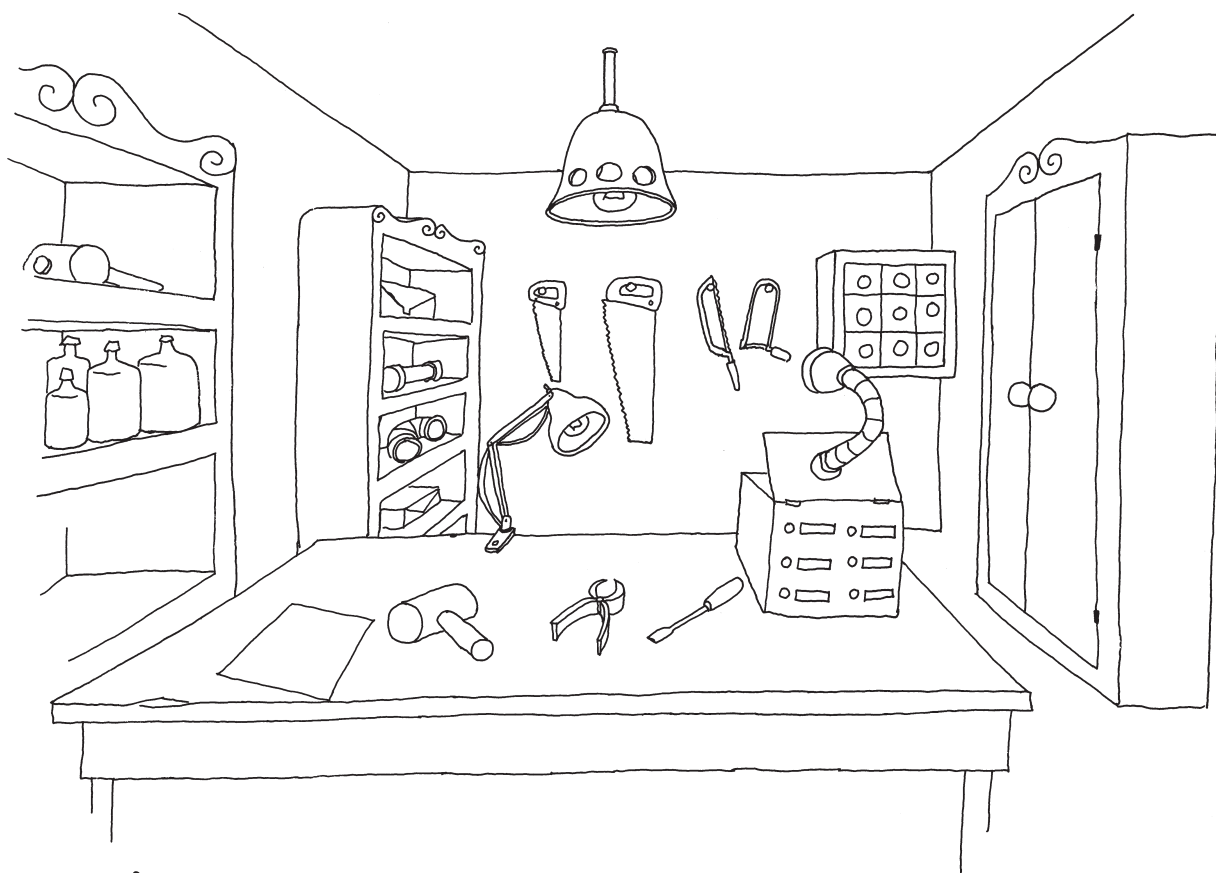

'Eigenaardig!', mompelde meneer Groen: 'Het ziet er bijna uit alsof de tekenaar ons nog eens naar de plaats wilde leiden waar wij gisteren pas zijn geweest - en wel op een heel bijzondere plek daar!' Jeroen knikte. En zo gingen ze die dag nog een keer op weg.

'Hier woont al lang niemand meer!', stelde meneer Groen vast: 'Zie je, hoe die deur dichtgegroeid is?' Jeroen knikte. Hij keek naar de conciërge, die de distels en brandnetels voor de deur wegsneed. Toen konden ze de deur opendrukken - en hielden de adem in ...

'Jeetje Mina!', riep meneer Groen uit: 'Een machinewerkplaats! Een echte oude machinewerkplaats!'

Hij stapte naar de oude, wankle houten tafel en greep naar de brief, die daar lag. Voorzichtig vouwde hij hem open en begon hem voor te lezen:

Beste vinders en ontdekkers!

Nu hebben jullie dus eindelijk onze machinewerkplaats ontdekt!

Dit huisje is namelijk het enige, dat van ons werk is overgebleven. Al het andere hebben de archeologen vernield. Het was voor hen allen te pijnlijk, dat één van hen was begonnen om machines te bouwen die ze niet begrepen. En bovendien waren het belangrijke machines, dat kan ik jullie verzekeren!

Probeer het dus: misschien lukt het jullie om deze machines toch nog te bouwen!

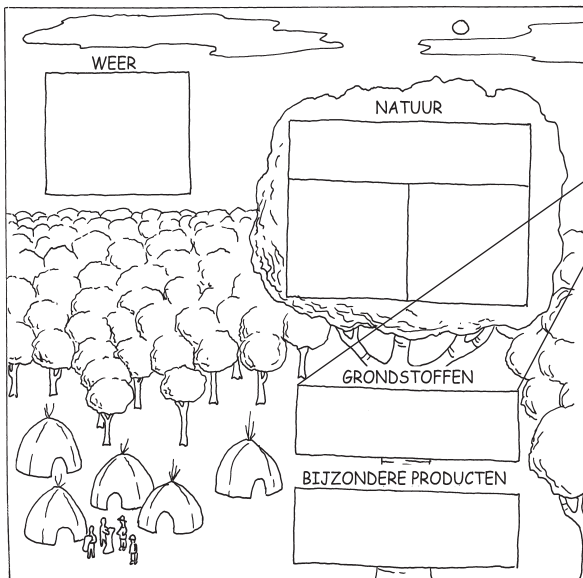

UITVERGROTEN

■ VOORBEELD: 'OERWOUD'

Verschillende fragmenten uit dit overzichtsbeeld kun je nauwkeuriger weergeven ...

... bijvoorbeeld het fragment 'grondstoffen':

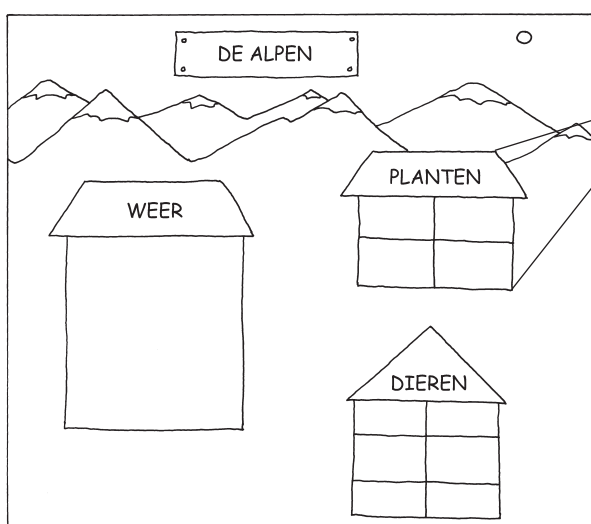
In het oerwoud van het Amazonegebied groeit de rubberboom. Als de schors van deze boom wordt ingekerfd, komt er een taai, melkachtig sap uit. Het sap wordt opgevangen en kan worden verwerkt tot rubber.

Lang werden van dit natuurrubber veel rubberen producten zoals autobanden en regenjassen gemaakt.

Zet de tekst bij dit fragment om in een passend leerplaatje!

■ VOORBEELD: 'ALPEN'

Van het overzichtsbeeld 'Alpen' kun je bijvoorbeeld het fragment 'planten' nauwkeuriger weergeven:

Welke planten in de Alpen voorkomen, hangt vooral af van de hoogte waarop ze groeien: aan de voet van de Alpen groeien nog dichte naaldbossen. Boven de boomgrens is het klimaat echter zo koud en guur, dat daar geen bomen meer kunnen groeien. Daar groeien alleen nog maar grassen, mossen en korstmossen.

Zet de tekst bij dit fragment om in een passend plaatje!

■ MIJN THEMA: ' _____ ,

Verschillende fragmenten uit dit overzichtsbeeld kun je nauwkeuriger weergeven

... bijvoorbeeld het fragment

' _____ ,

UITVERGROTEN

■ SAMENSTELLING VAN EEN THEMASCHRIFT

Zo kun je je eigen themaschrift maken!

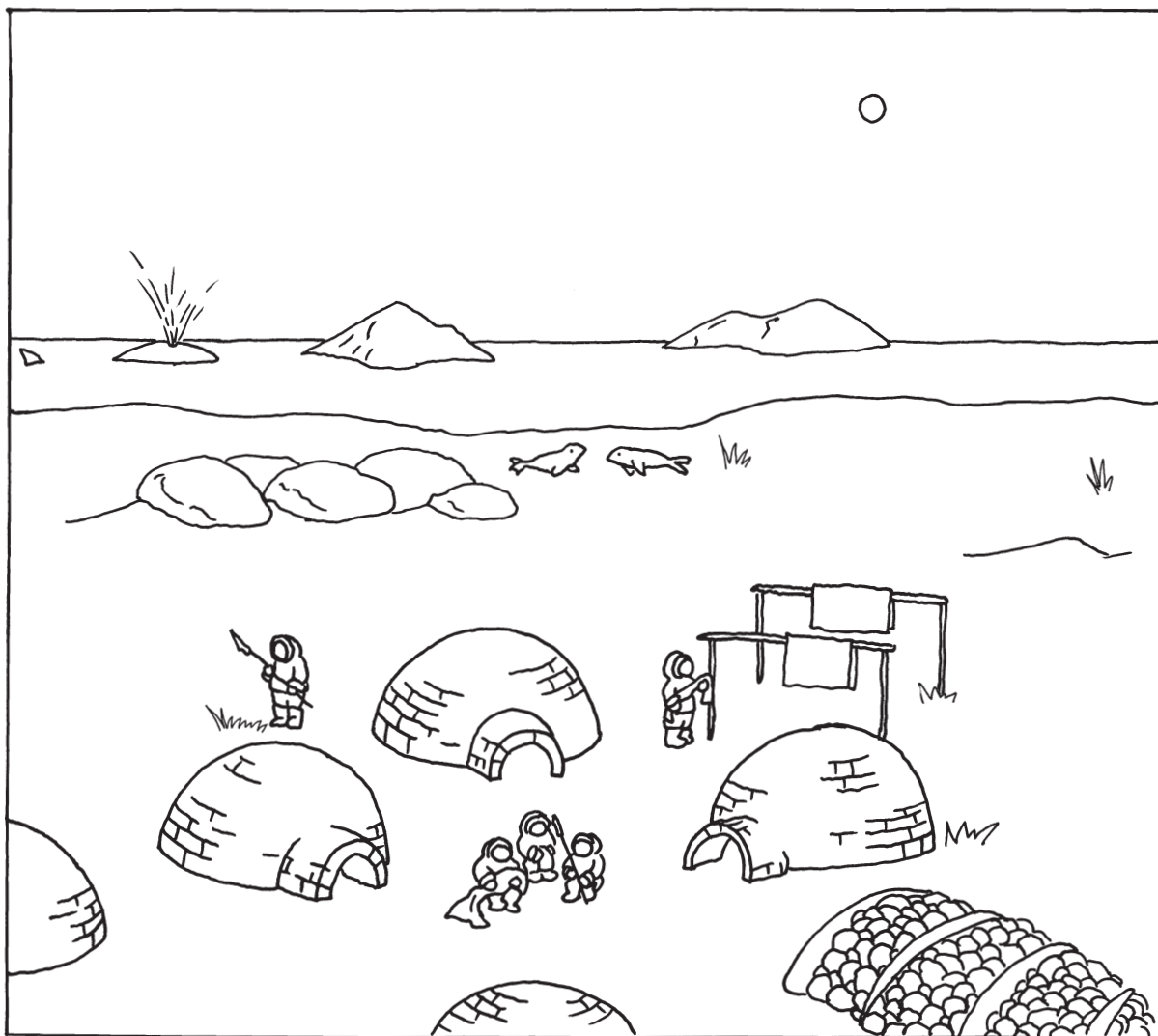
- 1 Voor de eerste pagina maak je gebruik van het overzichtsbeeld op pagina 95 'Bij de eskimo's'. Kopieer deze enkele malen.
- 2 Op de volgende pagina's (p. 96 e.v.) komen dan informatieve teksten over verschillende aspecten, die in het overzichtsbeeld zijn afgebeeld. Hierbij mag altijd maar één tekst per pagina staan. Deze tekst kun je bijvoorbeeld ook in een encyclopedie opzoeken!
- 3 Lees de tekst op elke pagina zorgvuldig door.
- 4 Maak telkens een passend plaatje, waarin alle belangrijke informatie van de tekst is opgenomen.
- 5 Omcirkel nu in het overzichtsplaatje op de eerste pagina elk fragment waarbij een tekst- en beeldpagina hoort en die wat meer over het omcirkelde fragment vertelt.
- 6 Geef elk fragment een nummer.
- 7 Geef de overeenkomstige tekst- en beeldpagina hetzelfde nummer en schrijf die in de kleine cirkel helemaal onderaan de pagina.
- 8 Orden alle tekst- en beeldpagina's op nummer.
- 9 Gebruik een perforator om alle pagina's van gaatjes te voorzien en doe ze in een map of snelhechter. Jouw overzichtsbeeld is pagina 1. Je themaschrift is klaar!
Na oefening kun je je themaschrift ook 'in je hoofd maken'.

■ BIJ DE ESKIMO'S - EEN THEMASCHRIFT MAKEN

Jouw overzichtsbeeld:

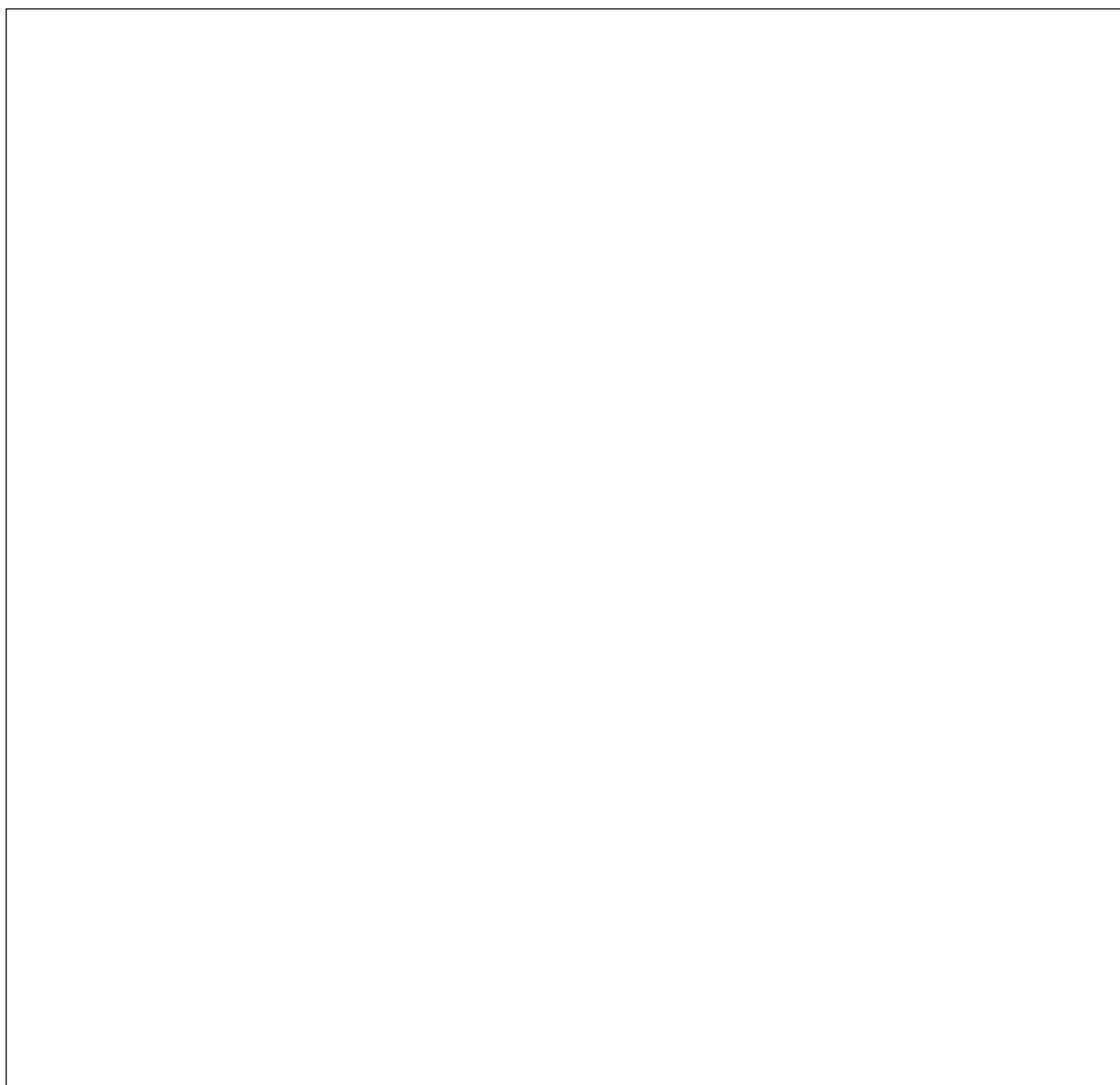
UITVERGROTEN

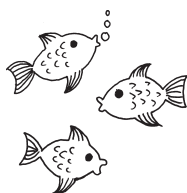
PLANTEN

In gebieden waar het land het hele jaar met ijs bedekt is, zijn geen planten. Er kunnen zich geen wortels ontwikkelen. Maar waar de wind de sneeuw van de rotsen blaast en waar je een

beetje aarde vindt, daar zijn wel planten. Men treft er alleen mossen, korstmossen, kleine struikjes en een enkele berk aan.

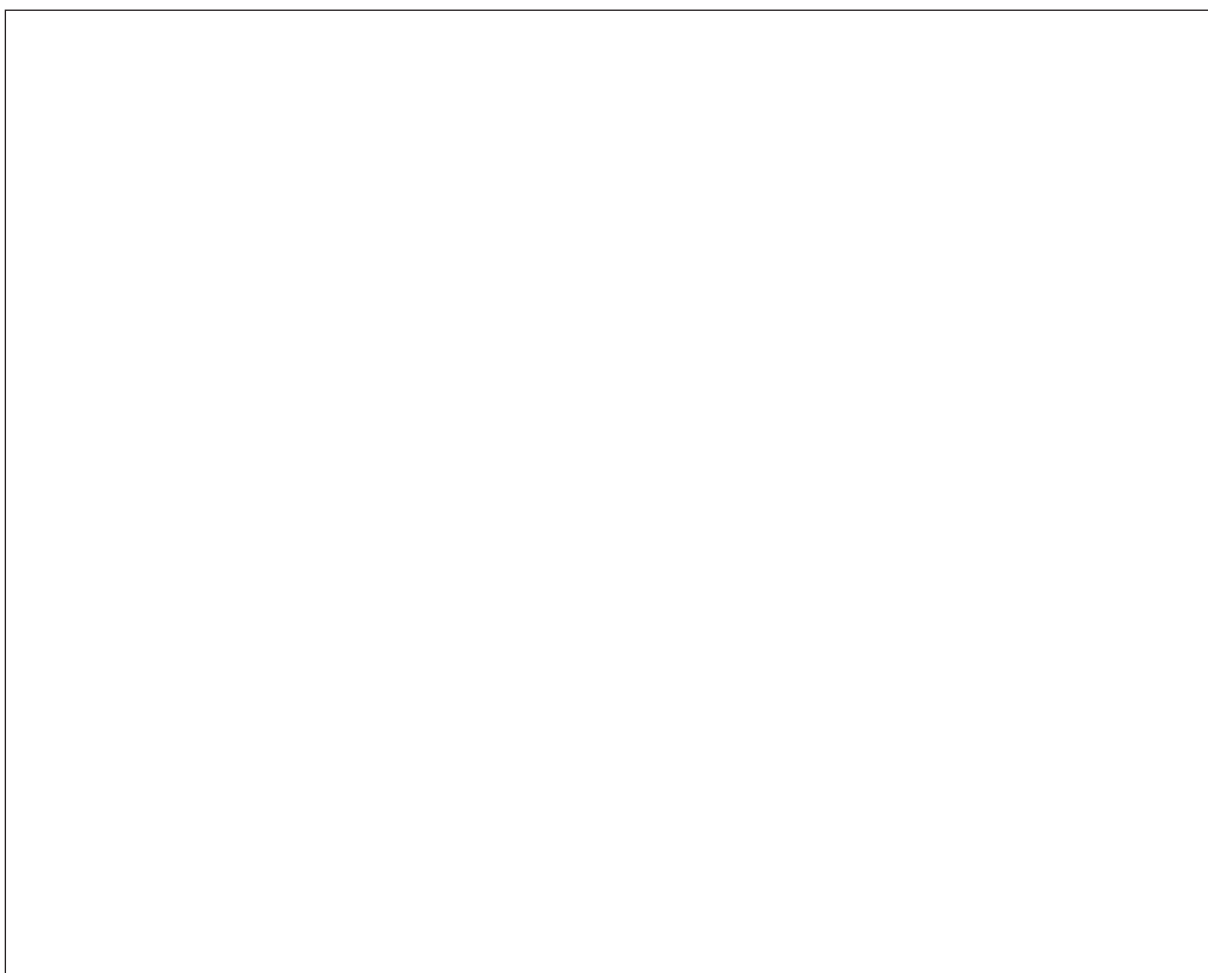
DIEREN IN DE POOLZEE

Het is heel verwonderlijk dat er in de ijskoude poolzeeën zo veel dieren leven. Maar daarvoor is een goede reden: de koude poolzeeën zijn namelijk rijk aan zuurstof. De warme zee-
stromen daarentegen, die vanuit de warmere zeeën naar de poolzeeën stromen, zijn rijk aan mineralen. Zuurstof en mineralen vormen samen de voeding voor hele kleine, in het water zwevende levende wezens: het zogenaamde 'plankton'.

Omdat het plankton in de poolzeeën op die manier veel voedsel vindt, zijn de poolzeeën rijk aan plankton.

Dat lokt weer vissen, die zich met plankton voeden.

En die lokken op hun beurt weer verschillende zeezoogdieren aan zoals zeehonden, walrussen en walvissen, die zich rechtstreeks met plankton of met vissen voeden.

UITVERGROTEN

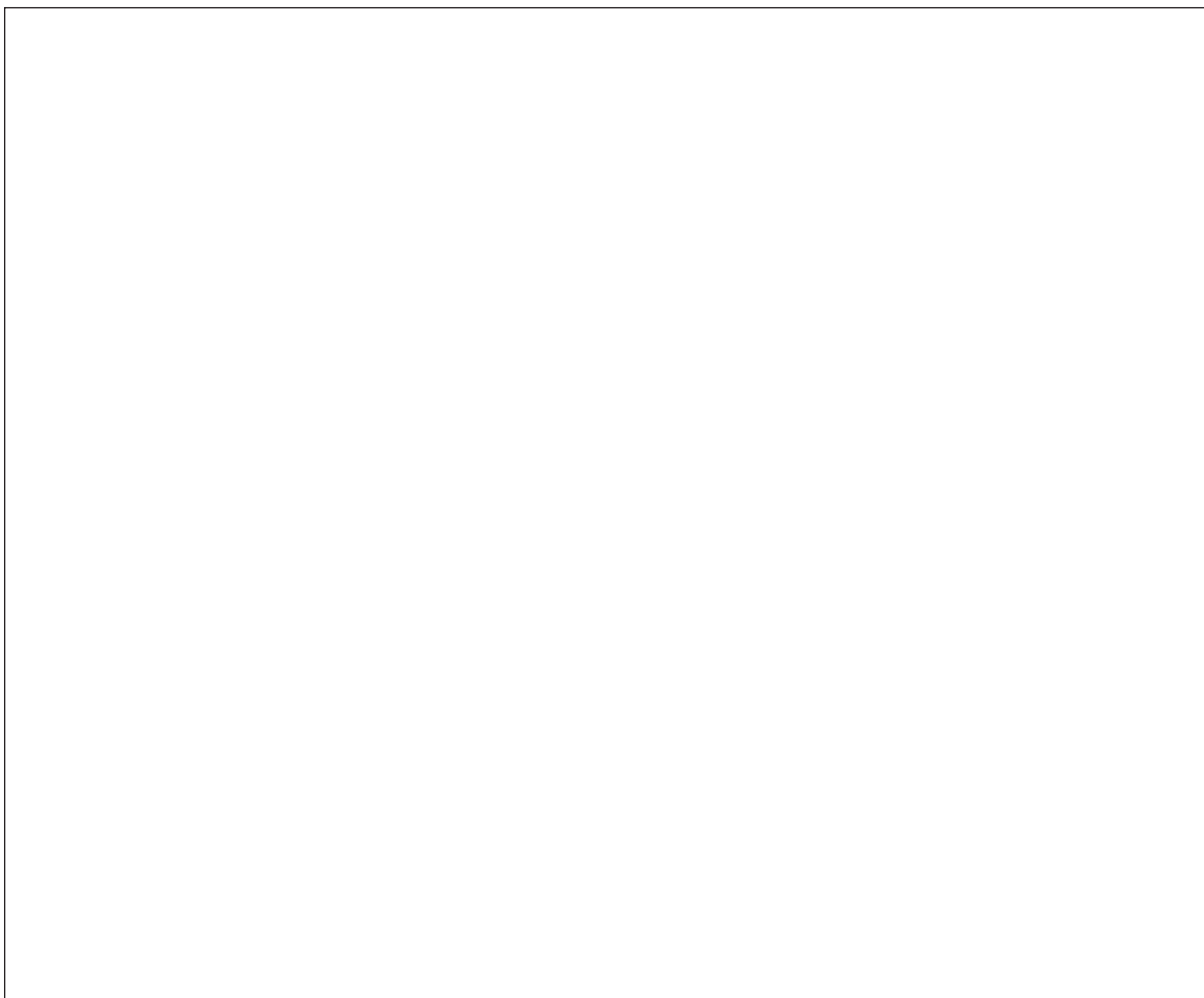
HUTTEN

Daar waar alleen ijs en sneeuw voorkomt, is er geen hout en takken waarvan hutten gebouwd kunnen worden. Daarom zijn de eskimo's op andere materialen aangewezen: op ijs, stenen, beenderen en graszoden (dat zijn (met een schop) uitgestoken 'grastapijten').

De meeste Eskimo's bouwen hun winterhuizen met zoden en stenen. Ze steken de zoden uit voor de winter begint en voordat de bodem bevriest.

Eerst worden wanden en daken met de ribben van walvissen versterkt. Dan worden stenen en zoden op dit raamwerk gelegd.

In de zomer worden tenten van zeehonden- of kariboehuiden opgezet.

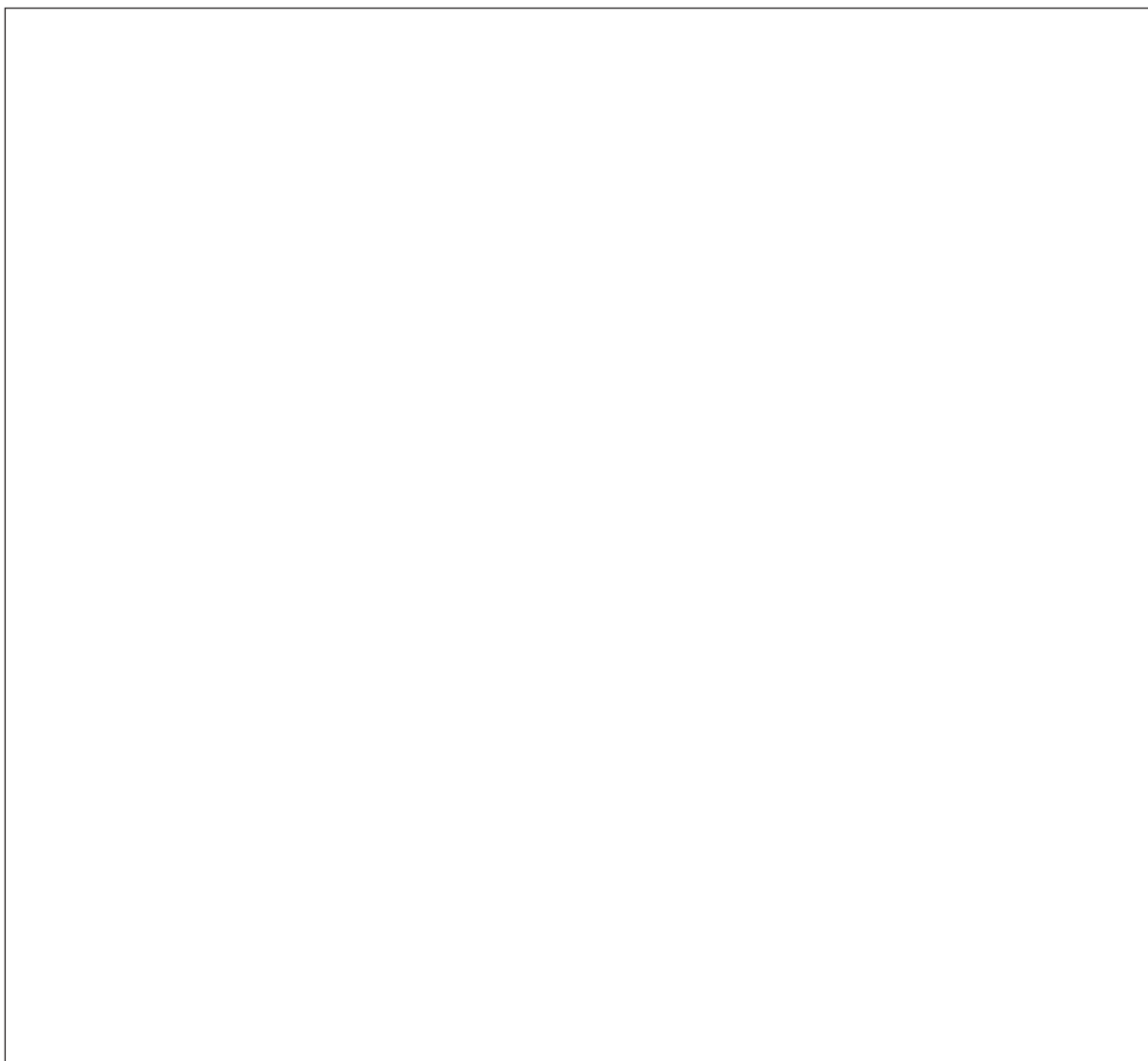

IGLO'S

Een *iglo* wordt helemaal van ijs gebouwd: de Eskimo snijdt met zijn gebogen sneeuwmes de blokken uit het ijs en stapelt ze in een cirkel om zich heen. Vervolgens worden aan de buitenkant alle ribben en spleten met sneeuw afgedekt, totdat de wanden luchtdicht zijn. Toch leven de Eskimo's het merendeel van de tijd

niet in iglo's. Ze bouwen ze alleen maar als ze op jacht zijn en er plotseling een sneeuwstorm opsteekt. In dat geval beschut de iglo hen voor de ijzige wind en helpt hen te overleven.

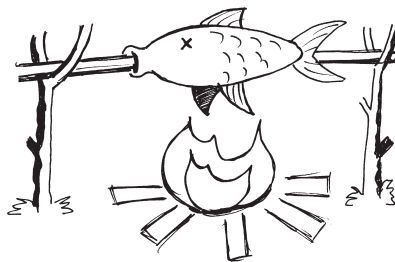

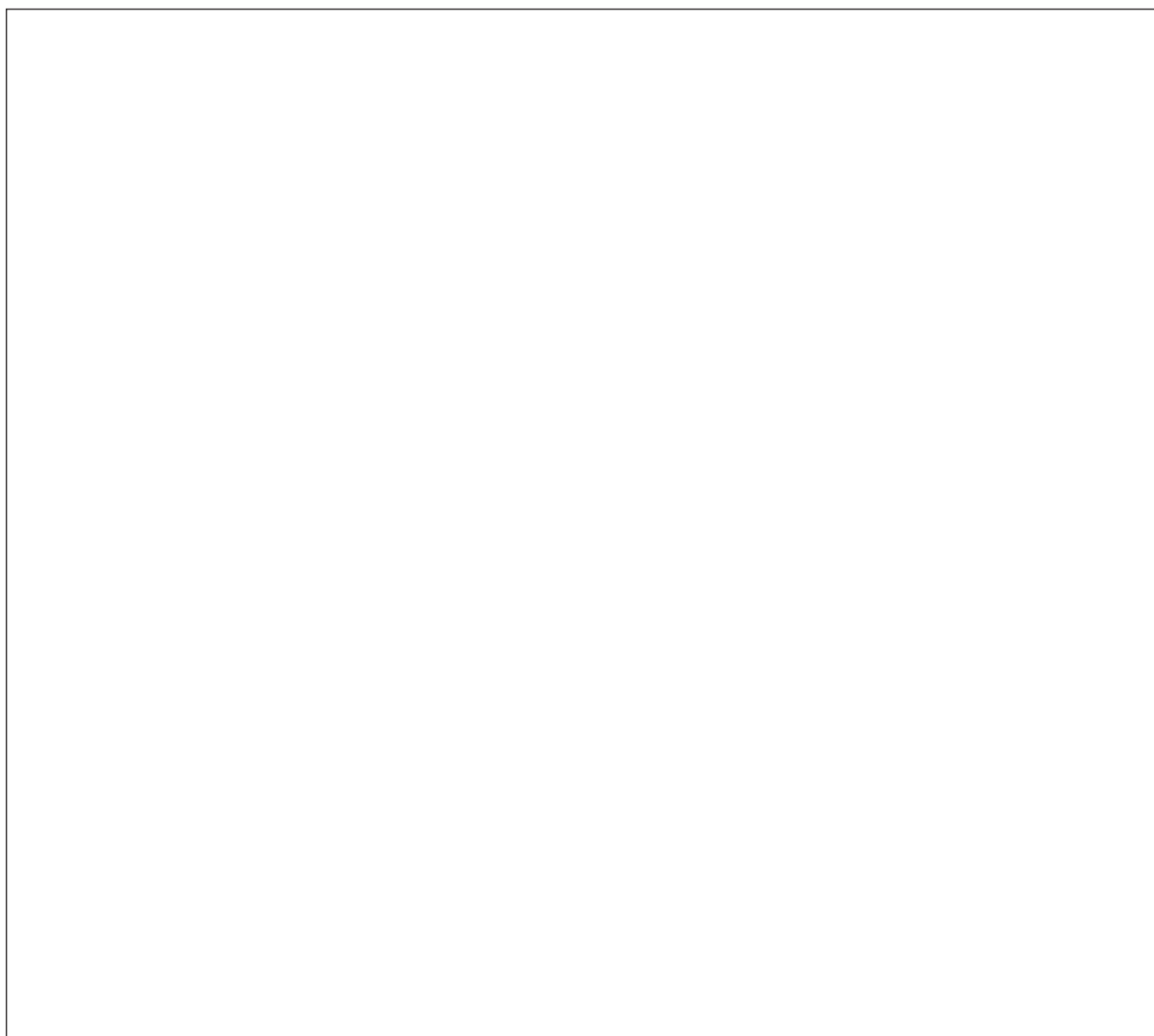
UITVERGROTEN

VOEDING

Elke Eskimo weet, dat er in de ijzige zeeën en op de sneeuwbergen veel dieren leven, die hem van voedsel voorzien: van vlees namelijk en vis en zeehondenspek. Toch wordt niet al het vlees altijd direct opgegeten. De resten worden in de zomer op een twee tot drie meter hoog droogrek gelegd.

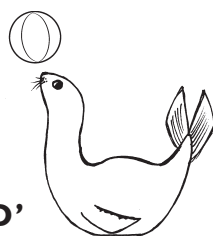

Daar zijn vlees en vis onbereikbaar voor poolhonden, vossen en wolven. Pas wanneer het vlees door de zon is gedroogd, bederft het niet zo snel.

BETER LEREN EN CONCENTREREN VOOR KINDEREN VAN 11 TOT 14 JAAR

100

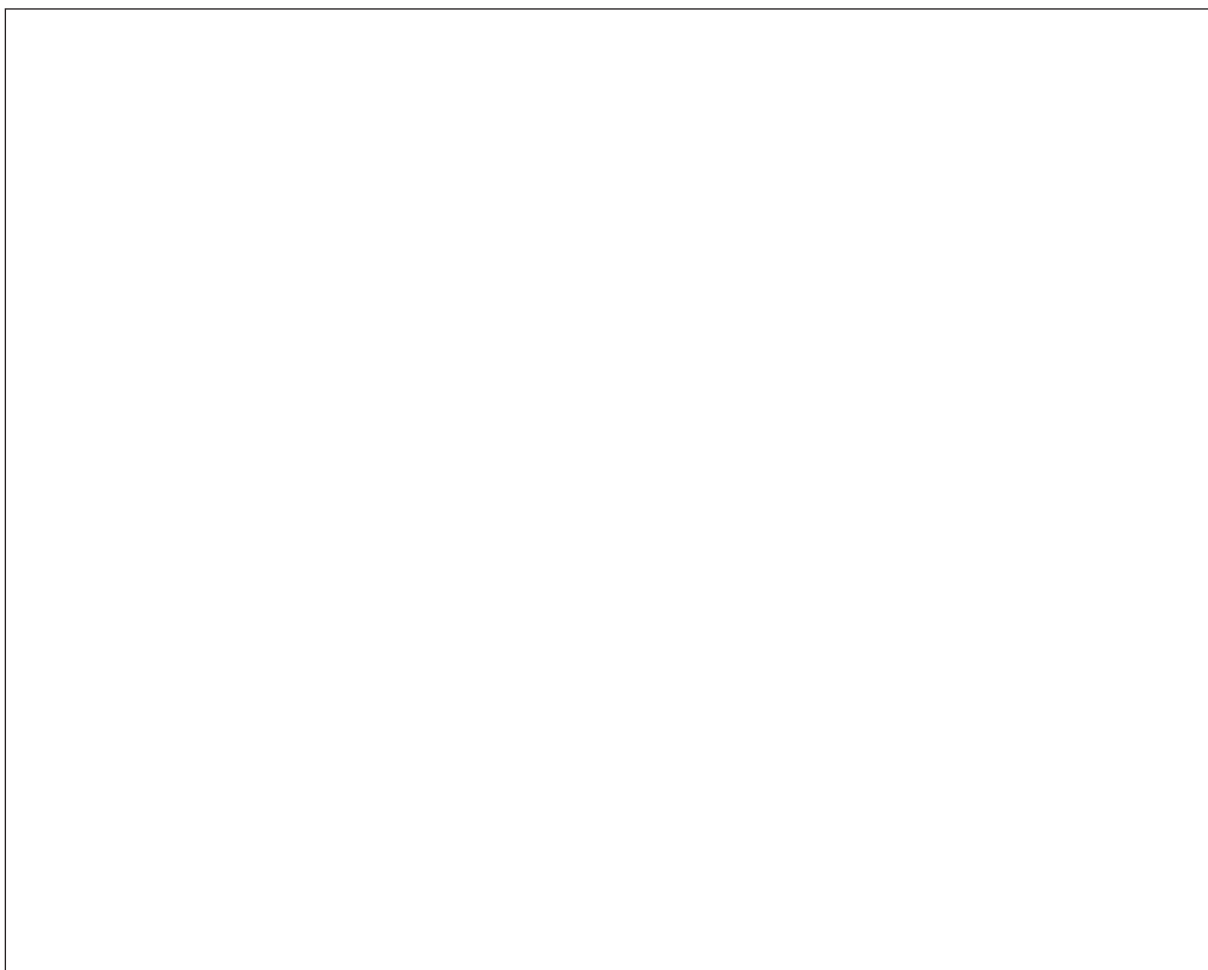
UITVERGROTEN

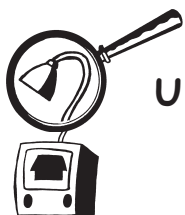
DE GRONDSTOF 'ZEEHOND'

Zeehonden zijn niet alleen van belang als voedselleverancier voor de Eskimo's:

- De huid verwerken ze tot kleding.
- Uit de botten snijden ze speelgoed en gebruiksvoorwerpen: gereedschap en onderdelen voor de sledehonden.
- Van de pezen kunnen touwen worden gemaakt.
- De speklaag van de zeehond wordt als brandstof gebruikt. Tenslotte is er in de poolgebieden nauwelijks hout om te branden. Daarom wordt zeehondenvet ook voor het koken en voor het drogen van kleding gebruikt. En ook de speksteenlampen, waarmee de Eskimo's hun woningen verlichten, worden met zeehonden- of walvisvet gevuld. (de lampepit bestaat uit een stukje mos.)

BETER LEREN EN CONCENTREREN VOOR KINDEREN VAN 11 TOT 14 JAAR

UITVERGROTEN CONCENTRATIEOEFENINGEN

Verleng de volgende woorden tot zinnen, waarin je met elke letter een woord vormt.

Voorbeeld: MENS Moeder Elsa niest soms.

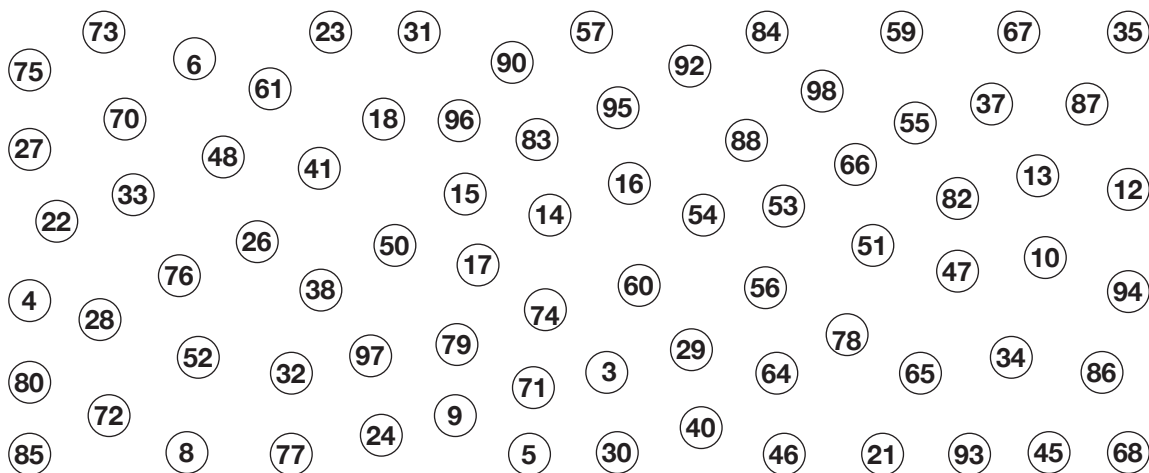
HAARD _____

LAMP: _____

SAP: _____

Verbind de getallen 3 tot en met 98 in de juiste volgorde met elkaar. Werk zo snel mogelijk! Let op: er ontbreken enkele getallen!

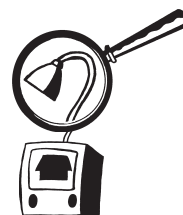

Zoek woorden, die vier letters hebben en allemaal met de letter 'a' beginnen.

_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

CONCENTRATIEOEFENINGEN UITVERGROTEN

Verleng de volgende letters zo snel mogelijk tot namen.

Voorbeeld: NW Niels Waterland

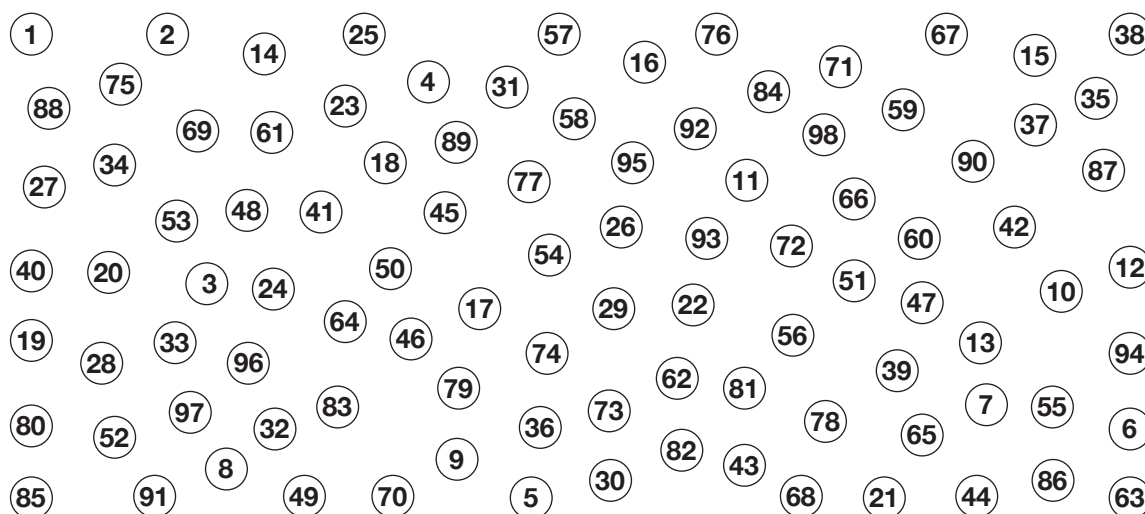
Ol: _____ DW: _____ CG: _____

HZ: _____ VB: _____ RT: _____

JZ: _____ KI: _____ VW: _____

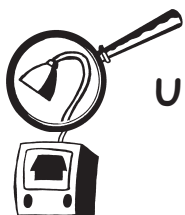
Verbind nu de getallen 1 tot en met 40 achterwaarts in de juiste volgorde met elkaar. Werk zo snel mogelijk!

**Met welke materialen kunnen stoelen worden gemaakt?
Verzamel zoveel mogelijk antwoorden in korte tijd!**

_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

UITVERGROTEN CONCENTRATIEOEFENINGEN

Welke voorwerpen hebben de vorm van een cirkel?

_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

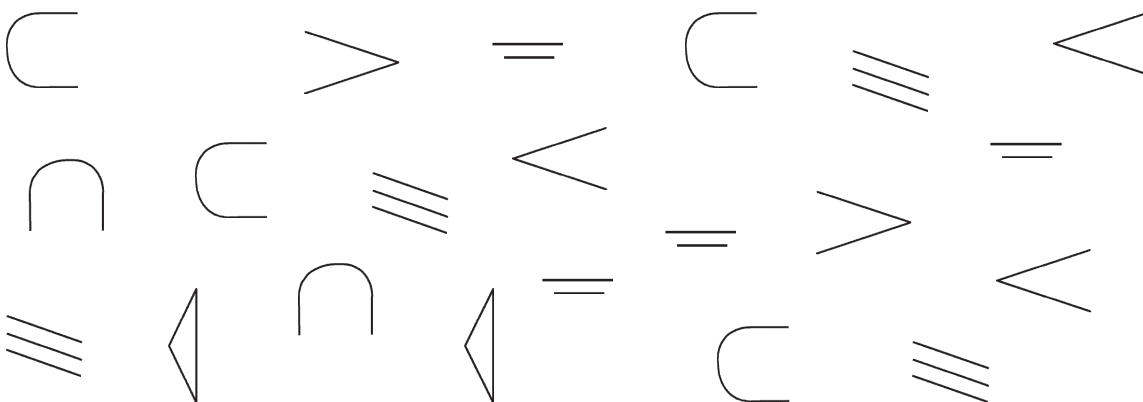

Noem zoveel mogelijk voorwerpen,
die van leer zijn gemaakt.

_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

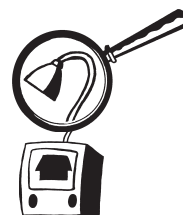

Tel de tekens zo snel mogelijk.
Gebruik geen vinger of potlood. Tel alleen met je ogen!

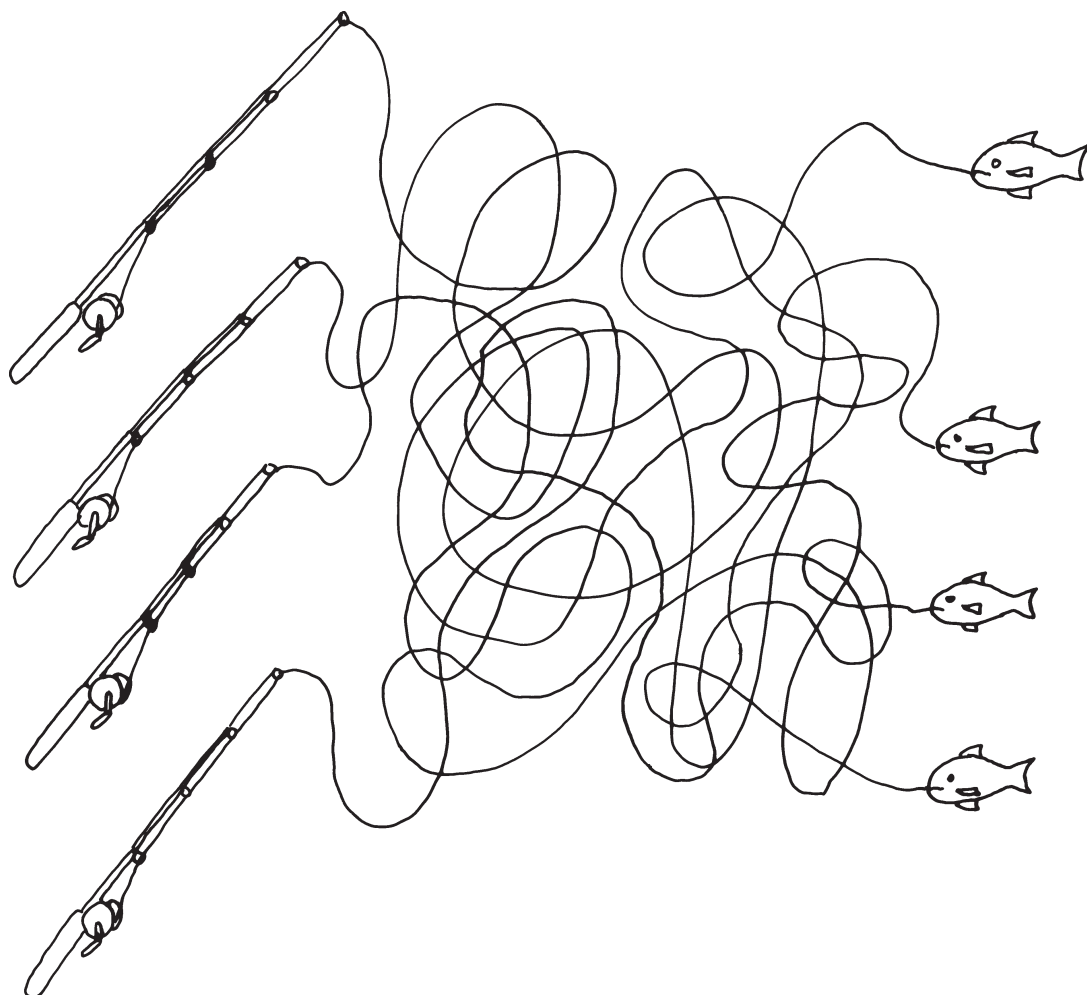

> =	u =	C =	= =
< =	/// =	< =	

Welke vis hangt aan welke hengel?
Los deze opgave zonder potlood of vinger op!

Letterchaos:

vind de verborgen woorden!

Voorbeeld: DOEM - MODE

ULDISTADN: _____

GËILBE: _____

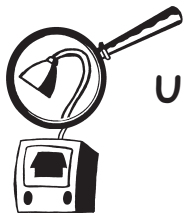
LNPOE: _____

WZTLAIRDESN: _____

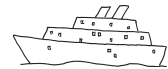
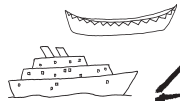
RFAIJNKKR: _____

Tip: deze keer zijn er landen verstopt.

UITVERGROTEN TERUGBLIK: LEERTIPS!

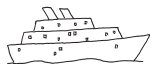
LEERTIPS

Als je bij jouw thema heel veel en zeer nauwkeurige details leert, dan deel je ze in groepen in en maak je er een plaatje van elke groep bij.

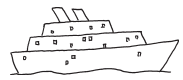
Vervolgens maak je van deze plaatjes en van jouw overzichtsbeeld een themaschrift. Na oefening kun je het themaschrift ook 'in je hoofd maken'.

Dat gaat zo:

- 1 Nummer alle plaatjes.
- 2 Omkader op jouw overzichtsbeeld die fragmenten, waarover je leerplaatjes hebt gemaakt. Geef elk fragment hetzelfde nummer als het overeenkomstige plaatje.
- 3 Sorteer alles in de juiste volgorde in een map. Het overzichtsbeeld moet het voorblad worden.

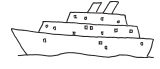
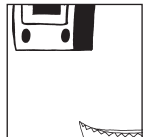
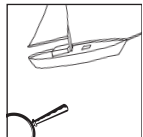
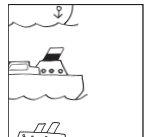
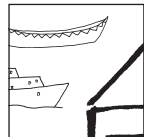

Tel deze voorwerpen:

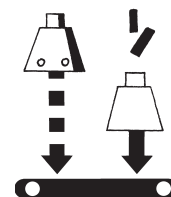

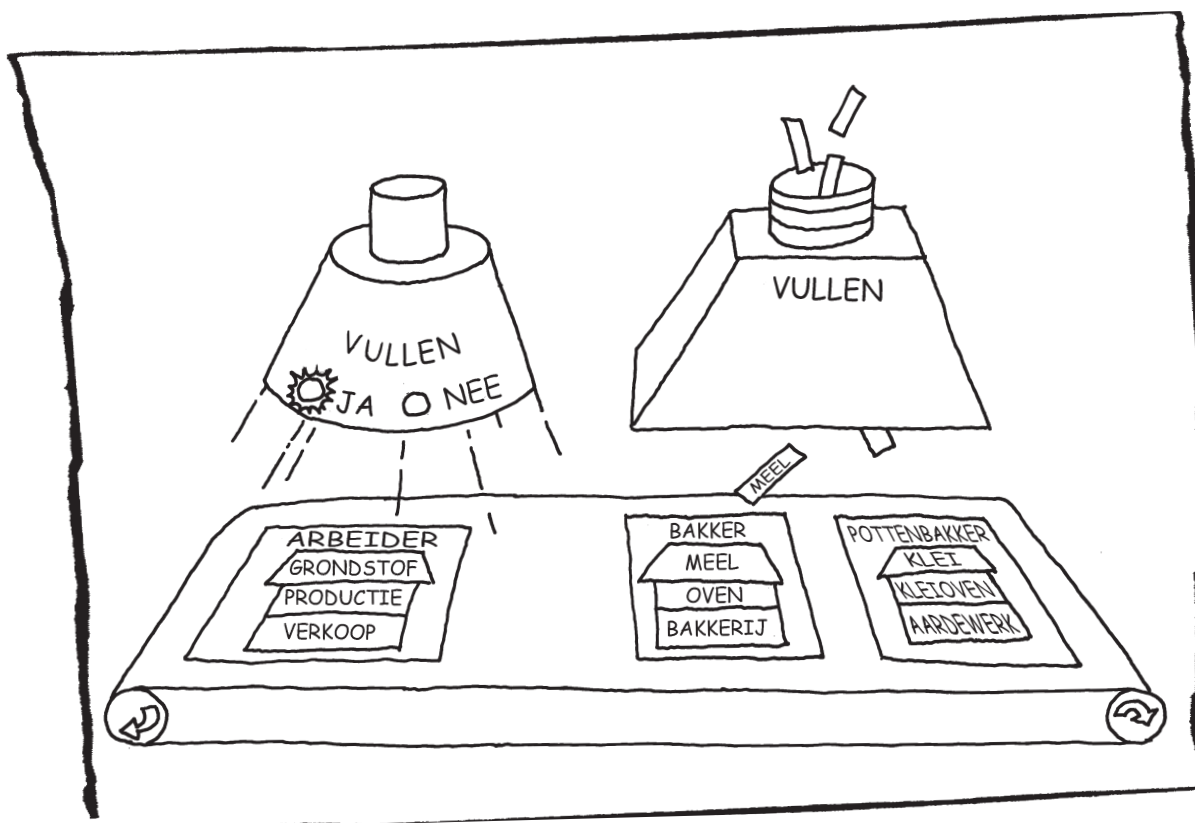
Zoek de volgende fragmenten op deze pagina:

BETER LEREN EN CONCENTREREN VOOR KINDEREN VAN 11 TOT 14 JAAR

In de machinewerkplaats vonden ze nog maar één ontwerp voor een apparaat. 'Maar dat proberen we uit!', besloot meneer Groen. Natuurlijk sprak Jeroen hem niet tegen. Nauwkeurig bestudeerden ze het ontwerp:

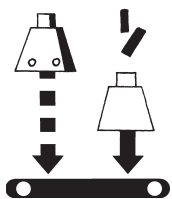

'Dat lijkt helemaal niet zo moeilijk!', stelde Jeroen vast. Hij keek in de schemerige hut om zich heen. Eigenlijk zouden ze hier alles moeten vinden, dat ze voor het bouwen nodig hadden... Voorzichtig begon hij het nodige materiaal bij elkaar te zoeken. En toen alles naast elkaar op tafel lag, begonnen ze er een apparaat van te maken. Eindelijk waren ze klaar! Meneer Groen veegde tevreden zijn smerige handen af aan zijn eerst nog schone broek. Toen haalde hij een vel papier uit zijn tas. 'Weet je wat dit is?', vroeg hij Jeroen. De jongen schudde zijn hoofd.

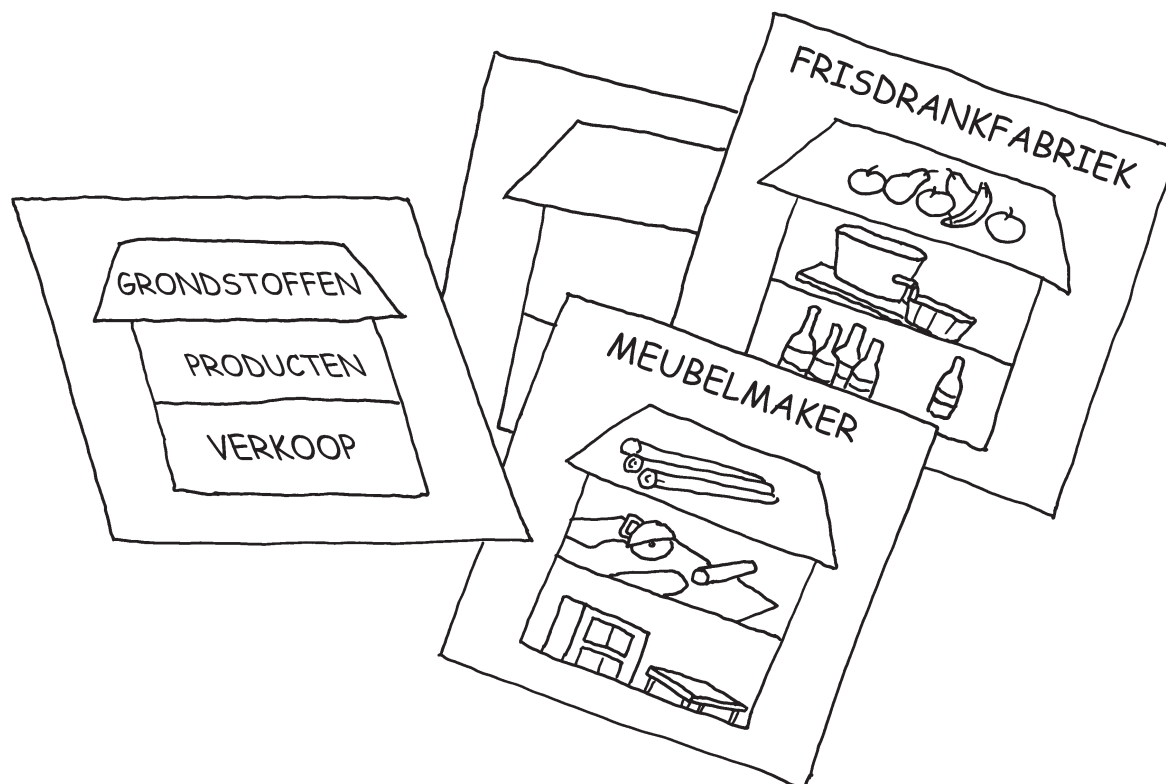
'Dit is een overzichtsbeeld. Dat laat zien waar een ambachtsman allemaal voor moet zorgen.', verkondigde de conciërge trots. 'En het zal tegelijk onze eerste test voor dit apparaat hier zijn!' Voorzichtig schoof hij het vel papier in het apparaat. Hij ademde diep in, knipoogde naar Jeroen en drukte op de startknop.

Een geratel klonk. Een geratel en gezoem en gebrom. En toen spuwde de machine een afbeelding uit. Nee, niet één, het waren meerdere afbeeldingen. Meerdere eigenaardige afbeeldingen...

TOEPASSEN

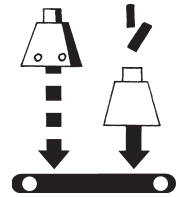

Verbluft keken ze naar de afbeeldingen. 'Valt je iets op?', vroeg meneer Groen na een poosje. Jeroen antwoordde niet direct. Om precies te zijn: het duurde heel lang, voordat hij antwoordde. Toen knikte hij echter. 'De eerste afbeelding is een ruimtebeeld, nietwaar?', vroeg hij, hoewel hij helemaal niet wist wat een 'ruimtebeeld' was: 'En die andere afbeeldingen laten ons zien, hoe de gaten in dit ruimtebeeld - de ruimtes dus - opgevuld kunnen worden. Voor allemaal verschillende thema's! Jeroen lachte. 'Ik vind deze werkplaats geweldig!', mompelde hij: 'Het is geen echte archeologenwerkplaats, dat klopt wel. Maar het is wel een werkplaats voor thema-archeolo...' Hij brak plotseling zijn zin af en werd lijkbleek.

Meneer Groen keek hem grijnzend aan. 'Spreek het gerust uit, ook als je dit woord nog nooit eerder hebt gehoord!', moedigde hij Jeroen aan: 'Je bedoelt de thema-archeologen, nietwaar?' Jeroen knikte. 'Maar die bestaan toch helemaal niet!', mompelde hij. 'Dat is waar. En dat is heel jammer. Het zou beter zijn, als ze er wel waren, of niet soms? Beter voor het leren!'

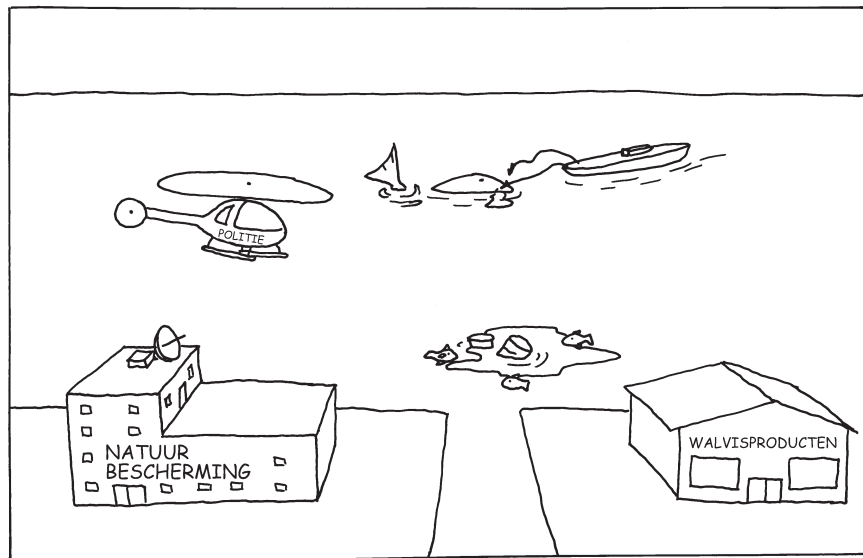
Weer knikte Jeroen. En hij vroeg zich af, of dat de schat was, waarover zijn grootvader in zijn brief had gesproken... Nu, hoe het ook zij - hij had er op z'n minst lol in om zo'n thema-archeologiewerkplaats weer in het leven te roepen...

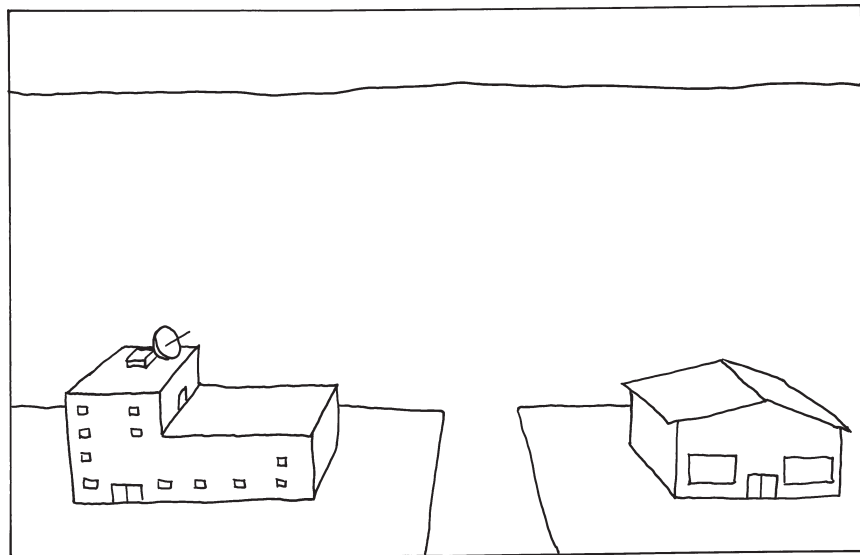

■ ZO KUN JE OVERZICHTSBEELDEN TOEPASSEN OP NIEUWE SITUATIES!

Bekijk dit plaatje nauwkeurig:

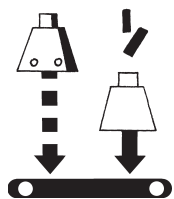
Als je in deze afbeelding alles schrapt, wat bij een bepaald thema hoort, dan blijft het volgende over:

Voeg nu nieuwe begrippen in op de plaats van de weggestreepte tekeningetjes (algemene (hoofd)begrippen). Voeg in:

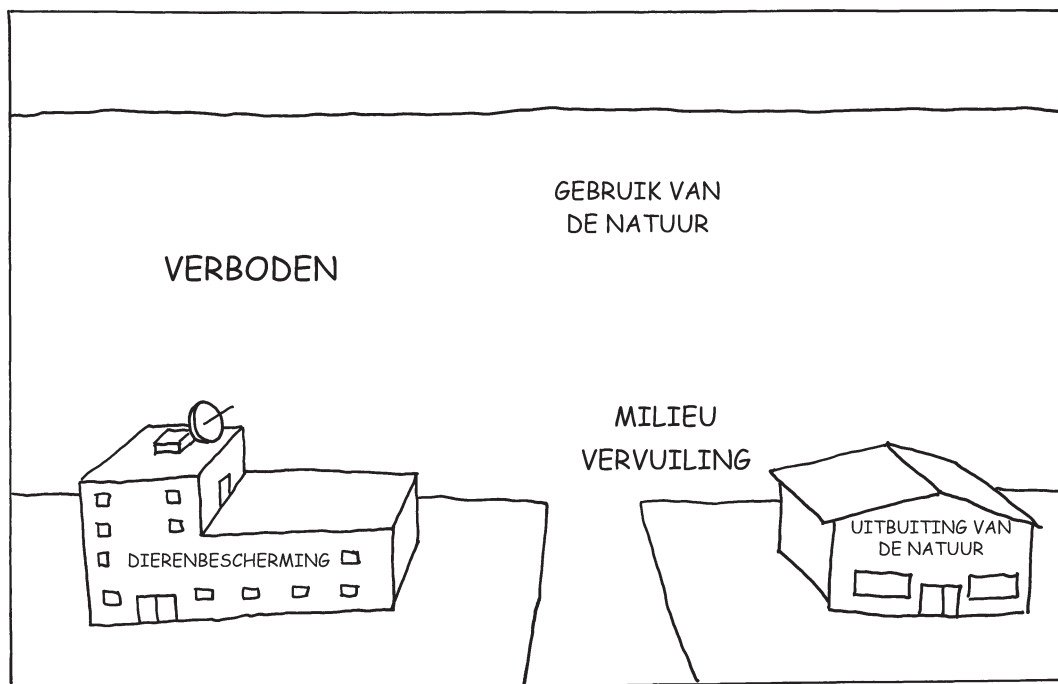
afval - dierenbescherming - verboden - milieuvervuiling - uitbuiting van de natuur - gebruik van de natuur

TOEPASSEN

Nu ziet je afbeelding er zo uit:

Breng dit nieuwe overzichtsbeeld over op een groot vel papier (waarop je het bijvoorbeeld overtrekt, natekent of kopieert).

Vorm het vervolgens steeds om tot de volgende thema's door op de plaatsen, waar nu de algemene begrippen staan, ook bijpassende informatie over dat specifieke thema te tekenen.

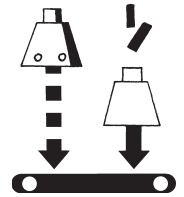
Tip: vraag je steeds af, wat de algemene begrippen met jouw specifieke thema te maken hebben!

UITROEIING VAN DE BIZONS	VISSEN	PANDABEREN

De onderste kaartjes kun je voor andere passende thema's gebruiken.

TOEPASSEN

■ NAAR TOEPASSING OP NIEUWE SITUATIES: 'HOE HET LEVEN VROEGER WAS'

Schrap op deze pagina alle plaatjes en woorden, die over een bepaald thema vertellen. Voeg op die plaatsen de volgende algemene begrippen in:

*natuur - dieren - planten - grondstoffen - productie - handel - transportwegen - transportmiddelen
- werktuigen - huizenbouw - kledingproductie - rechten vastleggen - rechten handhaven*

Breng deze 'nieuwe situatie' over op een groot vel papier en vorm het vervolgens om (met plaatjes en/of specifieke begrippen) tot de volgende thema's:

STENEN
TIJDPERK

MIDDELEEUWEN

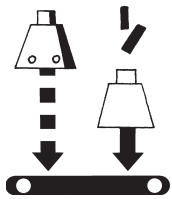
WOESTIJNEN

POOLGEBIEDEN

BETER LEREN EN CONCENTREREN VOOR KINDEREN VAN 11 TOT 14 JAAR

TOEPASSEN

■ NAAR TOEPASSING OP NIEUWE SITUATIES: 'INFORMATIE DOORGEVEN'

Hier wordt het iets moeilijker, omdat er geen overzichtsbeeld gegeven is.

Bedenk dus voor elk van de volgende algemene begrippen een zinvolle plaats in het lege kader en teken er een passende achtergrond omheen. Zo maak je je eigen 'ruimte- of toepassingsbeeld'.

inhoud - gebeurtenissen - ideeën - afloop - vormgeving - medium - doel

Breng deze nieuwe situatie' over op een groot vel papier en vorm het vervolgens (met plaatjes en specifieke begrippen) om tot de volgende thema's:

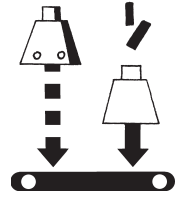
vakblad

televisiequiz

radio-
reportage

internet

■ HULP BIJ HET MAKEN VAN BEELDEN VOOR TOTAAL NIEUWE SITUATIES RONDOM DE HOOFDTHEMA'S 'LANDEN' EN 'WETENSCHAP'

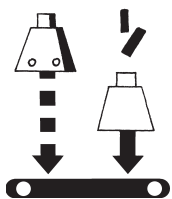
Zoek die hoofdbegrippen er uit, die voor het door jou te kiezen thema van belang zijn. Plaats ze in je ruimtebeeld en maak deze dan op passende wijze af. Waarbij je ze aanvult met begrippen, die zowel bij het hoofdthema als bij jouw thema passen.

weer			landschap
_____			_____
_____			_____
_____			_____
_____			_____
grondstoffen			goederen
_____			_____
_____			_____
_____			_____
_____			_____
energie			techniek
_____			_____
_____			_____
_____			_____
_____			_____
gereedschappen			transport
_____			_____
_____			_____
_____			_____
_____			_____

LET OP!

Let erop dat alle details van jouw beeld bij elkaar passen: als je bijvoorbeeld in jouw plaatje met een totaal nieuwe situatie hebt aangegeven dat er nauwelijks elektrische apparaten zijn, dan is het zeer onwaarschijnlijk, dat hetzelfde land veel vrachtwagens heeft om de geproduceerde goederen te vervoeren.

TOEPASSEN

kopieerblad

■ MIJN RUIMTEBEELD ' _____ ',

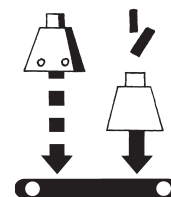
Kies hoofdbegrippen (bijvoorbeeld van de vorige pagina) en schrijf ze op geschikte plaatsen in het onderstaande kader. Maak daarmee je eigen nieuwe toepassingsbeeld.

Begrippen: _____

Breng dit 'nieuwe beeld' over op een groot vel papier en verwerk het vervolgens (met plaatjes en /of begrippen) tot de volgende thema's:

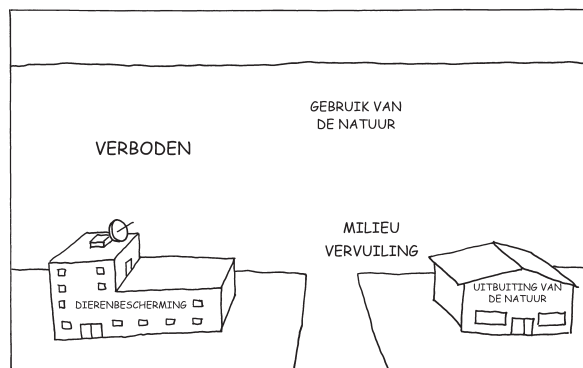
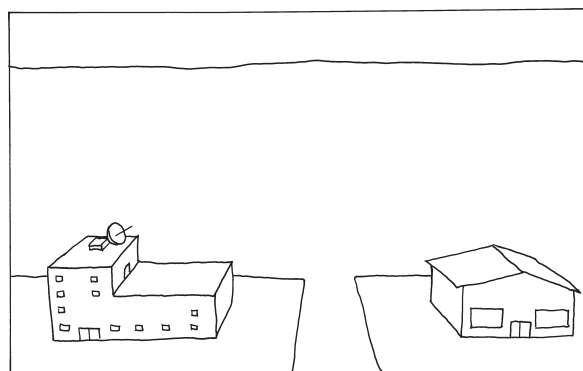
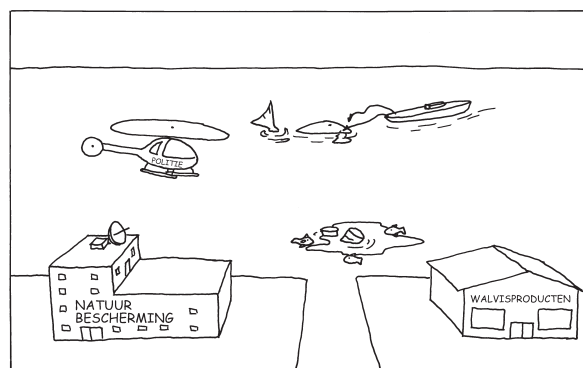

BETER LEREN EN CONCENTREREN VOOR KINDEREN VAN 11 TOT 14 JAAR

■ ZO KUN JE ZELF BEELDEN VOOR NIEUWE SITUATIES MAKEN!

- 1 Bekijk je overzichtsbeeld nauwkeurig.
- 2 Schrap vervolgens in je beeld alle gedetailleerde plaatjes en alle begrippen.
- 3 Zet op de plaats van de weggestreepte begrippen nieuwe algemene hoofdbegrippen. Deze algemene hoofdbegrippen zijn vanzelfsprekend te vervangen door nieuwe begrippen afhankelijk van het thema waaraan je werkt.
- 4 Met het ruimte- of toepassingsbeeld kun je vervolgens een nieuw overzichtsbeeld maken. Daarvoor moet je plaatjes en/of woorden, die bij je nieuwe thema horen, op de juiste plaatsen zetten.

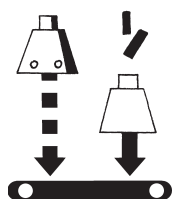
Tip:

als je nog geen overzichtsbeeld hebt waarvan je een toepassingsbeeld wilt maken, zoek dan bij jouw thema hoofdbegrippen en plaats die zodanig op een vel papier, dat je er een zinvol toepassingsbeeld van kunt maken.

Hoofdbegrippen zijn begrippen, die meerdere aspecten van een thema samenvoegen tot een (geheel).

Voorbeeld: *hagel, sneeuw, storm, ... = weer* (= een hoofdbegrip)

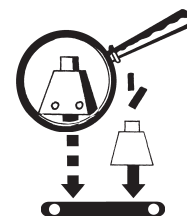

TOEPASSEN

■ OVERZICHTSBEELDEN EN PARALLELE THEMA'S, WAAROP ZE KUNNEN WORDEN OVERGEDRAGEN

overzichtsbeeld	toepassingsbeeld	overdraagbare thema's
klimaatzones	temperatuur en neerslag <pre> graph TD A[temperatuur en neerslag] --> B[leefwereld voor bepaalde dieren] A --> C[leefwereld voor bepaalde planten] </pre>	alle andere klimaatzones en landschappen
landschap en productie	landschap ↓ bepaalde grondstoffen ↓ productie ↓ verkoop	alle andere ambachten en productie in alle andere landschappen en klimaatzones
productie-handel-transport	productieplaatsen ↓ transport ↓ verkoop	alle mogelijke productie in verschillende landschappen en klimaatzones
werkverdeling	waterbeheer <pre> graph TD A[machines] --> B[productieplaatsen] C[toeleveringsbedrijven] --> B B --> D[stroomlevering] </pre>	alle mogelijke productie in verschillende landschappen en klimaatzones

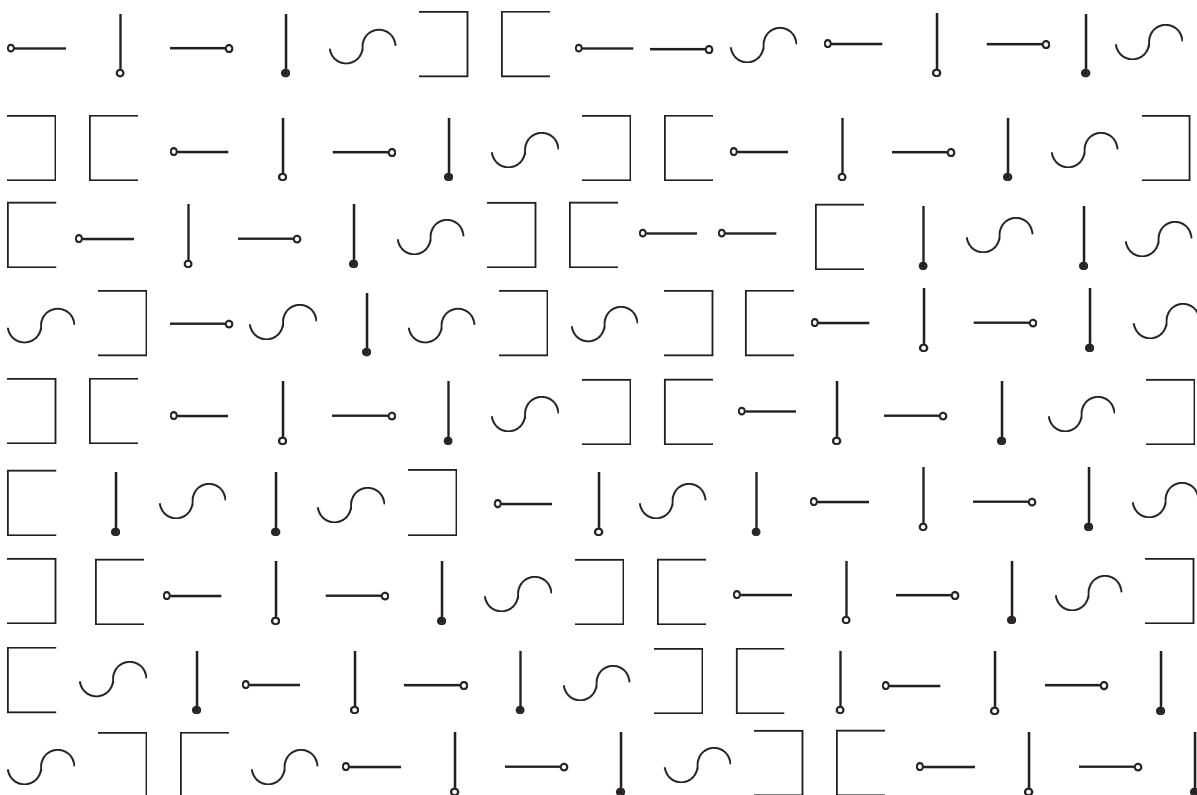

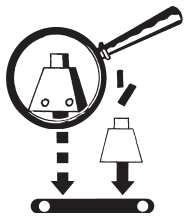

Omcirkel het groepje letters ALKH:

OPNTDVHFTALKHVDETUIHGGFDGREZGFJLJHTJHGLJHGALKHVZIZTRPOIGHGDG
 HUIJALKHVGHGFTZZTFTGHUTZZKJHGKUNBJHJGRWEQFLIHGÖIUUZALKHBJTZZT
 GHJHGFDFGMJHFROPUZTDHJLOKJJGFDXSALKHFBBJKJHFDALKPNGHFDSYCVHUJJ
 BHKLPUZREWCALKHDXFGZNVBCDWETHJBFDSGHUIKJHGFVCDSYCVGGGALKHLJ
 GHRALHJDVSVFGTGFGGFHRREDSHKLKHUWDFJKEWSDGUMHGFALKHREWOPFM

Waar klopt de volgorde wel en niet?

TOEPASSEN CONCENTRATIEOEFENINGEN

Welk teken vult de lege ruimte?

1

2

3

4

5

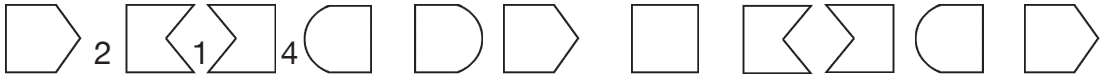

6

7

A

B

C

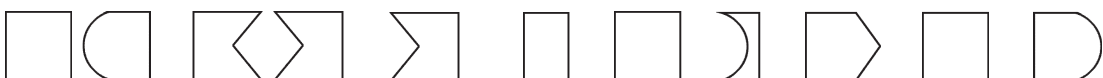
D

E

F

Maak een ABC Beroepen:

A _____ B _____ C _____ D _____

E _____ F _____ G _____ H _____

I _____ J _____ K _____ L _____

M _____ N _____ O _____ P _____

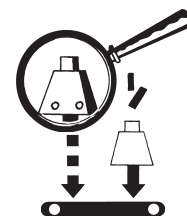
Q _____ R _____ S _____ T _____

U _____ V _____ W _____ X _____

Y _____ Z _____

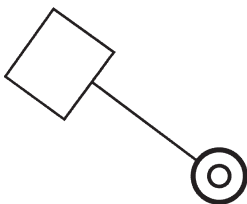
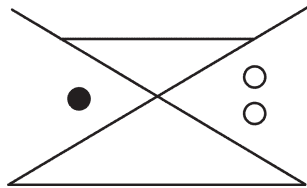
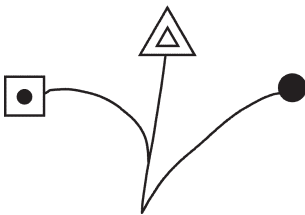
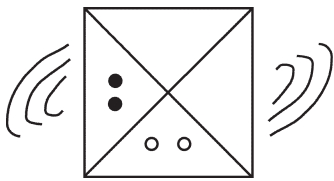
CONCENTRATIEOEFENINGEN TOEPASSEN

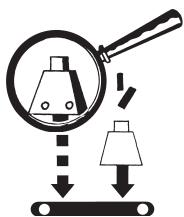
 **Verwerk telkens vier begrippen in een zin.
Schrijf de zinnen in je schrift:**

- palmboom - bonbon - raam - hoed
- muis - boterham - telefoon - schoen
- potlood - haren - stoep - auto
- gordijn - zeilboot - koffiekkan - portemonnee

 Teken de figuren uit je hoofd na:

TOEPASSEN TERUGBLIK: LEERTIPS

LEERTIPS!

Bij (bijna) elk thema zijn er veel soortgelijke thema's. Daarom kun je het overzichtsbeeld dat je bij één thema hebt gemaakt, heel vaak ook voor veel soortgelijke thema's gebruiken.

Dat gaat zo:

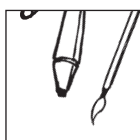
- 1 Schrap in je overzichtsbeeld alle plaatjes die bij één thema horen.
- 2 Schrijf op de plaats van de geschrapte plaatjes algemene hoofdbegrippen.
- 3 Voeg nu bij je nieuwe thema passende plaatjes en woorden in die in andere, nieuwe situaties passen.

Tel deze voorwerpen:

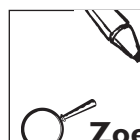
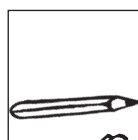
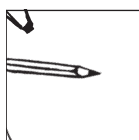
Zoek de onderstaande fragmenten op deze pagina:

pagina:

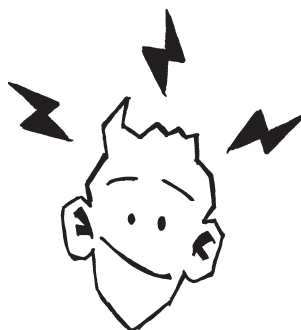
lijke thema
thema heb
ma's gebru

■ SAMENVATTING 'LEREN'

Leer altijd als volgt:

- 1 Leer alleen als je uitgerust bent en je kunt concentreren.
- 2 Schrijf regelmatig de belangrijkste begrippen op, die bij jouw thema horen.
Deel deze begrippen in groepen in.
- 3 Zet deze groepen om in leerplaatjes, zodat het je heel duidelijk wordt, waar het eigenlijk om gaat.
- 4 Als je bij een thema veel leerplaatjes getekend hebt, omdat het thema heel omvangrijk is, dan moet je die leerplaatjes opnieuw in groepen indelen.
Verdeel deze groepen vervolgens over een vel papier en teken er 'straten' tussen, die de verbanden verduidelijken.
Op deze manier maak je een 'overzichtsbeeld' voor jezelf.
- 5 Vergroot een paar plaatsen uit je overzichtsbeeld uit en geef die fragmenten heel nauwkeurig weer.
Maak op die manier een themaschrift.
- 6 Bedenk of je van jouw leerplaatjes of van jouw overzichtsbeeld een toepassingsbeeld kunt maken en het op die manier ook voor andere thema's kunt gebruiken.

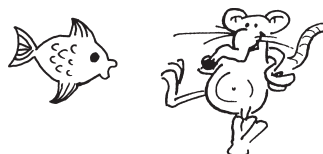

TIPS VOOR BEGELEIDERS

Zo kunt u de voorgestelde technieken in uw begeleiding toepassen!

■ STAP 1: OPLETTEN EN KIEZEN

De hierna vermelde concentratieoefeningen kunt u altijd zonder veel moeite met een klas of met kleine groepen doen!

1) Letterchaos:

Een woord wordt ontleed tot letters.

Met deze letters worden nieuwe woorden gemaakt.

Voorbeeld: met het woord 'kleuterschool' maken we - leuk, klets, teer, ...

2) Gatenvullers:

De begin- en slotletter worden gegeven. Hierbij worden nu passende woorden gezocht.

Voorbeeld: a n - aanraken, avonden, ...

3) Dierenketting:

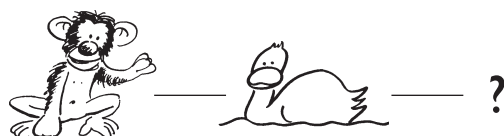
Om de beurt noemt elke speler een dier.

Dit dier moet met de eindletter van het voorgaande dier beginnen.

Elk dier mag maar één keer genoemd worden.

Voorbeeld: aap - paard - das - schaap, p...

Alternatieven: groenten-, beroepen-, steden-, landen-, fruit-, thema-,kettingen

4) Dieren-ABC:

Het ABC wordt op een vel papier geschreven.

Nu wordt bij elke letter een dier gezocht, dat met deze letter begint.

Voorbeeld: a - ap
b - eer
c -

Alternatieven: groenten-, beroepen-, steden-, landen-, fruit-, thema-ABC's

5) Letters schrappen:

In een krantenartikel wordt een bepaalde letter snel doorgestreept.

6) Vormen inprenten:

elke speler bekijkt gedurende een minuut de loop van een rivier of een kustlijn nauwkeurig. Dan wordt de atlas dichtgeslagen en de betreffende lijn uit het hoofd getekend.

7) Woorden met een bepaald aantal letters:

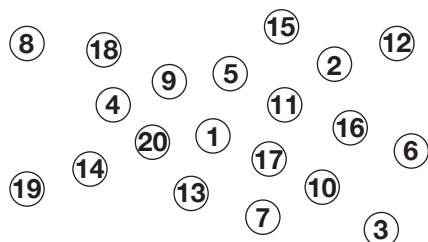
er worden woorden gezocht, die een bepaald aantal letters hebben.

Alternatieven: woorden met een bepaald aantal lettergrepen, met bepaalde begin- of slotklanken enz.

8) Betekenis van afkortingen veranderen.

Voorbeeld: a.u.b. -> Anna uit Berlijn.
-> alinea uit boek.

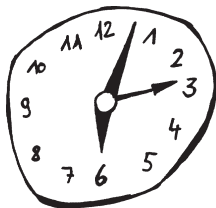
9) Getallen verbinden:

elke speler krijgt een vel papier, waarop hij van tevoren gegeven getallen schrijft (bijvoorbeeld alle getallen van 1 tot en met 20 of van 45 tot en met 70 of alle twintigtallen van 1 tot en met 100). Het is hierbij van belang, dat de getallen kriskras door elkaar over het papier worden verspreid. Dan worden de vellen ingenomen, door elkaar gehusseld en dan weer uitgedeeld. Iedereen probeert nu de getallen in de juiste volgorde zo snel mogelijk met elkaar te verbinden. Wie het eerst klaar is, heeft gewonnen.

10) Meerdere begrippen in een zin verwerken:

er worden drie of vier begrippen bepaald.

De opgave is om met de begrippen een zin te maken.

11) Seconden tellen:

de spelleider heeft een horloge met seconde-wijzer. Als hij 'start' zegt, begint elke speler zacht voor zichzelf de seconden te tellen. Als de spelleider 'stop' zegt, zeggen alle spelers het door hen getelde aantal. Wie het dichtst bij de werkelijke tijd is, heeft gewonnen.

12) Letter-zin:

er moet een zin met zoveel mogelijk woorden worden opgeschreven, die allemaal met dezelfde (van te voren bepaalde) letter beginnen.

Voorbeeld: soms speelt Suzan scrabble.

13) Wie heeft het beste opgelet?

Alle spelers bekijken een afbeelding op het bord of in een boek gedurende een minuut nauwkeurig. Dan wordt het beeld afgedekt en de spelleider stelt vragen over het beeld.

Wie kan deze vragen juist beantwoorden?

Alternatieven: de spelleider verandert kleinigheden in de afbeelding.

Wie raadt het eerst wat er veranderd werd?

■ STAP 2: ORDENEN EN INDELEN

Hoewel de stap 'ordenen en indelen' heel eenvoudig is, kunt u die toch op een zinvolle manier in uw begeleiding toepassen:

1) Lessamenvatting

Overleg aan het eind van een lesuur samen met uw leerlingen, welke 5 begrippen de inhoud van de les optimaal samenvatten. Laat de leerlingen deze begrippen in een 'samenvattingenschrift' schrijven.

2) Resultaatcontrole

Geef uw leerlingen een blad met 'lege kasten', die ze voor het betreffende thema moeten vullen. Het is handig, als u al een paar (hoofd- of sub)begrippen hebt ingevuld. De kinderen moeten er dan passende begrippen aan toevoegen en 'de kast vullen'.

i TIPS VOOR DE BEGELEIDERS

■ STAP 3: MAAK LEERPLAATJES

Deze leertechniek kunt u op de volgende manier toepassen:

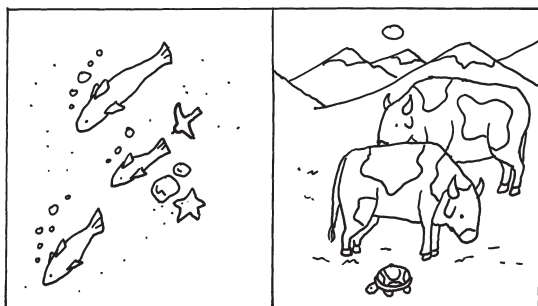
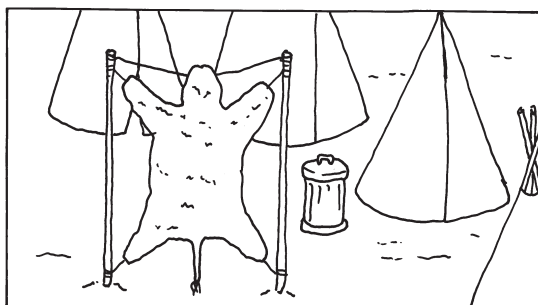
1) Huiswerk

Geef uw leerlingen af en toe als huiswerk op belangrijke teksten in leerplaatjes om te zetten. Het is hierbij belangrijk dat u deze plaatjes ook controleert en ze indien nodig verbetert.

2) Foutieve plaatjes verbeteren

Teken een foutief leerplaatje op het bord en laat uw leerlingen deze dan verbeteren.

Op deze wijze kunt u de regels, waarop bij het opstellen van leerplaatjes gelet moet worden, zinvol herhalen.

3) Lessamenvatting

Uw leerlingen moeten na ieder lesuur de 5 belangrijkste begrippen opschrijven en in een leerplaatje omzetten.

Ook hiervoor kunt u het kopieerblad op p. 65 gebruiken.

■ STAP 4: VERBINDEN

Als er een overzichtsbeeld wordt gemaakt, is het van doorslaggevend belang, dat het inhoudelijk klopt en zonder fouten is. Daarom kan het in veel gevallen zelfs zinvol zijn, dat u het overzichtsbeeld zelf maakt - bijvoorbeeld aan het begin van een onderwijsblok, om de leerlingen een passend overzicht van de leerstof te geven. Dit - eerst vermoedelijk zeer globale - overzichtsbeeld moet dan natuurlijk tijdens het verloop van het onderwijsblok verfijnd worden.

Bovendien is het ook als samenvatting aan het eind van een onderwijsblok handig om zulke overzichtsbeelden te maken en aan elke leerling als hulpmiddel om te herhalen uit te delen.

■ STAP 5: UITVERGROTEN

Voor het 'uitvergroten' bieden zich vooral methoden met werkverdeling aan: elke leerling (of groepen leerlingen) bewerkt een ander thema. Het is hierbij belangrijk, dat de resultaten schriftelijk - in de vorm van teksten of in de vorm van leerplaatjes - worden getoond. Dat biedt namelijk de mogelijkheid de pagina's te kopiëren en ze in een 'themaschrift' samen te vatten. Bovendien kunnen uw leerlingen zo oefenen om zelfstandig hun 'themaschriften' bij te houden.

■ STAP 6: OP NIEUWE SITUATIES TOEPASSEN

Behandel aan het eind van elk onderwijsblok bewust parallelle thema's, om het toepassen te trainen!

